

INCIPIT VITA

1

MEINWERCI

Episcopi Patherbrunnensis.

I.

Posteaquam Mediator Dei & hominum carnem sumere, & crucem subire pro salute dignatus est omnium: discipuli ab ipso electi & dilecti, post ejus gloriosam ascensionem, Spiritus sancti visitatione & consolatione confortati, & omni scientiâ veritatis sunt imbuti, secundum ipsius promissionem: ut per eos salvarentur ante mundi consummationem, qui salvandi per gratiam præordinati erant ante mundi constitutionem. Quorum prædicationis instantiâ, conversa sunt ad Deum innumerabilia multorum hominum millia; agnitaque fide Christianæ religionis, respuerunt cultum antiquæ superstitionis. In cujus unitatem fidei, cum diversarum terrarum & linguarum alacriter & salubriter convenirent populi, convenit quoque magna clementis Salvatoris clementia, sedulaque magni Karoli multimodi laboris instans gens Saxonica: quam ad credendum eo compulit difficiliter, quo id genus hominum natura animi erat ferocius. Subjecta autem jugo fidei, facta est sacerdotibus tributaria, quæ tributa aliorum exegerat temeraria; cepitque sua pro Christi amore Christia-

B

stia.

V I T A

stianis tribuere, quæ raptu aliorum solebat vivere.
 Destruuntur hinc fana idolorum, & exstruuntur ora-
 toria Sanctorum; designantur parochiarum termini;
 constituuntur Episcopaliū sedium in locis con-
 gruis tituli: in quibus rudis adhuc in fide populus, ne
 ad perfidiam pristinam relaberetur, salutaribus mo-
 nitis imbueretur, & seruientium Deo multitudo,
 numero & merito quotidie augetur. Inter omnia
 verò loca principalibus Ecclesijs constituendis desti-
 nata, speciali quadam dignitate Patherbrunnensis se-
 des præminebat; quæ *semper magnorum titulis sig-
 gnata virorum*, præ ceteris terris undique secus cir-
 cumjacentibus, frequenti & varia nemorum diversifi-
 tate, agrorum ubertate, cum omnium frugum fertili-
 tate, saluberrimorum fontium in unum locum inibi
 latitudine & amœnitate incomparabili confluenti-
 um, aliorumque multorum per quasque vicinias id
 locorum concurrentiū numerositate excelebat. Cu-
 jus jocunda amœnitate, placidaque aëris temperie Rex
 delectatus, pro publicis disponendis negotijs inibi
 sæpius est moratus: positisque regali magnificentia
 principalis Ecclesiæ fundamentis, magno erga De-
 um suæ dilectionis indicio, talem locum jure belli ac-
 quisitum, magis Ecclesiastico quam proprio deputa-
 vit servitio. Cum autem noviter factæ conversionis
 messis multa, novellæ vero plantationis operarii es-
 sent pauci, locum eundem tuitioni Præsulum Wir-
 ciburgensis Ecclesiæ commisit, sub quorum regimini-
 ne status ipsius nec profecit, nec longa viâ intercapedi-
 dine, publica que variorum negotiorum necessitudi-
 ne

B. M E I N W E R C I .

ne, proficere potuit. Unde Rex cum suis habito & inuito consilio, eundem locum proprii Pastoris vigilantia tuendum & gubernandum adjudicavit: præposuitque ei anno, Salvator mundi postquam de virgine nasci dignatus est, septingentesimo nonagesimo quinto, præfata Wirceburgensis Ecclesiæ Canonicum, rus rudis in fide adhuc populi exculturum *Hathumarum*: cujus pontificatus anno quarto, Dominicæ verò Incarnationis septingentesimo nonagesimo nono, beati Petri Apostoli vicarius Leo, ejusdem nominis tertius, injusta civium suorum perpeffus odia, in Patherbrunna Regem Karolum adiit; susceptusq; ut par erat, cum ingenti honore & gloria, religiosum ac salutare Christianitatis dilatandæ studium nobiliter inchoatum, Apostolica autoritate firmavit; atq; in crypta ibidem noviter constructa, quoddam altare consecrans, adorandas in eo protomartyris Stephani reliquias, quas Roma secum attulerat, in privilegium Apostolicæ consecrationis collocavit. Tale foundationis Patherbrunnensis Ecclesiæ, locavit. Tale foundationis Patherbrunnensis Ecclesiæ, Apostolica benedictione, quàm Imperatoria sanctione, incrementum per sæculorum sæcula, virtutum omnium cum dilectione Dei & proximi accipiat augmentum; sitq; ei Petrus Petra Ecclesiæ, contra portas errorum omnium firmamentum, ut *in templum constructum in Domino crescat edificatio constructa super ipsius fundamentum.* Eph. 2. v. 21.

I I. Beato verò *Hathumaro* nono Episcopatus sui anno, Dominicæ Incarnationis octingentesimo quarto ex hac luce subtracto, atque ad perennem, ut

credimus, vitam assumpto, successit ei vir egregius nomine *Baduradus*, qui ex nobili Saxonum prosapia ortus, ex prædictæ Wirceburgensis Ecclesiæ clero fuerat electus. Qui præclaræ morum nobilitatis, magnanimitatis, & industriæ merito, familiaritatem Karoli Regis intimè consecutus, tantæ dignitatis & dilectionis apud eum locum promeruit; ut ei non minor facultas quàm voluntas amplificandæ, provehendæ, atque adornandæ Ecclesiæ sibi commissæ suppeteret. Unde nihil laboris studijque sui subtraxit ab acquirendis ac procurandis omnibus, quæ ibidem ad laudis divinæ augmentum, atque utilitatem Christiani populi pertinere agnovit; Ecclesias videlicet per omnem parochiam suam sub celeritate construere; principalem basilicam, ingenti decore, & grandi opere extollere; res omnes ad eam pertinentes monasterialem instituire; pueros, tam nobiles, quam inferioris conditionis in scholam congregatos in divinæ legis eruditione nutrire. Ejus Pontificatus anno decimo, Dominicæ Incarnationis octingentesimo decimo quarto, gloriosus Imperator *Karolus* Pater Patriæ, Apostolus gentis Saxonicæ, anno regni sui quadragesimo sexto, ab urbe Roma condita millesimo quingentesimo sexagesimo septimo, ab hac luce migravit; æternæ vitæ gloriam, & posteritatis futurorum habiturus memoriam, pro multimodis indefessi laboris studijs, quibus fines Christianæ religionis promovit & dilatavit.

III. *Baduradus* autem venerabilis Pontifex virtutum

B. M E I N W E R C I. 5

tutum imitabilis artifex, utiliter cœpta feliciter consummans, anno Episcopatus sui quadragesimo octavo migravit ad Dominum: rexitque post eum annis viginti sex *Luithardus* jam dictæ dicendæque civitatis populum. Cui succedens *Biso* nomine, præfuit viginti tribus annis ipsi Ecclesiæ; rexitque eandem post eum *Thiedericus* annis noyem. Sexto loco succedens *Unwuanus* fuit novendecim annis Episcopus, septimoque *Dudo* nomine, annis viginti quinque, virtutes octo beatitudinû docturus populum. Octavo loco viginti septem annis præfuit *Folmarus*; successitque annis viginti octo consilij sui excellentia dispersa collecturus *Rotharius*. Decimo loco magnorum operum auctor & parrator sibi suisque *Meinwercus* successit utiliter; qui decalogi legalis vel gratiæ spiritualis perfectionem, per Dei & proximi dilectionem adeptus est feliciter. Hujus laudum & meritum præconia cum alijs, & præ alijs suscipiat Ecclesia: ejus amori insilens, & devotioni, cujus ille honori institit & promotioni. Hæc ergò veraciter posteris intimari, animosq; fidelium exemplis priorum decet excitari: ut qui virtutum culmina adipisci desiderant, gradus felicissimæ ascensionis agnoscant.

IV. Germania post Scythiam inferiorem sumens initium, à flumine Danubio, desinit in Reno: terra divisa ^{est} populosa, quæstiosa pariter & bellicosa. Hæc majorum solertia, divisione distincta bifariâ, superiorem habet terminum, juxta septentrionalem Oceanum; inferiorem, circa Renum, finem sui faciens in mari quod Galliæ Britannæque prætenditur litori-

toribus, ex quo quaque versus omnium terrarum patet exitus. Ad hujus inferioris Germaniæ septentrionalem tractum Trajectensis diocesis est terminus locus navium & vectigalium comitatibus quæstuosus; magnorum & nobilium virorum gloria, quam in defensione gentis suæ & patriæ magnanimiter adepti sunt, insignis & famosus. De quorum nobili prosapia, ortus est *Imed*, in eadem provincia: qui virtutis, & probitatis, majorum suorum factus hæres legitimus & strenuus, Comitatum suo tempore in ejusdem provinciæ administravit partibus. Qui tantæ nobilitatis lineam propagari, nominisquæ sui memoriam & posteritatis gloriam cupiens nobilitari; cum multiplici divitiarum apparatu, ac possessionum prædiorumquæ reditu, nobilem duxit uxorem de terra Saxoniz *Athelam* nomine: de qua processu temporis genuit *Thiedericum*, & *Meinvercum*; *Glismod* & *Azelam*. *Thiedericus* autem paternæ dignitatis & facultatis hæres designatus; *Meinvercus* in Ecclesia beati Stephani protomartyris in civitate Halverstadeni ad clericatus officium à parentibus est oblatus. *Azela* verò castitatis æmulatione agnum secutura, Sanctimonialium cætu in Ecclesia pretiosi Martyris Viti *Eltena* associatur: *Glismod* autem tricesimum fructum pudicitiz matronalis adeptura, cujusdam nobilis principis in Bajoaria matrimonio copulatur. *Meinvercus* igitur liberalibus studijs & spiritualibus imbuendus disciplinis, in præfata Halverstadeni Ecclesia tenerioris ætatis rudimenta, provectioris verò in Ecclesia Hildeneshemensi peregit:

Ubi

Ubi *Henricus* filius ducis Bajoariæ *Henrici*, cum alijs plurimis, honori & decori Ecclesiæ Christi suo tempore profuturis, secum theoriæ studijs continuam operam dedit. Quàm liber autem & integer à vitijs, & in puerili & in juvenili ætate vixerit; qualis quantusve inter cõævulos, vitæ sinceritate, morumq; probabilitate, conversatus fuerit, varijs hinc inde quæsitis laudationum fucis eum colorare non convenit; cùm indicijs operum evidenter postmodum claruerit, quale fundamentum domus suæ in eo sapientia Dei collocaverit. Acceptus autem de scholis, vixit in prædicta Halverstadensi Ecclesia sub Præposito canonicæ legis; omnibus carus & amabilis, aspectu & colloquio affabilis, actu & eloquio irreprehensibilis.

V. Eo tempore monarchiam Romani Imperij, *Otto* ejusdem nominis secundus strenuè gubernabat; armis strenuus, fide Catholicus; non minus divinis, quàm humanis rebus deditus. Qui postquam III. Idus Julij contra Saracenos in Calabria periculosissimè dimicans, multis suorum amissis, ipse vivus vix evasit, septimo Idus Decembris sequentis anni, Dominicæ Incarnationis videlicet nongentesimo octogesimo tertio, regni sui decimo, Indictione duodecima, obiit, & filium suum ejusdem nominis successorem dereliquit. *Henrico* duce Bajoariæ, qui priori anno, mortuo patre suo *Ottone* Duce, ducatum obtinuerat, regnum invadente, sed victo, desistente. Rex autem puer in proximo natali Domini, ipsa sancta die, unctioe *Joannis* Ravennatis Archiepiscopi Aquisgra-

ni Rex consecratus, paternæ virtutis & industria vestigia per omnia est imitatus: non minus Christianæ religioni humiliter inserviens, quàm regni negotijs solerter insistens.

VI. *Meinovercus* autem regia stirpe genitus, regio obsequio, morum elegantia idoneus adjudicatur, evocatusque ad palatium, regius Capellanus efficitur, ut Deo ordinante longiùs innotesceret, qui longiùs expetendus erat; fieretque in negotijs tam spirituales quàm sæcularibus ætate doctior, usu tritior, processu temporis sapientior. In quo, cum irreprehensibiliter conversaretur, & regalis celsitudo, & procerum multitudo eum reverebatur; utpote, cujus benevolentia ancillabatur humilitas, gravitatem temperabat affabilitas: in cujus ore veritas & dulcedo; in cujus corde pietas & mansuetudo; in cujus moribus & scientia, verborum & operum regnabat concordia. Omittantur extrinseca, licet enim in consideratione singularitatis præterire communia. Præ participibus suis in domo Domini exaltandus, participio sancti Spiritus erat primitus exornandus: ut videlicet esset discretione providus, actione præcipuus, moribus approbatus, virtute perfectus, humilitate communis, compassione singularis, mansuetudine lenis, auctoritate gravis, patientia amabilis, vindicta pro Zelo justitiæ terribilis. Qui pectus habere consilij, acumen vivacis ingenij, Attilicos flores vernantis ingenij, præter alia innumera his similia, quibus immorari non convenit ne quid præter veritatem, mera veritatis assertio intendisse videri possit. Rex autem

B. M E I N W E R C I . 9

tem huiusmodi virtutum insignia sapienter animadvertens, & cum regia liberalitate honorare dignum ducens, interventu Cepte venerabilis Abbatisse, duos Mansos regales in Lutterun in pago Wentsoi dicto in Burwardio quoque Daleheim, in comitatu Herfeldi comitis, ei donavit, de quibus sibi regie concessionis & confirmationis præceptum conscribi & contradi mandavit; suæ sinceræ dilectioni perhibens testimonium relatu dignum; quod videlicet suam vitam diligeret ut propriam.

VII. Eo tempore Reharius Patherbrunnensis Ecclesiæ venerabilis Episcopus, inter alios quam plures, quæ scientiâ præditi, moribus adornati, secundas partes regni strenuè adjuvabant, enituit: qui nomen Episcopi officio tenuit, moribus implevit. Denique cura pervigili, intendens commisso gregi, in collectione dispersorum, in conservatione congregatorum, operam continuam dedit: & ab eodem Orrone Rege alijsque fidelibus donaria non modica diversis temporibus acquisivit. Volens autem Ecclesiam suam super Apostolicam petram fundatam, Apostolicæ tuitionis præsidio artiùs communire, privilegium Apostolicæ confirmationis super bona & jura Ecclesiæ suæ à Joanne Papa ejusdem nominis octavo decimo, anno Dominicæ Incarnat. DCCCCXC, episcopus illius tertio, Indict. quartâ, petijt & obtinuit: ut si aliquando mundanæ turbulentia eam cornibus suis impeteret aries, tanta auctoritatis rejectus fortitudine dissiliret ut glacies. Electionem quoque Episcoporum inter ejusdem, & ab ejusdem Ecclesiæ

filijs faciendam, quam eis diversi Reges diversis temporibus liberaliter & legaliter concesserunt, (*Karolus* videlicet *Crassus*, interventu *Bisonis* Patherbrunnensis Episcopi, sexta Id. Decemb. an. Dominicæ Incarn. DCCCXXCV. Indiēt. quarta; anno, ex quo patre suo *Hluthovvico* ejusdem nominis secundo mortuo, cum fratribus suis *Karlmanno* & *Hluthovvico* de regno alterari cæperat, nono; ex quo *Karlmanno* mortuo, à *Joanne* Papa in Imperatorem unctus fuerat quinto; ex quo fratre suo *Hludovvico*, XIII. Kal. Febr. mortuo, totius regni monarchiam, nullo resistente suscepit, quarto: *Otto* ejusdem nominis secundus, XV. Kal. Febr. rogatu *Folcmari* ejusdem civitatis Episcopi, an. Dominicæ Incarnationis DCCCCLXXIV, electionis suæ XIV. Imperij primo, Regni septimo,) Indiēt. quarta, idem Papa eodem privilegio confirmavit: ut si unquam aliquis in ovile ovium aliunde, quàm per ostium introiret, excommunicationi subjaceret.

VIII. Qualis autem in hujusmodi studijs Episcopi intentio fuerit, adversitas probavit: quæ non segnè immò multo instantius in adversis quàm prosperis Ecclesiæ cum commissæ in omnibus fideliter & utiliter prospicere veraciter demonstravit. Denique quocunque Dei judicio, sive malitia inhabitantium exigente, sive saluti mortalium Deo per id consulente, anno Dominicæ Incarnationis millesimo, Ordinationis ipsius *Rhetarij* Episcopi nono decimo, regni *Ottonis III.* decimo septimo, Imperij quarto, Indiēt. XIII. civitas Patherbrunnensis primum

B. M E I N W E R C I. II

mum incendio vastatur; nobileque principalis Ecclesie Monasterium præcipui operis & decoris à *Karolo M.* fundatum, à beatæ verò memoriæ *Baduado* Episcopo consummatum, & XIV. Kalendas Novembr. dedicatum, cum libris, privilegijs, plenarijs, alijsque Ecclesie ornamentis propemodum conflagravit.

IX. Ipso anno Imperator tempore quadragesimali causa orationis ad S. *Athelbertum* Slaviam intravit, ibique, coadunata Synodo, septem Episcopia disposuit; & *Gaudenium* Monachum, fratrem *B. Athelberti* Archiepiscopi, qui ante triennium à *Pru-* cis martyrizatus, fuerat in *Prago*, Archiepiscopum ibidem constituit. Inde Italiam pertiansiens Romam intravit, ibique Natale Domini condecener celebravit. *Rhetarius* ergò Episcopus captâ loci & temporis oportunitate, quo tam apud Apostolicæ sedis auctoritatem, quam apud imperialem majestatem Ecclesie suæ calamitates defleret, missis nuntijs, utrisque quæ acciderant innouit: & ut antecessorum suorum constituta super immunitate Ecclesie ejusdem renovarent, & renovata præceptotum suorum auctoritate confirmarent, expetiit. Qui incendio Ecclesie & civitatis audito intimè condoluerunt, & roganti benignissimè annuentes, omnia, quæ eidem Ecclesie eatenus honori vel usui servierant, confirmaverunt. Videlicet de Episcopatus statu; de tuitione atque mundiburdio S. Dei Ecclesie, & perpetuæ Virginis Mariæ; dedecimis; de omni proprietate ad eandem Ecclesiam pertinente; de electione Episcoporum inter Clericos ejusdem Ecclesie faciendâ,
de

de ejus hominibus tam liberis quam & servis nullâ
judiciariâ personâ confringendis nisi coram Advo-
cato quem ipse Episcopus elegerit; de proprietate
Clericorum, si quis illorum sine hærede obierit, (ei-
dem Ecclesiæ concessa) de Comitatibus super pagos
Patherga, Aga, Threveresga, Anga, Sorethfelt, datos
pro decimis Novæ Corbeia, ad Monasterium perti-
nentibus; de tribus mansis in *Thiusburg*, & in *Trut-
mannia*; de foresto, quod incipit de *Delchana* flumi-
ne, & tendit per *Osnig, Ardennam*, & *Sinethi*, usque
ad viam, quæ ducit ad *Herisi*. Hæc ergò, & alia omnia,
quæ Ecclesia illa die, quando combusta est, habuit,
vel deinceps habitura erit confirmantes, confirmata
per manus Notariorum suorum & Cancellariorum
sub firma adstipulatione, sigillorumque suorum im-
pressione roboraverunt; & Romæ data Kalendis Ja-
nuarij, Episcopo suæque Ecclesiæ, anno Dominicæ
Incarnationis MI. Pontificatus *Sylvestri* Papæ se-
cundo, regni *Otonis* III. Regis decimo octavo, Im-
perij quinto, Indictione XIII. transmiserunt.

X. Anno illo Rex in partibus Italiae commora-
tus, mortis periculo est præventus: quo profectò il-
lo tempore caruisset, si beati *Heriberti* Colonienfis
Archiepiscopi monitis obtemperare voluisset. Mor-
tis autem illius occasio hæc fuit. Ante quinquenni-
um, Dominicæ Incarnationis videlicet annu non-
gesimum nonagesimum sextum, Rex ad mitigan-
dam sævitiam *Crescentij* Romam venit, & tumultu
oborto decenter sedato, *Brunone* Papâ defuncto,
Brunanem cognominatum *Gregorium*, *Otonis* Ducis
filium,

filium, in sedem ejus locavit, & ab eo imperialem un-
 ctionem accepit. Imperatore autem Romam egres-
 so, proximo anno, consiliante Crescentio, *Joannes*
Placentinus Episcopus contra velle Imperatoris se-
 dem Apostolicam invasit. Unde iterum Imperator
 Romam veniens, proximo anno prædictum Joan-
 nem in vasorem cæcatum & nasu truncatum depo-
 suit, & Crescentium cum duodecim suis decollatum
 ante urbem suspendi jussit. *Bruno* autem, qui & *Gre-*
gorius, ab eo restituitur, sed post discessum ejus à Ro-
 manis expulsus, ac deinde veneno peremptus: post-
 quam annos ferme duos & menses novem Roma-
 nam Ecclesiam rexerat, quartâ Idus Martij moritur:
 eique *Gerbertus*, qui & *Sylvester* dictus est, successor
 eligitur. Rex ergò cum ilto Sylvestro Papa Natali
 Domini Tudertinæ celebrato, cum confusionem tam
 in beati Petri Ecclesia, quam in Republica factam
 decenter composuisset, incidit in insidias mulieris
 malæ, ejus videlicet, cujus virum Crescentium sibi re-
 bellantem captum jusserat capitalem subire sententi-
 am: quam formæ elegantissimæ nimis insipienter
 thoro suo socians, ab ea non præcavens, quamvis à
 sancto viro Heriberto sæpius esset admonitus, vene-
 no intra cubiculum dormiens, infectus est. Et sequen-
 ti die, beato Heriberto pestem quam perceperat,
 confessus, eum se mori sensisset, ut corpus suum A-
 quilgrani sepeliendum transferret, petijt: & sic *Pa-*
ternum ingressus, cum generali omnium dolore no-
 no Kalend. Februarij obiit.

XI. Ante successionem autem futuri Principis, confusum est regnum nimis; insonuitq; inter principes tempestas valide commotionis, propter ambitionem inanis dominationis: de quibus *Ekkibardus* Marchio usurpator regni *Palithi* interfectus occubuit, & *Cuonradus* unus de primoribus regno expulsus, aliquam diu ab eo exultavit. *Herimannus* quoque Dux Sueviæ non expers fuit tantæ discordiæ, qui dum ipse regnare voluit, electioni generali impedimento fuit. Quidam etiam princeps *Bruno* nomine regni fastigium obtinere voluit, sed effectu cærens, multis votis ejus non faventibus & præcipuè beatæ memoriæ *Berenwardo* Hildinesheimensis Ecclesiæ Episcopo, in hominibus & bonis ejus multa mala intulit, sed serenante altissimo, & mediante *Willigiso* Magontiensis Archiepiscopo, *Henricus* dux Bajoaricus secundum sæculi dignitatem locupletissimus, & litterarum studijs non tenuiter instructus: & quod his maius est, vir in omni perfectione Ecclesiastica præcipuus, eligitur: & redditis regalibus à sancto *Heriberto* Coloniensi Episcopo, qui ideo electioni non interfuit, quoniam in humando corpore defuncti principis occupatus fuit, Magontiæ Dominica octava Pentecostes, à *Willigiso* eiusdem civitatis Archiepiscopo ordinatur.

XII. Eodem anno, novo rege Nativit. *Laurentij* in civitate Patherbrunnensi celebrante, domna *Chunigunda*, ipsius, ut putabatur, uxor, re autem vera castitatis æmulatione soror, à prædicto *Willigiso* Magontiensis Archiepiscopo inibi regiæ consecrationis domini-

B. M E I N W E R C I. 15

minium adinvenit: quod eidem Ecclesie in augmentum honoris, & profectum magni decoris, Dei misericordia, provenit.

Ipsa anno *Woteloffus* Osneburgensis Episcopus obiit, eique *Theimarus* vir bonus & iustus, fortis, pius & moderatus successit.

*Hic Præsul factus implevit præsulis actus,
 Ut patet in factis, ipsius ibi quoque scriptis.
 Denique Baptista fundans in honore Ioannis,
 Ecclesiam quandam, supplex dedicavit eandem.
 Anno milleno bis quino desuper uno,
 Ex quo sermo Patris sumpsit præputia carnis.
 Osneburgensi quæ scitur proxima sedi
 Continuis horis tribuens sibi pignus honoris.
 Hic apud Ecclesiam per se tam sedule factam,
 Constituit cunctis post hæc instantibus annis,
 Adveniente sui sacro natale Patroni,
 Læticia sacra fraternum fœdus haberi,
 Ac in amore Dei miseros inibi recreari,
 Et de collata de fratrum munere cerâ
 Candelam fieri Baptista in honore beati.*

XIII. *Meinwercus* autem novo regi tam carnis propinquitate quam vitæ sinceritate iam dudum notissimus, de karo fit karissimus; factusque est ei in negotiis publicis & privatis comes irreinotissimus, Rex autem non habens nec habere disponens liberos, Ecclesiarum Dei exaltationi continuè invigilavit; & æternitatis flagrans desiderio, temporalia bona pro acquirendis æternis liberali manu eis erogavit.

vit. Quo regni sui partes solerter circueunte, & necessaria & utilia quæque ubique sapienter disponente, occurrit ei XVII. Kalendas Octobris Rhetarius Episcopus in loco, qui *Bochbardun* dicitur, & Ecclesiæ suæ ruinas innotescens, forestim, quæ incipit de *Delchana* flumine, & tendit per *Osninge* & *Smithe* usque in viam quæ ducit ad *Horhusen*, & de hominibus Ecclesiæ commissæ tam liberis quàm & servis, nulla iudiciaria personâ constringendis, nisi advocato ab Episcopo electo, regis tuitionis defensionem, ipso primo anno regni eius, Dominicæ Incarnationis millesimo secundo, Indictione XV. obtinuit.

XIV. Sequenti dehinc anno Dominicæ Incarnationis millesimo tertio, Indictione prima, veniente Rege *Quidingaburg*, obvius fuit iterum Episcopus, & Ecclesiæ suæ incendium lamentabiliter conquirens, quæ dominus Apostolicus, & prædecessor eius confirmaverant, confirmari, & confirmata præcepta illi paginâ roborari obnixè petiit & obtinuit. Quia ergo domino placuerunt viæ eius, convertit ad gratiam inimicos ipsius: de quibus *Herimannus* dux Sueviæ se ei subdidit, & interventu principum in suo honore permansit, & plures alii qui non consenserant eius electioni. Ducatum autem Baioariæ dans *Henrico*, fratri domnæ *Ghunigundæ* contestalis suæ, incurrit offensam fratris sui *Brunonis*, qui inde plus iusto commotus cum *Henrico* filio *Bertoldi* comitis cum ambobus *Bolizlavonibus*, *Polianico* scilicet & *Boëmico*, à Rege infideliter defecit. Sed *Henricus* ad Regem refugiens, in *Gevikanstem* custodiæ datur, Bruno verò

verò proximo anno, interventu domnæ *Gisle* matris suæ, Regi reconciliatur.

XV. Anno post hæc secundo, Dominicæ Incarnationis millesimo quinto, Indictione tertia, octavo Kal. Novembris venit Episcopus ad Regem in loco, qui dicitur *Corbeia*; & Ecclesiæ penuriam nimiam conquerens, & Regij solatij opem suppliciter deprecans. Rege autem in promptu, quod daret non habente, *Meinwericus* Capellanus ejus jam flammæ dilectionis intimæ operum exhibitione demonstras, prædium situm in villa *Bochinevordi* in comitatu *Luidolphi* comitis Regi contulit: quod ipse Rex Episcopo suæque Ecclesiæ in proprium donavit, ea ratione, ut prædictus Episcopus, quamdiu viveret, in sua potestate atque servitute hoc possideret: finitis vero suis temporibus, ad stipendia fratrum in *Patherbrunnensi* Ecclesia Deo sanctoque *Liborio* famulantium pertineret. Cùm igitur his & talibus misericordiæ instaret operibus venerabilis Episcopus, anno Dominicæ Incarnationis millesimo nono Episcopatus sui *xxviii.* *Heinrici* Regis septimo, pridie nonas Martij, quæ illo anno extitit sabbatum ante *Invocavit*, e ductus est de ergastulo carnis, & de valle hujus miseriæ & tribulationis, assumptus, ut credimus, ad gaudium sempiternæ consolationis.

XVI. Eo tempore, Rege consistente in *Goslaria*, illic legatos suos ad eum direxit Ecclesia, qui & obitum Episcopi denuntiarent, & clementiæ ejus solatium de successore idoneo suppliciter implorarent: qua lugubri Rex auditâ legatione, talem tantumque

virum condigno mœrore deflevit, & Missarum elemosynarumque debita commemoratione animam ejus divinæ pietati commendavit. Posthæc, a civibus Episcopis & principibus qui aderant, de successore tali loco & tempore idoneo consilium habuit: & diu scrutatis, perspectisque plurimis, *Meinvercum* tam nobilium natalium magnitudine, quàm rerum & facultatum temporalium multitudine idoneum perhibuit. Illic, faventibus & congratulantibus omnibus, *Meinvercum* advocavit; & consueta benivolentia ei arridens, sumptâ chirothecâ, *Accipe*, ait: Quo, quid esset accepturus percontante? *Episcopatum*, inquit *Rex, Patherbrunnensis Ecclesia*. Illo autem dicente, quid sibi Episcopatus ille deberet, qui de bonis proprijs excellentiorem construere valeret? Quia hoc, inquit *Rex*, veraciter considero, ideo te inopiæ illius misericorditer subvenire desidero, ut illius in cælo cohæres fieri merearis, cujus piam matrem in terris hæredem tuum feceris. At ille hilariter, ego, inquam, ea spe & conditione Episcopatum suscipiam. Ostendens liquidò, se non despectu paupertatis, vel appetitu eminentioris sedis, aut dignitatis, sed affectu majoris utilitatis, simpliciter contradixisse. Ibidem ergò in Goslaria, proxima Dominica ab Willigiso Magontino Archiepiscopo & ceteris Episcopis, qui aderant, consecratur; electioni ejus, & consecrationi congruente officio: quod item Dominicę intitulatur. Eanamq; est Dominica quadragesimæ secunda, quæ in ordine & ratione septem dominicarum, septem mundi ætates significantium quinta extat, & pulchra

B. M E I N W E R C I. 19

rationabiliq̄ue dispositione, vacat: significans quintam mundi ætatem, quando templo Dei diruto, & populo ejus in Babyloniam abducto, Sacerdote, duce, altari legitimo carens, à laude Domini vacabat, non habens quæ, vel quibus, aut ubi verba canticorum Domini decantaret. Cui captivitati in Evangelio ipsius Dominicæ aptissimè congruit à dæmonio vexata filia mulieris Chananææ. Quia sicut Nabuchodonosor typum tenens diaboli, templum Dei spoliavit, & populum ejus captivavit: ita diabolus per se filiam Chananææ, templum utique Dei, captivavit, & suo atrocissimo dominio & ludibrio mancipavit. Intervenibat fides Patriarcharum & meritum Danielis, ac sociorum ejus, ut populus ille à captivitate Babylonica solveretur: clamabat fide & voce magna mulier Chananæa, intervenientibus sanctis Apostolis, ut filia ejus à dæmonio liberaretur. Tam captivitatis ergò Babylonicæ, quam mulieris Evangelicæ per totum officium Misæ illius formam reffissimè repræsentavit Ecclesia Patherbrunnensis; quæ incendio vastata, sollicitudine pij Pastoris viduata, in necessitatibus suis pro successore idoneo fideliter clamavit: & instanter clamando eum, qui secundum voluntatem Dei à fornicatione abstinens, vas suum in sanctificatione & honore possederat, interventu & consulti principum feliciter impetravit, per quem non tantum de micis quæ cadunt de mensa dominorum recrearetur, verum etiam largissimis epularum delicijs abundantissimè reficeretur. Solenniter ergò consecratus, condigno honore Patherbrunnon consu-

cursu & occurfu omnis ætatis & dignitatis deducitur,
 & excipitur: & verè, via regia in ovile ovium per osti-
 um ingressus, episcopalis sede inthronisatur. Pontifi-
 catus itaq; decoratus infulis, continuè invigilavit cu-
 ræ commissæ gregis; timensq; notam mali servi &
 pigri, qui reposuit in sudario pecuniam domini sui,
 nihil remissè faciebat. Cordi suo & corpori, forinse-
 cus pro generali cleri & populi gubernatione Episco-
 pali speculatione sollerter insudavit; intrinsecus au-
 tem pro omnium salute vigilijs & jejnijs precumq;
 hostijs Deo indefinenter supplicavit. *Lucerna namq;
 in domo Domini supra candelabrum posita, arsit in se*
 Dei & proximi dilectione; luxit alijs ejusdem lucis
 sedula exhibitione: denique pro adipiscenda immor-
 talitatis corona, contulit Ecclesijs, quæ hæreditario
 jure possederat, vel multimodo jugis servitutis labo-
 re obtinuerat, temporalia bona: quæ, sicut alios, usu
 malo, à salute præpediunt; ita alios, usu bono, ad sa-
 lutem promovent.

XVII. Principalem Ecclesiam sumptu ingenti &
 magnificentia singulari construxit: quam tertia die
 adventus sui, dejecto opere modico à prædecessore
 suo inchoato, & usque ad fenestras neglegenter con-
 summato, à fundamentis celeriter atq; alacriter ere-
 xit. Operarijs autem sollerter operi instantibus qua-
 dam die advenit quidam vir incognitus, qui Episco-
 pum astantem salutavit suppliciter, suumq; servitium
 obtulit ei humiliter: quem Episcopo, quam sciret
 servitij artem percontante? & cæmentarium & car-
 pentarium se profiteretur; & mox ab Episcopo clavum
 tunc

tunc fortuito lignis compingendis necessarium face-
 re jubetur. Quo celeri velocitate velocique corpo-
 ris agilitate facto, decenter & convenienter, coop-
 raturus operantibus apponitur, artisque suæ scientia
 probatus & approbatus omni experientia, ab Episco-
 po omni operi præponitur. Quo non multo post
 mortuo, advenam suum Episcopus digno sepulturæ
 commendavit officio, fieri mandans ei in crypta jux-
 ta murum monumentum, ponens ad caput ejus trul-
 lam ejus & malleum ad posteritatis monumentum;
 per tantæ humilitatis & pietatis excellentiam magnâ
 sibi acquirens operantium sibi que famulantium be-
 nivolentiam. Præpositis autem operi singulis magi-
 stris, ipse ad reliqua episcopij negotia disponenda
 convertitur, suæ videlicet diœcesis terminos frequen-
 ter lustrare; si fidelium fides spei, si spes concordaret
 rei sollerter investigare; bene acta confirmare,
 neglecta reformare, bene agentes, ut in melius profi-
 cerent, admonere; negligentibus ut resipiscerent o-
 portunè importunè instare; *denique omnibus omnia*
factus, pro cunctis animæ & corpori eorum necessa-
 rijs erat sollicitus. Primoribus & majoribus exhi-
 bens se formidini & honori; subditis, secundum uni-
 uscujusque meritum timori pariter & amori. Ocu-
 latus autem antè & retrò, ut sic interiorum & spiri-
 tualium sollicitudinem gereret, ut tamen exteriorum
 providentiam pro subjectorum necessitatibus sup-
 plendis, non negligeret, regni negotijs, ut compelle-
 batur, inservire cœpit: *reddens Deo, quæ sunt Dei; &*
Cæsari, quæ sunt Cæsaris, Ecclesiæ commissæ prodes-

set, ubi se oportunitas obtulisset loci & temporis. Continè autem Regi insistens, ut Ecclesiæ sibi commissæ lamentabiliter incendium passæ, secundum sponsonem, quâ sibi eam commiserat, succurreret. Rex misericorditer annuit, & Ecclesiæ præfata miseratus paupertatem, multa ei bona tam in prædijs, quàm facultatibus alijs, larga manu & plena caritate pro Dei amore dilectique sibi Episcopi assiduo & devotissimo obsequio contulit. Sæpius autem in civitate Patherbrunnensi commoratus, operum & studiorum ejus adjutor & cooperato extitit, favente & instante per omnia venerabili Chunigunda Regina, cui non minor voluntas quàm facultas in Ecclesijs Dei amplificandis & meliorandis semper fuit.

XVIII. Quodam itaque tempore inibi commorantes, beatus *Heimeradus* de Suevia oriundus, voluntaria paupertate pro Christo exul, & peregrinus eò advenit: cumque lurida facie & proceri corporis macie ac vestium vilitate deformem Episcopus ut vidit, unde ille diabolus emergeret? inquisivit. Ille autem, cum se diabolum non esse humiliter & patienter dixisset, quæsiuit Episcopus, an Presbyter esset? ubi autem eo die divina mysteria eum celebrasse cognovit; protinus sibi libros, in quibus cantaverat, deferri mandavit. Quos incomptos & neglectos & nullius ponderis aut pretij aspiciens, eodem momento in ignem projici fecit: eumque jussu Reginæ, Episcopi iusto zelo, ut videbatur, compatiens, verberibus caedi præcepit. Posthæc quidam Comes *Duodiche* nomine, de monte qui *Wartberge* appellatur, super-

superveniente festivitate S. Andreae Apostoli, Episcopum ad convivium invitavit. Cum autem Comes B. Heimeradum quoque invitasset, & in vigilia ipsius Apostoli eum ad cœnam Episcopo oppositum sedere fecisset: commotus Episcopus, quid virtutis prudentiæ sibi in illius præsentia vel consortio vellet? interrogavit: & multis injurijs verborum adversus illum exardescens, delirum & apostatam eum appellavit. Beato verò Heimerado pro Dei amore cuncta patienter & silenter ferente, respondit Comes senescisse, quicquam eum adversus illum controversiæ habuisse: cœpitque verbis lenibus, & humilibus animum Episcopi mitigare, & viro Dei, quoniam pro vitæ suæ merito eum valdè venerabatur, veniam obnixius postulare. Sed perstitit in sua sententia Episcopus, placari non valens ullis precibus, quatenus tantæ nimietatis pertinacia, fieret ei postmodum humilitatis custodia; & in tantæ nobilitatis & dignitatis viro, satisfactio inferiori voluntariè exhibita, ad exemplum humilitatis à discretis commendaretur, quæ vix majoribus à subditis jure subjectionis exhibenda imitabilis videretur. Denique, quoniam ab hominibus sanctus putaretur, experiri se velle sanctitatem illius dixit. Statimque coram omnibus, ut altero die *Alleluja* ad Missam cantaret, sub interminatione plagarum ei injunxit. Cumque Comes pro eo obnixius supplicando, & ei hujus actionis remissionem petendo, nihil ageret nisi quòd oleum camino adjiceret: nocte finitis matutinis laudibus, assumpsit hominem Dei secretius, & consolans eum, obsecrabat, ut tenta-

menta sanctorum virorum purgamenta non refugeret, sed saltem in nomine sanctæ Trinitatis incipiens, cetera Deo committeret. Qui multum renitens, & se dimitti ad hospitium flagitans, multis precibus victus, tandem adquevit. Et veniente hora, cum Episcopus nullo modo à proposito posset abduci sententia, processit: inchoavit, sollenniter & jucundè percantavit; aded ut omnes, qui aderant, mirarentur, & se ex nullius unquam hominis ore suaviolem modulationem audisse, faterentur. Episcopus autem, finita Missa, virum Dei secretius tulit; & ad pedes ejus ruit, & veniam pro commissis in eum humiliter postulans, & celeriter impetrans, perpetuus ac fidelis ei postmodum amicus fuit.

XIX. Episcopus autem ipsum castrum sui munimine vastum, Ecclesiæ Patherbrunnensi in cujus diocesi consistit, ornamento & munimento utile, situ verò loci in aquis, lignis, pascuis, omnimodis habile considerans, pro venditione sui vel voluntaria traditione varijs modis Comiti instabat: sed ille filium de pellice, quam duxerat, natum, hæredem facere disposens, monitis salutaribus non obaudiebat.

XX. Pontificatus ejus itaque anno secundo, Dominicæ Incarnationis MX. Indictione VIII. *Ansfridus* venerabilis Trajectensis Episcopus, cujus miralaudum præconia in gestis suis inveniuntur, ad cælestem vitam sustollitur, eique *Adelboldus* surrogatur. Sequenti anno VII. Kalend. Martij, *Willigisus* Magontiensis Archiepiscopus omni memoria dignissimus, Episcopatus sui anno trigesimo sexto, post in-

cen-

endum Monasterij Magontiensis honorificè ab eo constructi, (quod III. Kalend. Septemb. accidit.) sancte ad Christum migravit, & in locum ejus *Erkinbaldus* Abbas Fuldensis subintravit. Quinta dehinc proxima Idus Februarij *Bernardus* pius Dux Saxonicus, filius Herimanni ducis obiit: & filius ejus *Bernardus* favente sibi Meinwercio Episcopo, amicisque suis ducatum obtinuit, & homo Episcopi factus, jure obsequium in omni fidelitate sibi exhibuit. Frater quoque præfati ducis Bernardi, Comes Luitderus proxima IV. Kal. Apr. obiit, qui cum uxore sua *Emma* senatrice Christianissima, multa bona Ecclesiæ Bremensis contulit.

XXI. Posthæc IV. Idus Apr. in festo B. Gregorij cū rege in villam regiam, quæ *Tribura* dicitur, Episcopus devenit, ubi comitatum, quem Haold, dum vixit, tenuit, situm in locis *Haverga, Limga, Thiarhalli, Aga, Paiberga, Treveresga, Langancka, Erpesfeld, Silbiki, Matfeld, Niterga, Sinatfeld, Ballevan* prope *Spriada, Gambeke, Gession, Siwar deshubus* cum omni legalitate Rex ei in proprium dedit. Post Pentecosten *Helmvvar deshusun* venit, & Monasterium, quod *Ekkihardus* Comes in proprietatis suæ fundo construxerat, in honore sanctæ & individuæ Trinitatis, & sanctique Salvatoris, & victoriosissimæ Crucis, & S. Mariæ perpetuæ virginis, sanctique Petri Apostolorum Principis, & omnium Apostolorum & Sanctorum omnium, Nonas Junij dedicavit.

XXII. Anno sequente pridie Non. Januar. *Lubentius* Bremensis Archiepiscopus obiit, eique *Unvva-*

nus Patherbrunnensis Ecclesiæ Canonicus, favente Meinwerco Episcopo, successit. Hic omnibus hominibus acceptus, & Clero adprimè benivolus; inter innumera piæ recordationis monumenta, Canonicis Ecclesiæ B. Petri eo loci patroni, curtem quandam *Borengun*, ut ejus servitium, per natalitia esset Apostolorum, contulit. In australi parte chori altare in honore S. Liborij patroni sui construxit, & dedicavit. Primus omnium congregationes, quæ antea quidem mixtâ ex Monachis vel Canonicis conversatione degabant, ad Canonicam regulam traxit. Lucos in Episcopatu suo, in quibus *Paludicola* regionis illius errore veteri cum professione falsa Christianitatis immobilabant, succidit; multos gentiliū in Dania, & vicinis Borealibus partibus, ad Christum convertit; plures in diocesi sua Ecclesias fundavit & dedicavit; & pro obtinendis æternæ vitæ gaudijs, omni vigilantia & instantia insudavit, quam diu in hoc fragilitatis corpore militavit.

XXIII. Octavo decimo Kalend. Februarij, præfati anni Dominicæ Incarnationis MXIII. Rex *Mulinhusun* devenit; Ubi interventu *Chunigunda* reginæ, *Everhardi* Bavenbergensis Episcopi, *Egilberti* Frisingensis, prædium *Hoenside* situm in pago *Rittiga*, in comitatu *Bernhardi* Comitis, Meinwerco Episcopo tribuit, cum omnibus utilitatibus & appenditijs, quibus id *Unuwanus* Bremensis Archiepiscopus possederat, eique dederat legaliter. Inde Rex Bavenberge iter diverit, ubi *Everhardus* primus ejusdem sedis Episcopus venerabile Monasterium, nobile

bile ac speciale regię devotionis studium, cum conventu & suffragio omnium Cisalpinorum Pontificum, II. Non. Maij dedicavit. Rex autem eundem Episcopatum, quem ex integro in suo domate fundavit, terminis ejus ab adjacentibus Episcopatibus legitimo concambio commutatis, principibus Apostolorum Petro & Paulo, & pretiosissimo Martyri Georgio adtitulatum, speciali jure Romanę Ecclesię tradidit, ut & primę sedi debitum honorem divinitus impenderet, & suam plantationem tanto patrocinio firmiùs muniret.

XXIV. Eodem anno *Suitgerus* sanctę *Mimigardovordensis* Ecclesię antistes egregius XIII. Kalend. Decemb. obiit, sepeliturque in loco, quo deguit. Hic genere Saxonicus in Halverstad & Magatheburg à puero est educatus; à tertio verò Ottone præfatę civitati prælatus: quam cum divino munere fultus regeret cum omni diligentia, pollebat diversarum virtutum excellentia. E quibus hic duę tantùm referantur, per quas alię veraciter cognoscantur. Camerarius suus pilleum quendam furtivè subtractum cæulare volens, diligenter à pio Seniore interrogatus, nihil fatetur: sed cultellum supra mensam positum, & ex animo benedictum sumere coactus, quasi ignitum celeriter projiciens, reum se nimis esse coram profiteretur. Quidam maligno spiritu arreptus, vi magna est captus, & in præsentiam prædicti Patris adductus. Quem solvi protinus jubens, baculo se solum irrumpentem viriliter amovit, & facto sanctę crucis signo, divina potestate hostem exire imperavit. Tantus
vir

vir hoc non suis meritis, sed divinæ virtuti ascribens, vixit in Christo dies hujus vitæ sibi concessos, ministrans illi fidelis servus omni studio. Sedit autem in Episcopatu XVI. annis, magna infirmitate, quæ omnigenam virtutem perfecit, gravatus, & *Thiedericus* cognomen habens *Bonus Ape* pro eo est subrogatus.

XXV. Proximo anno expeditionem in Italiam Rex iturus, ut Cæsaris consecrationem à domno Apostolico perciperet, in Castello, quod *Gruona* dicitur, convenire Principes mandavit, & VIII. Kalend. Maij de statu regni inibi cum eis necessaria tractavit. Episcopus autem *Meinwercus* cum Rege expeditionem iturus, Ecclesiæ suæ penuriâ conquesta, itineris expensam labori suo congruam instanter petijt, & interventu *Chunigundæ* Reginae, *Heriberti* Colonienfis Archiepiscopi, *Athalbaldi* Trajectensis, *Thiederic* Mimigardevordensis, *Wigeri* Verdensis, *Thiederic* Metensis, *Bernwardi* Hildenesheimensis, *Thietmari* Osnebrugensis, *Herici* Havelbergensis, *Berneshusun*, situm in pago *Lisga*, in comitatu *Udonis* Comititis obtinuit: tali præcepto sibi Ecclesiæque suæ, cum eo, & de eo dato, ut quicumque ipsum Episcopum, vel aliquem successorum ejus super eo molestare, inquietare, aut divestire præsumeret, perpetuo anathemate condemnatus, C. libras componeret. L. Regiæ Camerae, L. eidem Ecclesiæ. Eadem quoque die, loco & anno, interventu sapenumero dictæ & cum omni merito dicendæ Reginae *Chunigundæ*, in idipsum etiam fraterna karitate collaborantibus, *Erchan-*

chanbaldo Magontiacensi Archiepiscopo, *Bern-
 vuardo* Hildenesheimensi, *Arnoldo* Halverstadiensi,
Henrico Wirciburgensi, *Thiederic*o Mimigardevor-
 densi, *Hildivuardo* Citicensi Episcopis & sacerdoti-
 bus Christi, quandam regiam curtem *Moranga* di-
 ctam, in pago *Morangano*, in comitatu *Bernhardi* Co-
 mitis sitam, obtinuit, quam *Unuvvanus* Bremensis
 Archiepiscopus cum manu Advocati sui *Udonis* ipsi
 Regi, omnium hominum contradictione remota,
 tradidit; quamque ipse Rex, pro remedio animæ sui
 prædecessoris tertij Ottonis divæ memoriæ Impera-
 toris Augusti, & incolumitatis suæ vitæ, ac spe futu-
 ræ, cum omnibus attinentijs suis tali conditione
Meinverco Episcopo concessit, ut eandem curtem,
 quam diu viveret, in proprios usus potestativè possi-
 deret, post finem verò vitæ suæ, ad vestitum Canoni-
 corum in Patherbrunnensi sede *Deo*, sanctæq; ejus
 genitrici *Maria*, nec non *B. Kiliano* ac *Laborio* servi-
 entium, annuatim meliorandum pertineret. Et si quis
 hanc donationē infringeret, C. libras auri persolveret
 L. Patherbrunnensi Ecclesiæ, L. Camera Reg. O quan-
 tæ dilectionis indicium, simul & semel hæc tribuentis!
 O quam synceræ devotionis servitium, talia & similia
 accipere merentis! *Posteritas dantè commendet & ac-
 cipientem, Per pia vota patrem placans his omnipotentè.*

XXVI. Episcopus itaque, quæ desideraverat, im-
 petratis, Patherbrunnam revertitur; & rebus dome-
 sticis dispositis, & magistris idoneis operibus præpo-
 sitis, tempore autumnali cum Rege proficiscitur. Rex
 autem subjectis omnibus & in deditioem redactis.
 quæ

quæ rebellare tentaverant, urbibus, proximum Natale Domini *Papia* celebravit: indeq; profectus *Apuleam* à Græcis diu possessam, Romano imperio recuperavit, eidemque provinciæ *Ismahelam* Ducem præfecit. Cum autem civitates *Apuleæ* pertransisset, & quæ ad honorem & utilitatem regni pertinebant, ubique prudentissimè disposuisset, infirmatus morbo calculi, nulla poterat medicorum arte curari. Remedio autem cessante humano, corde & animo se commisit divino; ascendensque montem *Cassinum*, patrocinium *S. Benedicti* & *B. Scholasticæ* sororis ejus, pro sanitatis suæ adeptione suppliciter imploravit, & mirabiliter impetravit. Denique completa oratione ad hospitium se contulit, & lassatus ac debilitatus, in lectulo se collocavit. Quo obdormiente, *S. Benedictus* ei apparuit, & à Deo in quem speravisset eum exauditum asseruit. Et ferro medicinali, quod tenebat, partem illam, ubi calculus hærebat, aperiens, evulsam eum in manu Regis posuit, & hiatu vulneris subita redintegratione sanato, disparuit. Rex autem evigilans, & calculum in manu sua considerans, advocatis Episcopis & Principibus ostendit eis in se facta Dei magnalia, & cum eisdem Deum dignè collaudans, contulit fratribus inibi Deo sub regula *S. Benedicti* famulantibus, in prædijs, ornamentis plurimis, donâ regalia. Ab eo tempore, & deinceps Rex quadam speciali veneratione & devotione *S. Benedicto*, & omnibus Monasticæ religionis cultoribus studuit deservire, & in amplificandis & protegendis rebus Ecclesiasticis benignus & devotus pater existere.

XXVII. Valecto fratibus, latus & hilaris inde
 discedens, Romam cum domna *Chunigunda* cum tri-
 umpho magno intravit; ubi à beato *Benedicto* Papa
 benignè & honorificè susceptus, quantas miserationes
 & beneficia per servum suum *Benedictum* Domi-
 nus ei contulisset, enarravit. Papa autem Deo pro
 omnibus beneficijs suis gratias agens, pro salute Re-
 gis, & totius populi Christiani sacrificium laudis Deo
 imolavit, & solemni benedictione cum universi po-
 puli inexstimabili exultatione Regem in Cæsarem
 & Imperatorem consecravit. Eodem ergo tempore,
 Bavenbergensem fundum Rex cum omnibus perti-
 nentijs suis B. Petro contradens, Apostolico Præsuli
 jugiter defendendum commendavit. Et in com-
 morationem hujus pactionis, album ambulatorem
 cum faleris singulis annis Romano Præsuli dari con-
 stituit. Obtinuit autem magnis humilitatis & suæ de-
 votionis precibus apud domnum Apostolicum, ut
 tempore oportuno ad Alemanniam accederet, & Ba-
 venbergensis fundi novellam plantationem visiteret.
 Ibi domnus Apostolicus Meinwercum Episcopum,
 præconio virtutis & pietatis eximiæ, ubiq; carum &
 præclarum habitum, benignè suscepit, & ejus arden-
 tissimæ in Deum dilectioni & devotioni congraudens
 & congratulans, de omnibus quæ ab eo petijt, parata
 & devota karitatis benivolentiâ satisfecit. Denique
 desiderium ejus de Reliquijs Sanctorum ad constru-
 ctionem Monasteriorum audiens, tertium dimidium
 corpus septem fratrum filiorum S. *Felicitatis* qui sub
 Antonino imperatore passi sunt, *Philippi* videlicet,

Juvenalis & Felicitis; & craneum *S. Blasij*, qui sub Licinio anno Domin. Incarn. CCCXXII. gloriosa passione migravit ad caelos. Brachium quoque *S. Miniatii*, qui sub Diocletiano VIII. Kal. Novem. passus est, cum aliorum plurimorum Sanctorum Reliquijs tribuit. Et privilegium de bonis Ecclesiae suae concessis vel concedendis, Apostolica auctoritate contulit; quod ad posteritatis monumentum, & Patherbrunnensis Ecclesiae stabile praesidium & firmamentum hic inferatur, ut ipsa exemplis tantae devotionis ad augmentum suae securitatis & utilitatis instruat: raptorum verò quisque ad cumulum suae damnationis videat & audiat, ut confundatur:

XXVIII. *BENEDICTUS* Episcopus servus servorum Dei, dilecto in Domino filio Meinverco venerabili Episcopo Patherbrunnensis Ecclesiae, suisq; successoribus in perpetuum. Desiderium quod ad religiosum propositum & sanctorum locorum stabilitatem pertinere monstratur, sine aliqua nostra, Deo auctore, dilatione perficiendum; & quotiens in quibusdam ejus utilitatibus & commodis nostrum assensum, & solita Apostolica auctoritatis exposcit praesidium, id nostro benignitatis intuitu nos convenit subvenire, & rati pro integra securitate ex ratione solidare, ut ex hoc ipsis venerabilibus locis salus & indemnitas, & nobis quoque lucri potissimum premium à conditore omnium Deo in fideis arcibus proscribatur. Igitur quod postulastis à nobis, quatenus confirmaremus & Apostolica auctoritate corroboraremus tua Ecclesia, tibiq; & successoribus tuis in perpetuum, quaeque pro redemptione animarum sua-

rum

rum ab Imperatoribus sive Regibus, Ducibus, Comitibus, vel ab omnibus magnis parvisq; personis oblata sunt, sive commutata: seu omnia, qua tu ductus amore Dei de proprijs tuis hereditatibus eidem tue venerabili sponsa contulisti perpetualiter, inclinatis precibus tuis, per hujus privilegij seriem confirmamus & corroboramus Ecclesie tuae, tibi, tuisq; successoribus, omnia pradia culta vel inculta: nec non omnia, qua ei pro redemptione animarum suarum ab Imperatoribus, maximeque à Christianissimo & serenissimo filio nostro dilectissimo, ac sanctissimo Imperatore Heinrico oblata sunt, sive in Comitibus, seu ubicumque fuerint: nec non omnia qua à Regibus, Ducibus, Comitibus, magnisq; parvisq; personis jam dicta Ecclesia oblata sunt. Similique modo confirmamus ea omnia loca, qua tu ipse pro redemptione animae tuae & parentum tuorum jam dicta tua sponsa de proprijs hereditatibus contulisti: nec non ea, qua ab aliquibus commutata sunt. Statuentes Apostolica censura sub anathematis interdictione, ut nulli unquam magna parvaeque persona liceat contra hoc nostrum Apostolicum privilegium insurgere vel contraire. Si quis autem, quod non optamus, temerario ausu contra hujus nostrae Apostolicae praecipionis seriem pie à nobis promulgatam, venire agereve tentaverit, sciat se Domini nostri Apostolorum principis Petri anathematis vinculo innodatum, & cum diabolo & ejus atrocissimis popis, atq; cum Juda traditore Domini nostri Jesu Christi in aeternum igne cremandum, simulque & in voragine tartareoq; chaos demersus cum impijs deficiat. Qui vero pio intuitu, custodes & observatores hujus nostrae salu-

sifera praeceptionis extiterint, benedictionis gratiam caelestesque retributiones ac aeterna gaudia, ab ipso iudice Domino Deo nostro consequi mereantur. Scriptum per manus Benedicti Notarij & Scriniarij sanctae Romanae Ecclesiae, in mense Martio, Indictione XII. (Anno Dominicæ Incarn. MXIV).

XXIX. Cùm autem Episcopus inibi cum Rege aliquandiu moratus, de lue gravissimæ mortalitatis, quæ immanissimè exercitum depopulabatur, mœstus esset: accessit ad eum quidam Romanorum consiliarius ei, ut pro suorum incolumitate aliquam se venerationem in terra sua facturum sancto *Alexi* voveret. Qui ilicò sublatis ad cælum manibus & oculis, se Monasterium honori & amori ejus congruum facturum, si suis precibus suorum incolumitatem à Deo obtineret, sinceriter vovit. Et se ejus meritis à Deo exauditum, suorum omnium jumentorum & hominum incolumitatis receptione & conservatione veraciter probavit.

XXX. Novus autem Imperator, omnia quæ volebat à domno Apostolico impetrans, consolatione ejus & benedictione in Domino confortatus, *Alpes Penninas* transcendit. Et *Papiam* rediens sanctum Pascha ibidem feriavit.

Venerabilis autem Episcopus, tam materiali quam spirituali gladio Ecclesiam commissam muniri & tutari desiderans, Imperatorem inibi cum amicis suis & Regni Magnatibus adiit, & ut talia bona imperiale auctoritate confirmaret, qualia domnus Apostolicus sua Canonica confirmaverat, suppliciter expetiit. Impera-

perator autem ejus ardui itineris laborem, quem suæ dilectionis intuitu, ad Apostolorum limina secum arripuerat, reminiscens, rationabili petitioni solita benignitate promptissimè favit, & omnia ab eo de bonis hereditarijs Patherbrunnensi Ecclesiæ collata & deinceps conferenda, & alia qualibet sua instantia & industria à quibuscunque fidelibus acquisita seu acquirenda, commutata vel commutanda, Regiæ auctoritatis præcepto aureo sigillo bullato confirmavit & corroboravit.

Dimisso autem Imperator exercitu in terram suam, Regni negotijs ubique prudenter dispositis, per omnia virtutis & pietatis vestigia dereliquit. Et ubicunque fervorum Dei habitacula invenisset, eorum res adaugens & amplificans, omnium se orationibus commendavit. *Cluniacum* quoque inter alia ubique terrarum, pro suæ Religionis fervore, & situ loci nominatum, cum domno *Meinverco* Episcopo, & paucis familiaribus suis adijt, & multa sanctitatis & Religionis indicia, quæ audierat, verà esse comprobans, coronam auream pretiosissimis geminis adornatam, ad *Missam*, quæ de *Cathedra sancti Petri* celebratur, obtulit: & fraternitate Monachorum humiliter petita & accepta, cum maxima contritione cordis, omnium se orationibus commendavit. Et in supplementum necessariorum rerum optima prædia in *Alsacia* eidem congregationi testamentaria auctoritate delegavit. Ibi Imperatore favente & suum in omnibus auxilium spondente, Episcopus *Meinverco* ab Abbate & congregatione XIII. fratres ad

construendum Monasticæ vitæ cænobium petijt &
 impetravit. Cum quibus assumptâ librâ panis & po-
 tus, & Regula, & Antiphonario uno, & Hymnario fe-
 stinanter repatrians, capellam in honore S. *Benedicti*
 in occidentali parte Patherbrunnensis civitatis fun-
 davit, & celeriter consummavit. Monachorum autem
 æmulis adventum eorum causantibus eisque utiliùs
 secundum nominis sui etymologiam à turba & civi-
 tate remotos fore; civitati verò honestius, in eo lo-
 co Clericos vel Moniales degere affirmantibus, ve-
 nerabilis Episcopus humiliter rationem reddidit, di-
 cens: sc̃mineū sexum naturæ suæ qualitate fragilem
 esse, & infirmorum animas per eas scandalizare &
 scandalizari facile posse: Monachos verò convenien-
 tiùs vicinos & conjunctos esse Clericis quàm Cleri-
 cos; ut in varijs lubricæ vitæ excessibus & eventibus,
 in divinis & humanis fraterna karitate & unitate invi-
 cem succurrerent, & consulerent, & ceteris regendis
 norma & forma facti, Episcopo sub cujus umbra ala-
 rum requiescerent, in utriusque vitæ provisione &
 dispositione auxilio & consilio forent. adjiciens, id
 decēre & debere fieri, ut ad servitium Laici, & ad con-
 silium admitterentur Clerici. Qua ratione data, &
 audita, quique boni & discreti dicta ejus & facta ap-
 probantes, rationabiliter cœpta feliciter prosperari
 & consummari optaverunt; similes autem similibus
 congaudentes, dissimilibus & melioribus invidere &
 derogare non cessaverunt.

XXXI. Ædificio ergo principalis Ecclesiæ magni-
 ficè consummato, frequentia & præsentia utriusque
 sexus

sexus & habitus, ætatis & dignitatis solenniter eam dedicavit XVII. Kalend. Octobr. & Apostolici privilegio coram populo recitato & interpretato, in ejusdem soliditatis munimine suum ædificium collocavit & stabilivit. Episcopus autem sperans se ab Imperatore *Ervete* impetraturum, eum dedicationi interesse postulaverat, sed ille Polianiam contra *Bolizauum* tempore ætatis ingressus cum valida suorum manu, interesse non poterat. Idem namque *Bolizauus* cum *Udelrico* Duce Boëmiæ ad Imperatorem in *Meresburg* venturus fuerat determinatus, sed ipse venire contemnens & rebellare disponens, ab Imperatore Dei misericordia, per Sanctorum patrocinia, quibus se suumque populum intimè commendaverat, est cum suis omnibus superatus.

XXXII. Episcopus autem de bonis hereditarijs in Saxonia positis, urbem sitam in loco qui *Plesse* dicitur, cum undecies centum mansis jam ante Ecclesiæ traditis, ipso die recognoscendo & reiterando, Ecclesiæ delegavit & confirmavit, quibusdam bonis Ecclesijs construendis designatis: tali conditione exceptis, ut si eo morte prævento Ecclesiæ imperfectæ manerent, post obitum matris suæ, cui ad temporalis vitæ subsidia hæc concesserat, Ecclesiæ ipsi attinerent. Cujus exemplum, utriusque sexus, conditionis & ordinis sequi cœperunt: & pro posse suæ facultatis, pro obtinendo bravo perpetuæ felicitatis, salutaribus Episcopi monitis instructi, bona sua Ecclesiæ contulerunt.

1. Rationabile itaq; videtur ex parte quorundam devotionem intimare, non solum ad declaranda eorum beneficia, verum etiam ad profectum illorum qui exemplis bonis edificari merentur, pariterq; ad confusionem illorum qui licet optima quæque sciant, videant, audiant, in ore Dominum confitentes, factis autem negantes perseverant. Operæ precium est etiam Episcopi diligentiam in singulis annectere, & benivolentiam quomodo nec fraude aliquem circumvenerit, & quod omnium saluti & devotioni se congaudere & congratulari beneficijs competentibus demonstraverit.

2. Ipso igitur anno dedicationis Ecclesiæ *Millesimo XV.* Incarnationis Dominicæ, quidam miles *Ma-inheri* dictus, divina ammonitione compunctus ut se æternæ hæreditati associaret, atque inextinguibiles gehennæ ignis flammam evaderet, quicquid habuit proprietatis in *Burgnon* & in *Balhornon* & *Scarheim* ad noviter ab Episcopo constructum & dedicatum Monasterium, & ad fratrum ibidem Deo famularium utilitatem & ministerium tradidit, ea ratione, ut quisque fratrum ipsius Ecclesiæ per anniversarios ejusdem dies, unum panem & unam carnem & eminentiam acciperet, & animæ ejus salutari commemoratione memor esset, *Amulungo* advocato Ecclesiæ astante & hanc traditionem omni contradictione & altercatione postposita coram multis testibus suscipiente. Hac traditione peracta venerabilis *Meinvercus* Episcopus, ut omnibus quibus hoc foret compertum ad divini cultus augmentationem

cor

cor promptius attraheret, suæque voluntati animum uniuscujusq; devotiolem subnecteret, unam curtem *Sutheim* nominatam cum omnibus utilitatibus ad eam pertinentibus & XXX. aratorum decimas non in beneficium, sed ad vitæ suæ terminum concessit: hoc scripto decernens, ut si aliquis suorum successorum ista infringeret, ille sua reciperet.

3. Quidam alius nobilis ad distinctionem alterius *Junior Meinheri* dictus, humanæ fragilitatis memor quoddam prædium *Hengeldere* dictum cum consensu uxoris suæ *Huninna* & filia ejus *Oda* heredis justissimæ, pro remedio animæ suæ Ecclesiæ dedit, & ab Episcopo *Meinverco* XXX. aratra & C. maldros annonæ quamdiu ipse viveret accepit, & uxori eius ad consentiendum IIII. libras denariorum detulit, quas in præsentia *Ekkihardi* & *Liudulfi* Comitum in *Assierhusun* Episcopus ei dedit cum XXX. solidis.

4. Quidam Canonicus ipsius Ecclesiæ *Wirin* nomine, omne prædium quod habuit in *Osdaghusun* & in *Rastherpe* cum omnibus attinentijs & utriusq; sexus mancipijs cum consensu & voluntate justissimorum heredum suorum *Eizan*, *Irinches*, *Reinheri*, Ecclesiæ in proprium tradidit, eumque *Meinvercus* Episcopus pia misericordia motus Præpositum constituit, hoc decernens, ut si per infirmitatem Præpositi seu per aliam fortuitu accidentem causam constitutio ejus infringeretur, de Episcopatu una curtis cum XXX. familijs usque ad exitum vitæ suæ ei concederetur. Heredibus autem ejus uxorem *Hoian* cujusdam villici & filios ejus pro mercede dedit.

5. Quidam Subdiaconus ipsius Ecclesie Canonicus ejusdem nominis & devotionis, cujus prescriptus, quicquid habuit proprietatis in *Sneun* per suum Advocatum *Eilbrehtum* cum consensu sororum suarum heredum justissimarum *Rua*, *Bavika*, *Leppa*, omni contradictione remota ad dominium Ecclesie in proprium dedit, & pro hoc benefacto ab Episcopo XL aratra & unam decaniam accepit, *Udone*, *Herimanno*, *Bennone* Comitibus, & alijs multis astantibus, & Episcopi de hac traditione mandatum taliter institutum audientibus, ut si aliquis successorum suorum concessa sibi infringeret, sua reciperet.

6. Alius ex ejusdem Ecclesie fratribus nomine *Folcmarus* sancti Spiritus instinctu ammonitus, cum consensu & voluntate justissimae heredis suae *Siburg* nomine, per advocatum suum *Amulongum* omne praedium, quod in *marcha*, *Sturmethi*, *Gesike*, & *Stoockeim* habuit, cum omnibus attinentijs ad altare sanctae *Mariae* & SS. *Kiliani* & *Liborij* in proprium dedit. Excellentissimus autem *Meinovercus* Episcopus hoc pie accipiens, IIII. familias quamdiu viveret, ei concessit, & omni anno unum lineum pannum sibi dari constituit, & super hoc ex parte confratrum curtem quandam *Bekjansuo* vocatam cum duobus litis, usque ad exitum vitae suae ei tribuit: ea videlicet ratione, ut ipse quamdiu viveret, vel si quis confratrum eandem curtem teneret, anniversarium *Volcdagi* faceret: *Amulungo* Comite, & multis alijs huic rei testimonium perhibente.

7. Alius

7. Alius Ecclesiæ ejusdem Canonicus nomine *Volcmarus* cum assensu fratrum duorum *Nithingi* & *Wirinhardi*, duo prædia *Holtheim* & *Aslan* in die S. Lamberti in quodam loco qui dicitur *Ringhelms* dedit *Patherb. Ecclesiæ, Eilberto* in præsentia *Liudulfi, Erponis, Benne, Ekkikonis, Liudulfi* Comitum & aliorum multorum omni contradictione remota id accipiente.

8. *Nithingus* præscriptus sæpeditæ Ecclesiæ Canonicus, memor humanæ fragilitatis, quædam loca *Holtheim* & *Burgnan* cum appendicijs omnibus & mancipijs utriusque sexus pro remedio animæ suæ parentumque suorum per advocatum suum nomine *Wirinhardum* Ecclesiæ contulit, & à venerabili Episcopo *Meinovercobannum* super *Horobusun* & quendam locum *Waveri* nominatum atque *Bokinavordi* usq; ad exitum vitæ suæ eâ ratione suscepit, ut si *Heinricum* Imperatorem superviveret, anniversarium ejus sicut unius Episcopi *Patherbrunnensis* de sola curte *Bokinavordi* faceret, & CCC. elemosynas pro anima ejus daret, & in eadem die exitus ejus & anniversarij unum pauperem cum una camissa, una braca, uno cotte, una tunica, duabus caligis & unciunculis & calceamentis & chiothecis, pilleo & cingulo vestiret, & in natale S. *Kiliani* Martyris plenum convivium fratribus sicut in natale S. *Liborij* de prænominata curte *Bokinavordi* similiter perfolveret: & si quis confratrum post mortem domni *Nithingi* eandem curtim teneret, anniversarium *Heinrici* Imperatoris, & convivium in natale S. *Kiliani* sicut prænominatus *Nith.*

plener faceret: hoc testamento etiam decernens, ut si ipsi *Nishingo* aliqua de concessis à quolibet suorum successorum infringeretur, de Episcopatu unum *Vorwer* eum XX. litis & XII. aratris ei concederetur. Super hæc omnia *Werunbar*do suo heredi pelles martherinas, III. uncias auri pro mercede tribuens.

9. Quidam Presbyter nomine *Waldier* cum assensu *Haoldi* heredis sui justissimi, quicquid in *Winnisbi* prædij habuit, cum omnibus attinentibus pro remedio animæ suæ parentumque suorum, *Hildivardo* advocato id accipiente in proprium dedit Ecclesiæ, accepitque ab Episcopo *Meinverco* Ecclesiam in *Thietmelli*, cum VI. aratris & unum equum pro uno tal. usque ad vitæ suæ terminum, coram *Conrado* & *Thiederico* Comitibus & alijs pluribus, hac conditione facta, ut si aliquis sibi auferret concessa, reciperet sua.

10. Alius quidem Presbyter sanctæ vitæ *Vulfdaoui* nomine, quicquid proprietatis in *Baddinhusun* habuit, *Meinverco* Episcopo ad dominium *Patherbrunnensis* Ecclesiæ per suum tutorem cum voluntate heredum suorum *Ymido* *Patherbrunnensis* Ecclesiæ advocato id accipiente in proprium tradidit, ea videlicet ratione, ut à domno *Meinverco* Episcopo quædam Ecclesia in oppido *Pumissun* sita cum omnibus ad eam pertinentibus, & pars Ecclesiæ in villa *Balderashusun* sita, quæ ad Episcopatum *Patherbrunnensem* pertinet, ei ad vitæ suæ terminum concederetur, & post obitum ejus matri suæ ex parte Episcopi omnibus diebus vitæ suæ in *Pumissun* annona daretur.

tur, & si istud beneficium aliquis infringeret vel minueret, sua reciperet.

11. Quidam Presbyter bonæ memoriæ de Rothun *Wecil* nomine per advocatum suum *Hiddin* & voluntate ac desiderio sui heredis *Liubrannes* quicquid habuit in villa & in marcha *Holthufun* in proprietatem Patherbrunnens. Ecclesiæ ad altare S. *Mariæ* sanctorumque *Kiliani* & *Liborij* dedit, cum omnibus attinentijs & ab Episcopo *Meinverco* hanc traditionem pie accipiente I. familiam in *Riovardesfun* usque ad terminum vitæ suæ in præsentia *Amulungi* Comitis accepit.

12. Quædam sanctimonialis *Haburg* nomine quoddam prædium *Bridi* vocatum, cum omnibus attinentijs & utriusque sexus mancipijs per advocatum suum nomine *Hamaka* cum consensu iustissimæ heredis suæ *Ekkika* ad dominium Patherbrunnens. Ecclesiæ in proprium dedit, omni postposita contradictione, & à domno *Meinverco* Episcopo ejus devotionem clementer attendente IIII. tal. & unum *Vorwerc* *Hunvercushufun* & IIII. mansos ac XXX. aratra usque ad ultimum vitæ suæ terminum accepit, potestate sibi data recipiendi sua, si aliquis auferet concessa.

13. Item quædam sanctimonialis *Hike* nomine ammonitione & petitione *Meinverci* venerabilis Episcopi cum consensu fratris sui *Wegonis* iustissimi heredis, quicquid proprietatis in *Spurca*, & in *Adana*, & *Bocla*, *Lindunburin*, *Rokinchufun* habuit cum omnibus attinentibus, Patherbrunnensi Ecclesiæ in
pro-

proprium tradidit, eique Episcopus duas uncias auri & unum tal. denariorum dedit, & XII. aratra ad vitam temporalis necessaria concessit, heredi ejus unum talentum tribuens.

14. Alia quædam sanctimonialis de *Gesike*, *Odo* nomine pro remedio animæ suæ parentumque suorum, quicquid hereditariæ proprietatis habuit in villis ac marca *Colstidi*, *Astanholto*, atq; in *Lanchel*, vel in omni *Patherga* cum consensu ac petitione fratris sui justissimi heredis *Richardi* cum omnibus appendicijs Ecclesiæ *Patherbrunnensis* in proprium tradidit. Unde *Meinvercus* Episcopus misericordia motus, in finitimis locis ad vitam ejus X. aratra decimationis ei concessit, & insuper unam libram inter aurum & argentum & I. poledrum, ac V. victimas, id est, *Filstinga* fratri verò ejus unum equum dedit: *Hofado* Præposito, *Ecilino* Imperatoris Capellano, *Amulungo* Comite & alijs multis astantibus.

15. Ejusdem quoque professionis & conversationis *Tabake* nomine, cum assentatu *Tiazonis* heredis sui quoddam prædium in *Thietmeressun* & in *Cherdinun*, & in *Sidessun* per petitionem Episcopi *Meinverci* Ecclesiæ dedit, eique Episcopus omnibus annis de episcopali substantia XX. maldros frumenti & LX. modios brasij, & III. bacones, cum totis minutijs dari constituit, heredi ejus dans griseas pelles & pernam unam.

16. Altera quædam sanctimonialis *Atte* nomine, accepit à venerabili Episcopo *Meinverco* V. talenta auri & argenti & unum pallium & coopertorium vul-

vulpinum, & unum pelliceum martherinum pro alijs VII. talentis, ut quicquid prædij in *Wesiga* possideret, ad dominiũ Patherbrunnensis Ecclesiæ traderet. Super hæc XII. talenta dedit Episcopus heredi, qui & ejus advocatus fuit II. talenta, ut suum consensum adhiberet, & traditionem ex parte ejus perpetraret, & *Hibiline* III. sol. *Aceline* pullum unum equæ *manican*, III. sol. amicis illius, ut ei apud eam auxiliares essent donavit. A quibus domina *Atta* ammonita suo heredi *Abban*, in mallo *Amulongi* Comitis suum prædium, ut per manus ejus ad dominium sanctorum daretur, in proprium reddidit, idemque *Abbo* in mallo eodem Comitis ejusdem curtem quæ est in villa quæ dicitur *Haspan*, & quicquid ipsa habuerat in villis inter *Suntal* & *Asting* Ecclesiæ coram testibus in proprium dedit. Venerabilia autem Episcopus in eodem mallo per suum advocatum *Amulungum* totum prædium eidem sanctimoniali in beneficium eo pacto præstitit, ut omni anno in festo sancti *Liborij* ad altare ejus II. denarios ad tributum de eodem prædio redderet. Quæ beneficium accipiens tributum devote persolvit. Præcavens autem Episcopus ne ulla postmodum eam anxietas vel molestia paupertatis gravaret, omni anno C. & VIII. modios brassi, III. pernas cum omnibus intestinis, III. amphoras mellis, nonaginta caseos, V. porcos, V. oves, XX. malder dari constituit.

17. Quædam item sanctimonialis *Attule* nomine cum consensu heredis suæ justissimæ *Glismod* nomine, quicquid hæreditatis jure suscepit de suis heredi-
bus

bus *Sicca & Vertherun* nominatis in exercitu Angariorum & in exercitu Orientalium, cum omnibus appendicijs & utriusque sexus mancipijs *Thiadrigo* advocato hoc confirmante *Patherbrunnensi* Ecclesie in proprium dedit. Venerabilis autem Episcopus quendam locum nomine *Crammo* cum X. litis attentibus ad temporalis vite subsidia ei tribuit, & II. talenta omni anno dari constituit, decernens eam recipere sua, si auferentur ei concessa.

18. Alia quædam sanctimonialis *Liudburg* nomine quicquid in marca *Astheim* hereditatis possedit per suum advocatum nomine *Brun* ad dominium *Patherbrunnensis* Ecclesie in proprium tradidit, eo pacto, ut ab Episcopo vel suo Vicedomno omni anno darentur ei XXXVI. modij sil. XXI III. modij brasij, LX. casei, IIII. arietes, una perna, duæ camisia, unum corium hirci, una tunica lanæ, pellicium ovium duobus annis quamdiu viveret.

19. Quædam sanctimoniales carne & spiritu sorores *Imike & Imuke* nominatae per suum advocatum prædium, quod habebant in *Karalasthorp* cum omnibus attinentijs dederunt in proprietatem *Patherbrunnensis* Ecclesie. Hac traditione legitime peracta Venerabilis *Meinwercus* Episcopus pia misericordia motus II. talenta eis dedit, & insuper omni anno X. malder frumenti. XXXVI. modios brasij, unam pernam cum intestinis, vel porcum unum saginatum se illis daturum promisit, ea conditione facta, ut reciperent sua, si quis eis unquam minueret vel infringeret concessa.

20. Comes *Dondica* de monte *Wartberch*, ut prædictum est, pellicem duxerat, non quam de mala bonam, de fornicaria castam faceret cum Propheta *Osee*, sed quam de sanctimoniali adulteram & filiam gehennæ duplo faceret quam se. Horum filius annos pubertatis attingens arma sumere disposuit, & ascenso equo repente dorso ejus dejectus & morsibus ejus attrētatus & calcibus contusus miserabiliter expiravit. Comes autem de solario hoc prospectans pellicem illico advocavit, & quoniam literis adprime imbuta fuit, quæ virtutum omnium excellentior cæteris esset ab ea inquisivit? Qua veluti sterquilinum pretiosam reddente margaritam, cum in omnium multimoda assertione & laudabili prosecutione & commendatione *patientia*, virtutem perseverantis *constantia* magnanimitatem dignis præconijs imitabilem affirmasset, eam inquit Comes virtutem, quam imitabilem dignitatis suæ merito adeo commendasset, tu primitus serva, & accedens foras prospecta: qua prospectante filium suum obijisse vidit.

Tandem Comes divina inspiratione, & assidua Episcopi ammonitione computctus, pro remedio & commemoratione animæ suæ tempore accepto ad altare sanctissimæ Dei genitricis *Maria* & *S. Kiliansi* Martyris, & *S. Laborij* confessoris cum consensu matris suæ *Hildigunda* heredis suæ primitivæ, fratrisque sui *Sigobodonis* assensu, suæ proprietatis prædia sita in his locis *Wartberge*, *Rainlesessun*, *Erungun*, *Radi*, *Radi in superiori Wurmlahun*, *Rothe*, *Garametti*, *Rorvar deshusun*, *Illandehusun*, *Silihem*, cum omnibus

bus eorum appendicijs & octo molendinis, cum
 cunctis quæ nominari queunt vel nequeunt, & tamen
 in eis sunt, vel fieri possunt utilitatibus, exceptis mi-
 nisterialibus ejus hominibus *Eilbehr*, *Randunigh*,
Acelin, *Gela*, *Doda*, *Hoika*, *Ist*, *Ainza*, *Tamma*, *fbuke*,
Hizule cæterisq; mulieribus ad gynæceum ejus tunc
 assumptis non ulterius assumendis in proprium de-
 dit, ea ratione & pactione interposita, ut quousque
 Patherbrunnense Monasterium maneret incolumis,
 pro eodem *Dodicone* Sacerdoti, Diacono atque Sub-
 diacono cotidie missam publicam celebrantibus, sti-
 pendialis refocillatio, quæ convenit uni fratri consti-
 pendiali ejusdem Ecclesiæ dari, daretur: si autem ab
 Episcopo vel Præposito missa publica celebraretur,
 eadem stipendialis refocillatio pro animæ ejus reme-
 dio inter XII. egenos divideretur. Cum vero idem
Dodico Comes obiisset, in omnigena recommemora-
 tione, quam pro ejusdem Ecclesiæ Episcopo agere
 consuetudo est, pro eo celebraretur in missarum &
 psalmodiarum celebrationibus luminumque incendijs,
 eulogiarumque donationibus, centenorumque pau-
 perum refocillationibus, & in omnibus, quæ in ejus-
 dem loci Episcopi annuali depositionis die convenit
 agere. Hac traditione & pactione peracta coram altis-
 simæ Dei genitricis *Mariæ*, domnus *Mein-
 vvercus* Episcopus cum advocato suo *Amulongo* pro
 eodem prædio eidem *Dodiconi* in precariam præsti-
 tit, quicquid in *Desburg*, *Astnedere*, *Westnedere*, *Dal-
 panhusun*, *Dueriun*, *Uflahun*, *Rasbike*, *Silthē*, *Weppli-
 chi*, ad Patherbrunn, Ecclesiæ proprietatem pertine-
 bat.

bat, atque eandem traditionem, quam ad altare dederat, concessit, ut uterque dum ipse viveret traditionis & precariæ usufructus uteretur: eo autem mortuo traditio & precaria Ecclesiæ similiter restitueretur, exceptis tribus ministerialibus viris *Tiaxone*, *Bennone*, *Mainzone*, ac duabus familijs in *Wepthi* habitantibus & ad *Heristelle* pertinentibus, quas ei in precariam non concessit. Hæc autem traditio tali tenore facta est, ut si aliquis ei de concessis aliquid infringeret, sua reciperet.

Meinoverc egregie, Præsulum eximie,

Quæso vivas hodie in æterna requie:

Index orbis cum veneris mercedem dare famulis,

Cum ovibus in dextera, nō cum hedis hunc colloca.

Talis tui in tuis affectus sit Christe tibi acceptus.

*Qui eos dilexit propter te, per eos non aliud adipisci
sperans quàm te.*

21. Comes quoque *Sigibodo* frater ipsius *Dodiconis* Comitis cum sua contestali *Weldilmod* pro remedio & commemoratione animarum suarum cum consensu heredis suæ *Hildigunde* unam curtem, quæ nominatur *Liudulfingaroth* cum omnibus pertinentijs Ecclesiæ *Patherbrunnensi*, in præsentia Imperatoris *Heinrici* tradiderunt atq; ante altare sanctissimæ genitricis *Mariæ* eandem traditionem cognoscendo reiterarunt. Episcopus autem *Meinovercus* cum suo advocato *Amulungo* quoddam prædium, quod nominatur *Curbike* cum XVII. familijs & I. molendino eis in precariam præstitit, ut quamdiu uterque viveret precariæ usufructu uteretur.

tur, illis autem obeuntibus in integrum ad altare præ-nominatum restitueretur, recipentq; sua, si aliquis unquam infringeret concessa.

22. Quidam nobilis homo *Northinc* nomine quoddam prædium in *Biveran* cum omnibus appenditijs annuente matre sua herede justissima *Esikan* dicta in proprium *Patherbrunnensi* Ecclesiæ dedit, & à venerabili *Meinvverco* Episcopo hoc pie pendente decimationem in *Warpeffun* pro suo servitio in beneficium accepit, *Conrado*, *Amulungo* Comitibus cum alijs multis assistantibus.

23. Alius quidam nobilis *Luithardus* nomine quicquid habuit in villa & in Marca *Frixleuu* in exercitu *Asterluidi* & in pago *Herthoga* cum utriusque sexus mancipijs & omnibus pertinentijs pro remedio animæ suæ parentumque suorum Ecclesiæ dedit, eiq; Episcopus *Meinvvercus* pro dono pallium unum pro IIII. libris, unam unciam auri, & X. libras denariorum tribuit, in præsentia *Udonis*, *Bennonis*, *Amulungi*, *Herimanni* Comitum & aliorum multorum.

24. Item quidam nobilis *Hemuca* nomine quoddam prædium in *Curbike* pro spe suæ salutis & incolunitatis Ecclesiæ contulit. Post obitum vero ejus *Reinhardus* & *Hamburga* heredes ejus legitimi traditionem factam infringere & infirmare voluerunt, sed acceptis ab Episcopo tribus talent. denariorum in vigilia S. *Bonifacij* in *Wartberge*, quod factum fuerat ratum dimiserunt & fecerunt.

25. Alius itidem secundum sæculi dignitatem nobilissimus *Esic* nomine de *Mesbers*, cum consensu acceti-

B. M E I N W E R C I. 51

petitione patris sui heredis justissimi *Thiarmari* quicquid hereditatis vel proprietatis habuit in villa *Nederi* ac marcha cum omnibus attinentibus in ædificijs, molendinis mancipijs, exceptis his III. *Wicil, Sicca, Becca, Afake*, Ecclesiæ *Patherbrunn*. in proprium tradidit, Episcopus autem ad tantam devotionem misericordia motus, in finitimis locis ad vitam tam filij quam patris XX. familias inter *Essiberg & Duergian* donavit: omneque etiam illorum beneficium videlicet nummorum XXXIII. talenta in decimatione & aratri comparata sine servitio concessit, atque omni anno de *Foresti Reinherishusun* duos porcos silvaticos & duos cervos & duas cervas dari constituit; & insuper XX. libras den. ei dans, patrem ejus in fraternitatem *Patherbrunnens.* Ecclesiæ suscepit coram *Amulungo, Herimanno, Thiadrico* Comitibus & alijs multis: potestate sibi data recipiendi sua, si aliquis auferret concessa.

26. Quidam nobilis item *Wicbran* dictus cum voluntate ac desiderio uxoris suæ *Tottan* ejusque justissimæ heredis *Eican* pro remedio animæ suæ parentumque suorum quicquid proprietatis habuit in villa ac marca *Thiartwardessun* ad Ecclesiam dedit: Episcopusque solita benignitatis suæ gratia præfate domnæ *Tetta* duas martherinas manicas cum pallio ornatas, unum lineum pannum, & unum equum pro dono tribuit.

27. Ejusdem nobilitatis, fidei, & carnis quidam *Ridund* nomine cum assensu contectalis suæ *Siburg* fratrisque ejus *Rimisi* quicquid proprietatis habuit

in *Steinnem*, in pago *H. Ssun* cum omnibus utilitatibus ad eundem locum pertinentibus, omni contradictione remota ad dominium *Patherbrunnens.* Ecclesie tradidit: Episcopus autem in Annunciatione sanctissime Marie, testimonio *Herimanni de Werla, Ekkika de Aslan, Bennonis, Tammonis, Herimanni minoris, Liutgeri, Sifridi, Bernhardi Com.* in *Milinhufun* unum equum, unum coccineum dorsale, & pelles griseas pro VII. talentis eidem dedit, & postea in *Goslar* II. Jd. Maij in Ascensione Domini duas uncias auri, duo pellicea grisea pro duobus talent. III. marcas & II. talent.

28. Item nobilis quidam *Volcwardus* nomine consensu uxoris sue *Verthevvi* duos manfos in *Westneri* pro remedio anime sue *Patherbrunnensi* Ecclesie *Erphone* & *Ekkika* Comitibus cum multis astantibus in proprium dedit, & in natali S. Magni Martyris in *Wartberge* XXXIII. sol. den. & V. den. aureos, & unam pernam ab Episcopo accepit.

29. Quidam alius nobilis *Isier* nomine in presentia *Bernhardi* Ducis Ecclesie contulit, quicquid proprietatis in *Bennanhus* habuit, & pelles rufas ac xxxv. sol den Episcopo largiente accepit.

30. Quidam miles *D. Brun* nominatus, cum sua nepte *Ida* nomine, sua pradia in *Sutdesburch*, & *Bethann* *Wallenstide* cum omnibus appendicijs dedit quoque Ecclesie pro spe remunerationis aeternae, & pro remedio anime fratris sui *Thiatmari*, eo videlicet pacto, ut quamdiu viveret, beneficium quod ei Episcopus concessit, hoc est *Boffesun* & *Hemmedesun*

sun cum omnibus appendicijs possideret, hac conditione *Ymmidi, Dodike, Volchards* Comitum test. monio interposita, ut si aliquis sibi concessa auferret, sua reciperet.

31. Quidam liber homo *Roddech* nomine dedit Episcopo suæque Ecclesiæ *Patherbrunn*. quoddam prædium in *Othihem* & accepit ab eo equum unum pro I. talent. XXX. sol. denar. pelles & scutum unum.

32. Item quidam liber *Alfric* nomine dedit Episcopo XX. agros & aream in *Aldenthorpe*, & ob hoc dati sunt ei & uxori suæ caballus unus, XII. sol. den. II. lanei panni, II. perna, VI. malder frumenti.

33. Miles quidam *Wigo* nomine quoddam prædium in marca quæ vocatur *Atheressun* in proprietatem *Patherbrunn*. Ecclesiæ tradidit, & ab Episcopo in eo solo anno X. aratra decimationis & X siclos den. in præsentia *Winonis Helmwuwardeshusensis* Abbatis, *Hofadi* Præpositi, *Amulungi*, *Erphonis* Comitum & aliorum multorum accepit.

34. Alius quidam miles *Bruno* vocatus divina inspiratione instinctus consensu *Wendelburgis* suæ conjugis quicquid habuit in marcha quæ vocatur *Ananroib* in mancipijs utriusque sexus & attinentijs omnibus ad dominium & proprietatem *Patherbrunnens.* Ecclesiæ tradidit, & ab Episcopo hanc traditionem benignè suscipiente III. aratra in beneficium accepit in præsentia *Hofadi* Præpositi & aliorum multorum.

35. Vir quidam *Bevo* nomine cum consensu uxoris suæ & filiorum suo um *Meinhardi, Liutgeri, Rodulfi* heredum ejus justissimorum quoddam prædiū

Patherbrunn. Ecclesiæ in proprium dedit & ab Episcopo pro hoc benefacto misericordia moto V. talenta accepit. Postea domnus Episcopus per nuntium suum *Thrudbertum* eidem *Bevoni* unam libram demisit. *Bennone*, *Amulungo* Comitibus cum multis alijs huic rei testimonium perhibentibus.

36. Item vir quidam *Hola* nominatus divina inspiratione præventus pro requie animæ fratris sui *Gerberti* mortui, & pro memoria filij sui *Rainoldi*, qui tunc in Ecclesia Patherbrunn. litteralibus studijs operam dabat, quicquid ipse *Gerbertus* vivens possederat in his locis *Ammohusunet* in *Fhumishi* & in *Langal* & in *Maresuelde* & in *Salminghusun* Patherb. Ecclesiæ dedit, Episcopus vero eidem *Rainoldo* pro suo servitio *Dudo* in beneficium postmodum præstitit.

37. Quidam nobilis *Ecelin* nomine cum filio suo *Meinbardo* herede justissimo quicquid habuit hereditatis & proprietatis in *Harun* cum VIII. mancipijs & omnibus attinentijs ad dominium Patherbrunn. Ecclesiæ tradidit. Episcopus autem prænominato *Ecelino* omni anno XL. malder frumenti, III. pernas sine minutijs, V. oves de episcopali substantia dari constituit, & filio ejus unum caballum, unum lineum pannum, X. malder frumenti, II. pernas dedit, potestate sibi data recipiendi sua, si unquam aliquis auferret concessa. Homo quidam nobilis *Walberth* nomine XLIV. agros & unam arcam in loco *Bilisti* consensu heredis suæ *Adalgart* Ecclesiæ tradidit: Episcopus autem cum suo advocato *Amulungo*, cuidam libero

libero homini *Wizo* nomine & suæ uxori filia *Walberti*, & si ipsi filios vel filias genuissent, eisdem sub Mundiburdio præfati Episcopi vel successoris ejus permanentibus, ipsum prædium & ad hoc omne beneficium, quod idem *Wizo* habebat concessit, hac conditione facta, ut si quis illorum sub Mundiburdio Episcopi vel successoris ejus servire noluerit, Episcopus vel successor ejus prædium cum beneficio recipiat, & insuper quisquis illorum alium supervixerit, omni anno II. denarios Episcopo ad tributum persolvat.

38. Item nobilis vir, nomine *Wilheim* pro remedio animæ suæ parentumque suorum quoddam prædium in *Levardishusun* Ecclesiæ dedit, & ab Episcopo equum I. pro XXX. sol. II. tal. & insuper X. sol. in præsentia *Udonis*, *Sifridi*, *Amulungi* Comitum accepit.

39. Alius itidem nobilis nomine *Richardus* pro animæ suæ parentumque suorum remedio, quicquid hereditatis vel proprietatis habuit in villis ac *merchan Gladabiki*, *Hiridechassun*, *Hemmambus*, *Heristi*, *Perrenbus*, *Daillanbus*, aut in omni orientali exercitu cum consensu ac petitione sui justissimi heredis *Wivis*, cum omnibus appendicijs dedit Ecclesiæ: & Episcopus hoc piè perpendens, astante *Bernhardo* Duce, *Conrado*, *Amulungo*, *Thiadrico* Comitibus & alijs multis, unam curtem quæ vocatur *Betanun*, cum XVI. familijs, & XX. aratra decimationis ei concessit omnibus diebus vitæ suæ; recipiendi sua dans ei potestatem, si quis ei cum attinentijs præfatâ auferret curtē.

40. Alius quoque nobilis quidam *Liudolfus* nomine cum consensu fratris sui *Wickeri* & conjugis suæ *Suanebildis* quoddam prædium dictum *Welmsthe Patherbrunn*, Ecclesiæ tradidit, & ab Episcopo piè hoc accipiente XV. talent. argenti & XX. aratra in pago *Wessiga* cum uxore sua accepit, postea Episcopus eum ad Militem suscipiens, XXX. aratra in prædicto pago in beneficium dedit, ea ratione, ut in expeditionem IIII. scuta transmieteret, & si à servicio se unquam alienaret, xxx. aratra redderet.

41. Item nobilis quidam *Liutthardus* nomine & uxor sua *Norhsuit* consensu *Elfdaches* & *Badon*, *Wichalles* heredum suorum quicquid hereditatis propriæ habuit in *Brochufon* in pago *Thietmelli*, Ecclesiæ contulerunt & ab Episc. ipsum prædiū cū IIII. aratris in *Smithessun* in beneficiū ad terminū vitæ suæ eo pacto receperunt, ut quā diu aliquis illorum viveret II. den. pro cēsu daret.

42. Vir quidam *Ricmarus* nomine consensu fratris sui atque heredis justissimi *Hrothvvard* quicquid hereditatis in *Volkiereshusun* habuit, cum omnibus attinentibus pro remedio animæ suæ Ecclesiæ tribuit, & ab Episcopo quendam locum cum IIII. mansis *Niganbrunnun* vocitatum, & decimationē super villa nomine *Dodanhusun* excepta curte, quamdiū viveret accepit, & I. caballum, & unciā auri, & I. scutum, & I. lanceam, illi & fratri suo super hoc dedit, scripto discernens eum recipere sua, si quis ei auferret concessa.

43. Alter quidam *Cristianæ* religionis cultor & amator mansum unum vel quicquid proprietatis in *Silon* habuit, annuente *Bennone* Comite & filia sua ad dominium *Patherbr.* Ecclesiæ tradidit: Episcopus

autem misericordia motus eidem de *Heristelli* mansum unum & II. aratra ad terminum vitæ suæ concessit, & insuper I. pernam & poledrum unum in præsentia *Amulungi* Com. & aliorum multorum tribuit.

44. Quidam vir *Erp* nominatus devotioni aliorum est annumeratus, qui consensu uxoris suæ *Tetta* & matris suæ *Eunsa* quicquid hereditatis in *Eskeffun* possederat pro spe suæ salutis & incolumitatis Ecclesiæ obtulit, & ab Episcopo xx. aratra in *Eliereffun* & finitimis locis in beneficium suscepit: gratuito sibi ab Episcopo datis uno caballo & LX. maldris; uxori verò suæ duobus talentis in præsentia & testimonio *Amulungi* Com. & aliorum multorum: hoc decernens ut sua reciperet, si quis ab eo concessa sibi abstraheret.

45. Alius vir quidam *Bennaka* consentientibus hereditatis suæ legitimis heredibus, fratre suo videlicet *Godica* & filio *Godiscalco*, quoddam prædium in villa *VVriesi* situm in pago *Anga* in Comitatu *Benno-*
nis Comit. pro remedio animæ suæ parentumque suorum ad *Patherbrunn*, Ecclesiæ dominium delegavit. Unde Episcopus dedit ei ad temporalis vitæ subsidium XI. aratra in *Baddanhusun*, in *Ahus* VIII, in *Heleckiereffun* X. aratra, in *Badnellun* V. aratra & dimidium, in *Bodekerithorpe* VIII, in *Cuadian* X, in *Geradesun* VII, insuper II. tal. denar. III. cervisias, III. pernas, XX. mald. avenę, Comit. *Erp* in *Wartberge* cum multis præsentibus, & his rebus testimoniū perhibente.

46. Item quædam *Imuca* nomine consensu & voluntate filię suæ *Herisuithe* quicquid hereditatis in villa & in marcha *Asthem* & *Ecla* habuit, cum omni-

bus attinentibus Ecclesiæ contulit, & ab Episcopo cum præfata filia IIII. familias in beneficium accepit, & omni anno de Episcopali substantia unam plenam cervisiam, VI. maldros, unam pernam. De hac autem traditione talis conditio coram *Hofado* Praposito, *Heclino* Capellano, *Amulungo* Comite, & advocato alijsque multis facta est, ut si filia ipsius superviveret, prædium Ecclesiæ recognosceret & dimitteret, & IIII. familias cum prædio & VI. maldris optineret usque ad terminum vitæ suæ: & si aliquis hoc infringere, illa sua reciperet.

47. Quidam vir *Ranvvard* cum laudatione fratrum suorum *Volckieres* & *Ekkionis* quoddam prædium in *Bikhusun* Ecclesiæ tradidit, & ob hoc illis Episcopus equum unum, II. boves, IIII. solid. denariorum in præsentia *Amulungi*, *Gerberti*, *Ekkika* Comitem donavit.

48. Duo fratres *VVira* & *Hemuca* nominati consensu & voluntate parentum suorum mansum unum in *Stenlari* cum uno viro cujus nomen est *Buna* ad Ecclesiam tradiderunt, & ab Episcopo cappam martherinam, II. equos, XXII. solid. denariorum multorum testimonio acceperunt.

49. Vir quidam *Ethelier* nomine cum voluntate uxoris suæ *Wicwithe*, quicquid proprietatis in *Diefna* habuit cum omnibus attinentijs in proprietatem *Patherbrunnens.* Ecclesiæ tradidit, & Episcopus misericordia motus eisdem pallium unum pro VII. libris, & VI. uncias auri, XVII. libras argenti, IIII. solidos denarior. astante *Amulungo* Com. & alijs multis in *Ekvvardinchusun* pro mercede illis tribuit.

50. Quidam bonus laicus *Tidierus* nomine, quicquid proprietatis habuit in *Bulibem* in pago *Soraveldæ* cum omnibus pertinentijs pro remedio suæ animæ, parentumque suorum sine omni contradictione cum assensu & voluntate heredum suorum dedit Ecclesiæ, accepitque ab Episcopo in beneficium in præsentia *Hofadi* Præpositi, *Amulungi*, *Thiedrici* Comitum VI aratra decimationis in prædicta villa *Bulibem* & *Vurmessun* usque ad terminum vitæ suæ.

51. Duo fratres *Lindric* & *Becelin* nominati, cum *Wicilino* quicquid proprietatis in *Halogokircan* habuerunt, cum voluntate domnæ *Helmburga* heredis justissimæ ad Ecclesiam dederunt, & 1111 libras denariorum à venerabili Episcopo pro mercede acceperunt.

52. Vir quidam *Tiedi* nomine, LXX. agros in *Biliveldæ* hereditario jure possedit, quos cum duabus arvis assensu & voluntate matris suæ *Wilburgæ* in proprietatem *Patherbrunnens.* Ecclesiæ contulit. Episcopus autem propter illam traditionem ipsum *Tiedi* ad nutriendum in suum *Mundiburdium* suscepit, & matri suæ omni anno unam laneam tunicam, unam camissam, unam pernam, I. malder caseorum, VII. maldros frumenti, XXX. modios brasij, & in 1111 anno unum pellicium ovinum in festivitate *S. Andreae* se daturum promisit, in præsentia *Amulungi*, *Ekkika* Comitum, & aliorum multorum.

53. Alius vir quidam devotionis ejusdem *Radulf* nomine pro remedio animæ suæ parentumque suorum cum consensu & affirmatione *Ricbrechtes* heredis

dis justissimi quendam litum *Burghardum* nominem cum omni sua familia & manso uno in loco qui *Went* dicitur, in pago *Almunga*, in Comitatu *Ekkikonis* in proprium dedit Ecclesiæ: Episcopus autem pro æterna remuneratione concubinæ prædicti *Radulfi* quæ *Atholoch* dicebatur, omni anno in die circumsisionis Domini V. sol. den. dari eo tenore constituit, ut si ipse vel aliquis successorum suorum præfatam pecuniam non persolveret, ipsi *Atholoch* prædictum mansum restitueret; & si nec censum ei solveret nec familiam restitueret, in extremo examine æternis gehennæ ignibus cruciandus perpetuæ damnationi subjaceret.

54. Quidam bonus Christianus nomine *Verrhu* mundus cum voluntate filij sui *Alfdech* heredis legitimi XXIII. agros & l. aream in marcha *Calu* Ecclesiæ tradidit, eisque Episcopus ad vitam amborum l. mansum in *Ovoranduergian* ea ratione concessit, quatenus in natali S. *Liborij* III. den. inde persolverent, *Amulungo* Comite cum alijs huic rei testimonium perhibente.

55. Quidam item vir nomine *Hathamarus* divina inspiratione commonitus, quicquid proprietatis habuit in *Erpeffun* in pago *Lachni*, & in Comitatu *Herrimanni* Comitum, cum favore matris suæ *Bez. zulan* heredis justissimæ eo tenore in proprietatem Ecclesiæ tradidit, ut sibi soli quamdiu superstes esset omni anno de episcopali substantia III. talenta darentur, & si quis Episcoporum *Patherbrunn.* sedis hoc pactum renueret, eidem *Hathamaro* prædium suum restitueret:

ret: Episcopus autem dedit illi ad conductionem I. equum, I. cuspidem, I. clipeum, vulpinas pelles, griseas pelles, L. sol. denar. matri verò ejus domnæ *Bozzulan* in Cathedra S. Petri unū talent. ut laudaret, *Udone, Herimanno, Benna, Sifrido* Comitibus & alijs multis astantibus.

56. Vir quidam *Hidda* nomine quoddam prædium in *Burchusun* dedit Ecclesiæ, & ob hoc dati sunt ej & uxori ejus II. caballi, I. I. boves, duo lanci panni, III. pernæ, pelles griseæ, V III. sol. denar. III. sol. XII. modij fumentij, solidus unus.

57. Alius vir quidam de loco quodam, qui vocatur *Wittsungan* nomine *Wicil* dedit Episc. *Meinverco* prædium quoddam in *Othibem*, & ob hoc accepit ab eo I. martherinam tunicam pro L. sol. & IIII. talenta den. & X. sol.

58. Vir quidam *Herimannus* nomine de *Holtbusun*, accepit in *Patherbrun*. XXX. sol. quos dedit cuidam viro nomine *Tada* pro domo una, quam dederat Ecclesiæ.

59. Alius vir quidam nomine *Ammlung* accepit de Episcopo *Meinverco* X. sol. & unam mulierem ad deferendum cuidam sanctimoniali in *Meschethi* pro duobus pueris quos ab ea optinuit.

60. Item *Adalvvard* in *Hehti*, & *Rumold* in *Hein-gahusun*, & *Benna* sua prædia in *Immedeshusun* Episcopo tradiderunt, & hanc traditionem testimonio *Herimanni* Comitis & aliorum multorum legitimam & firman fecerunt.

61. Vir item quidam *Wicbrandus* nomine, consensu

senſu conteſtalis ſuæ *Tetta* quoddam prædium in loco, qui dicitur *Hemmicanbuſun* cum omnibus attinentijs, ut deleret peccata ſua, II. nonas Nov. Eccleſiæ *Patherbrunn*. dedit, eiq; Epifcopus pelles martherinas & unum pallium pro VIII. talent. tribuit; & quamdiu viveret XV. aratra ſub tali conditione dari conſtituit, ut ſi aliquis ſibi conceſſa infringeret, ſua reciperet.

62. Quidam fidelis *Godeſcalcus* nomine cum conſenſu heredis ſuæ *Hemmedeſſun* nomine, *Patherbrunn*. Eccleſiæ VII. manſos in proprium dedit, accepitq; ab Epifcopo unam cappam grifeam XII. tal. C. maledros, VIII. pernas, *Thiedrico*, *Ekkika* Comitibus cum alijs multis in *Nihem*, ubi hæc traditio facta eſt in vigilia S. *Gertrudis* virginis, aſtantibus.

63. Item fidelis quidam *Aethelhardus* nomine cum ſui heredis juſtiſſimi *Luicican* aſſenſu & voluntate I. manſum in marcha *Liſtungun* cum omnibus attinentibus dedit Eccleſiæ, eique Epifcopus miſericordia motus VI. marcas cum IIII. libris in præſentia *Hofadi* Præpoſiti, *Amulungi* Comitæ & aliorum multorum pro mercede reſtituit.

64. Quidam item fidelis *Hildelin* nomine per conſenſum ſuæ conteſtalis *Oda* & heredis juſtiſſimi ipſius *Arnoldi* unam aream & XL. jugera cum omnibus appendicijs in pago *Nitherga* in villa quæ dicitur *Holtbuſon*, & *Arnoldus* cum conſenſu ſuæ matris ejuſdem *Oda* & prædicti *Hildelini* unum licum in pago *Almunga* in villa quæ vocatur *Barghuſun*, & ſua uxore & filio, & cum omnibus quæ tunc habuit in
area

area quoque & prædio & omnibus ejusdem prædij
 appendicijs pro acquirenda decimatione super vil-
 lam *Emiggarothun* Ecclesiæ in proprium tradidit.
 Quod Episcopus pie accipiens prædicto *Hildelino* &
 suæ contectali *Oda* & *Amalde* omnibusque posteris
 ejus eandem decimationem pro prædicto prædio
 per suum advocatum *Amulungum* dedit. Hæc tradi-
 tio III. nonas Nov. primum facta, IIII non. Jan. ite-
 rata & confirmata est, consedentibus ibidem Archi-
 episcopo *Hunfrido*, *Siberto*, *Hilduvardo* atque *Liu-
 zone* Episcopis, & astantibus *Frutherico*, *Gerberto*, &
Thiadrigo Comitibus.

65. Item quidam fidelis Christianus nomine *Ara-
 ca* de *Corbeia* fuit, qui cum voluntate, filij sui *Tuballes*
 heredis justissimi unum agrum in orientali littore
 fluvij *Wisara* prope *Huxeri* omni contradictione re-
 mota Ecclesiæ dedit.

66. Quidam vir nomine *VVlfheri* XV agros,
 quos cum uxore sua in loco qui *VVlfereshusun* dicitur,
 proprietario jure possedit, nimia paupertate con-
 strictus cum consilio & voluntate uxoris suæ & here-
 dum suorum Ecclesiæ contulit, eisque Episcopus pro
 amore Christi pro illis XV agris unam libram dena-
 riorum persolvit.

67. Quidam vir *Thiadold* nomine unam aream &
 XV III. agros in quodam oppido, quod dicitur *VVsc-
 berneshusun* habuit, & nimia egestate compulsus, pro-
 pter inopiã ipsam aream cum ædificijs & ipsis XVIII
 agris cum omni utilitate attinente cum consensu &
 voluntate uxoris suæ *Redmode* & filij sui *Athalvvardi*
 justif-

justissimi heredis Ecclesiæ in proprium tradidit, & Episcopus pro amore Dei prænominatis xxx. sol. & l. pernam cum totis minutijs dedit.

68. Quidam pauper, vir de *Halogokircum* cum sua conctali l. aream & xx agros Episcopo *Meinverco* dedit, & ob hoc ab Episcopo aream l. pernam l. tal. l. den. V. malder frumenti & ll. laneos pannos accepit.

69. Quidam vir *Alsdagus* nomine nimia penuria coactus quicquid hereditatis in *marcha Hodanhus* possederat, cum voluntate filij sui *Lindulfi* Ecclesiæ tali tenore tradidit, ut quamdiu viverent ambo de Episcopi eleëmofyna alerentur: Episcopus autē hoc piē rependens, constituit eis dari cotidie ll. panes, l. bicarios de cervisia, sabbatho dimidium caseum, dominica & alijs festis diebus ll. carnes, & omni anno ll. laneos pannos, unum siclum denariorum.

70. *Thietmarus* senior frater *Bernhardi* Ducis Saxonix vir in hoc mundo valde idoneus fuit, sed tantum vicijs plenus, quantum rebus, superbia tumidus in acquirendis rebus avaritiæ facibus accensus. Denique contra jus & fas ubique fidelium res invadens & diripiens, inter cætera tyrannidis suæ opera quodam tempore iter suum ad Monasterium *Herivordis* direxit, faciensque ibi magnam munitatem, sanctorum ibidem requiescentium & suæ sororis abbatisse nomine *Godesi*, & congregationis sanctæ Mariæ thesaurum confregit & inde plus justo pecuniæ detraxit. Postea ad Synodum secundum Canonicam constitutionem ab Episcopo *Meinverco* vocatus ad corri-

gen-

gendum commissa est ammonitus. Quo salubriter compuncto & utiliter correcto constitutum est, eum Episcopo dare xxx. tal. denariorum. Illo autem pecunia pondus tantum non habente, omne prædium quod habuit in *Bruninctorpe* cum omnibus appendicijs, cum consensu & voluntate sui heredis *Bernhardi* Ducis atque fratris sui, ad dominium Patherb. Ecclesie pro reconciliatione illius pecunie in proprium dedit. Hanc traditionem Episcopus banni sui munimine firmavit, *Udone, Herimanno, Bernharde, Liudero* Comitibus & alijs multis assistentibus.

71. Quidam viri de *Scerne Ethelbern, Ecilin, Heriward* nominati, hominem quendam pertinentem *Herisi* casu fortuito occiderunt, & ne publicè proscriberentur, & res eorum diriperentur, se cum omni substantia sua ad dominium Patherbrunnens. Ecclesie in proprium tradiderunt. Venerabilis autem Episcopus factus eis turris fortitudinis à facie inimici, dissidentes legitime pacificavit, & homicidium factum ad Ecclesiam *Herisensem* cum octo libris persolvit.

72. Vir item quidam *Sigibodo* nomine adversus Ecclesiam fortuito plus justo excessit, sed Dei favente gratia compunctus & correptus pro emendatione legitima cum assensu & voluntate uxoris suæ *Embitan*, & heredum suorum, quædam prædia *Vilisi, Vesperdan, Hodingabusun* in proprietatem ejusdem Ecclesie contulit.

75. *Retharius* venerabilis Episcopus, præfulis venerandi *Meinwerici* prædecessor, quendam mansum

cuidam viro nomine *Issica* in beneficium dederat quem quamdiu vixit in quieta mansione & legitima possessione tenuit, filiusq; ejus *Ecelinus* nomine possessum quasi hereditarium accepit, quousque peccatis exigentibus de sacrilegio quodam convictus fugam iniit. Quo comperto Episcopus *Meinwercus* à fratre suo *Ecelini*, & uxore ejus *Demoda*, atque cognatis super predictam hereditatem Ecclesie requisivit: quibus prout possibilitas eorum fuit diu resistentibus, & ad ultimum convictis juste & spontaneè quod per multa tempora injuste tenebant, reddiderunt, & in superius VIII. agros quos hereditario jure possederant Ecclesie dederunt: Episcopus autem consueta sibi benivolentia devotioni eorum congaudens, unam cappam martherinam, I. pannum lineum & VII. sol. denarios in praesentia *Amulungi* Comitis, & aliorum multorum eis tribuit.

74. *Ekkibrath* quoque miles marchionis *Bernhardi* quoddam praedium juri suo vendicavit, quod coram Duce *Bernhardo*, marchione *Bernardo*, *Thiataro*, *Thiedrico*, itemque *Thiedrico*, *Luidulfo*, item *Luidulfo*, *Tancmaro*, *Sifrido*, *Esico*, *Lindero*, *Henrico*, item *Henrico*, *Vertherico* Comitibus, *Thiedrico* quoque Comite milite Episcopi, in *Mersburg* curte regali Episcopo *Meinwerc* remisit.

75. Quidam itidem vir *Ibo* nomine cum uxore sua quoddam praedium dedit Ecclesie, recepitque ab Episcopo post assumptionem sanctae Mariae duas familias, duos equos, duos boves, duas vaccas, decem oves, duo pellicea, pelles vulpinas. XIII. den. auri, III. pernas, unum pannum lineum ac duas familias.

76. Vir quidam nomine *Reinhardus* & sua contentalis *Ricmod* traditionem de quodam prædio in *Sidiginchusen* infringere voluerunt, sed acceptis ab Episcopo in reconciliationem III. libris denariorum & una familia in *Suinvellun*, omni contradictione postposita pacati quieverunt.

77. Suprema quoq; reconciliatio prædij de quo diutissime rixati sunt Episcopus & *Godebold*, & uxor sua *Lintrud* facta est XVII. Kal. Octobr. in *Wittem*, ubi Episcopus unum clericum nomine *Redbern* & unam mulierem eis in reconciliationem dedit, ipsiq; cum voluntate filij eorum *Godoboldi* coram *Amulungo*, *Gerberto*, *Thiadrico* Comitibus prædio omnimodis renunciaverunt.

78. Quædam nobilis mulier *Idike* nominata prædium in *Essiki* & *Liuburgam*, quod ei quidam vir nobilis nomine *Thiedericus* in proprium delegavit per consensum justissimi heredis sui *Roddaches* filij ejus, omni contradictione remota cum omnibus illuc pertinentibus in proprietatem *Patherbrunnens.* Ecclesiæ tradidit: Episcopus autem *Meinovercus* misericordia pro hoc benefacto motus prædictæ *Idikan* III. tal. pro karitate dedit, & per interventum ejus, & petitionem præfati *Thied.* *Liuburgam* in beneficium ad terminum vitæ suæ concessit; insuper omnibus annis III. tal. dari constituit.

79. Alia quædam nobilis fæmina *Vizuca* nomine, in villa quæ vocatur *Haldugon* suum prædium cum consensu suæ heredis unicæ videlicet, filiæ suæ ad *Monasterium Patherbrunnens.* Ecclesiæ dedit, quod

domnus *Meinvercus* Episcopus absque ulla contradictione illa superflite possedit. Illa autem ex hac vita subtracta *Godobaldus* ipsius Episcopi miles eandem traditionem irritam fieri cupiens, sine generalium legum placito & iudicij contradictione. Reliqui vero milites Episcopi inter utrumque paci & karitati providentes, ad hoc usque Episcopum consilij deduxerunt, ut daret ei placando pallium unum, pelles martherinas; IIII uncias auri, VII. libras argenti equum unum, aratra quoque quadam. Quod in natali S. Agathæ in *Herisi* coram idoneis testibus facta sicque traditio illa deinceps inconcussa permansit.

80. Quædam item nobilis mulier *Reinke* nomine divino ut credimus ammonita instinctu, cum consensu fratri sui *Haoldes* heredis iustissimi, & uterq; cum alterius laudatione pro remedio animarum suarum parentumque suorum, quicquid proprietatis in *Dandhusun* & in *Thincherdinchusun* habuit, cum omnibus appenditijs, ædificijs, molendinis, & mancipijs quorum nomina hæc sunt *Wecil*, *Doda*, *Becelin*, *Reinbald*, *Azule*, *Gerburg* item *Azule*, *Wanikin*, *Weldenburg*, *Engize*, *Thiezike*, *Eile*, *Ode*, *Ikiye*, ad dominium *Patherbrunens.* Ecclesie in propriam delegavit. Episcopus autem *Meinvercus* hanc traditionem pie accipiens præfatæ *Reinkan* illam curtem in *Thincherdinchusun*, & omnem decimationem in *Thinkilburg*, & in *Lellebki*, & in *Rian*, & VI. familias usque ad exitum vitæ suæ, & insuper VII. talenta donavit, & fratri ejus *Haoldo* ad conductionem II. talenta dedit. Hac conditione in præsentia *Hosadi* Præpositi, *Am...*
lung

lungi, *Gerberti* Comitum, & aliorum multorum Canonico- & laicorum facta, ut si aliquis constituta infringeret, domna *Reimke* data reciperet. Quidam verò nobilis *Wega* nomine quicquid contradictionis in hac traditione habuit coram Episcopo *Gozmaro* ad ultimum voluntarie dimisit, & acceptis ab Episcopo per Presbyterum de *Gesmeri* nomine *Unuca*, II. tal- den. in præsentia *Amulungi*, *Benna* Comitum, quæ facta & data fuerant stabilivit atque firmavit.

81. Nobilis item quædam mulier *Godruna* nomine prædium quoddam *Gelanthorp* dictum, in Comitatu *Bernhardi* Ducis, & in pago *Tilithi* situm, hereditario jure possedit: quod cum omnibus suis appendicijs XVIII. videlicet mansis & utriusque sexus mancipijs, cæterisque lignorum aquarumque utilitatibus pro spe suæ salutis & incolumitatis pro optinendo gaudio sempiternæ joconditatis, Ecclesiæ contulit. Cum autem hæc traditio sine voluntate filij ejus nomine *Hoda* facta fuisset, Episcopus XII Kal. Aprilis in *Mulinhusun* placitum cum eo habuit, & adjutantibus se *Sifrido*, *Amulungo*, *Ekkiko*, *Thiederico*, *Tancmaro*, item *Ekkiko*, *Tamma*, *Liudolfo*, *Hamuke*, *Wiza* Comitibus, *Eizone* Præposito, *Geza*, *Hiaza* villicis, *Geza* pincerna, *Tamma* advocato de *Hildnesheim*, domna *Sophia*, & alijs multis quæ data fuerant, ab eo renovari & stabiliri optinuit, & ei pro mercede pelles bonas, & VIII talenta tribuit.

82. Episcopatus autem ejus anno nono, Dominicæ verò Incarn. *MXVIII*. quædam vidua nomine *Fretherun* pro gravedine suorum peccaminum & pro

remedio animæ filij sui *Widkini*, per advocatum suum *Thiatmarum* cum consensu heredis suæ *Ancilæ* curtem *Nederi*, & curtem *Affiberg*, & curtem *Haldugun*, & Ecclesiam, & quicquid in his tribus locis possedit in villis, arcis, aquis, piscationibus, agris, pascuis, silvis, & in omnibus appenditijs & mancipijs in *Nederi* videlicet novem, in *Affiberge* XVIII. in *Haldugun* X. ad dominium & proprietatem *Patherbrunnensis* Ecclesiæ contulit. Ista traditione peracta Episcopus *Meinvercus* eidem viduæ curtem *Haldugun*, cum omnibus suis appendicijs, & curtem *Herristalli* cum V. equis, & VI. bubus, & XXX. ovibus cum pullis, & XXX. porcis, & cum XX. litis, & XX. aratris concessit, & ad hoc XII. pernas, & XX. maldros tritici, & XXX. urnas vini ei dedit, & omnia hæc eadem in Pascha se daturum illi promisit, & in super dimidium talentum auri, & vulpinum cooperatorium, & canum pellicetum donavit, & adhæc *Ancilæ* filia suæ V. litos ad terminum vitæ suæ dedit.

83. Alia quædam matrona nomine *Frietherun* cum assensu filia suæ *Anne*, per advocatum suum *Thiatmarum* quandam curtem *Haldugun* & in *Essiberge*, & in *Nederi*, cum omnibus appenditijs, pro remedio animæ suæ parentumque suorum *Becclæstæ* *Patherbrunnensis* omni contradictione procul remota in proprium tradidit. Episcopus autem tantæ benivolentiæ & devotioni congaudens, soli domnæ *Frietherun* omni anno in nat. sancti *Georgij* Martyris VI. pernas cum minutijs, VI. pernas sine minutijs, XX. maldros tritici, XX. maldros alterius frumenti, V. cervi-

cervistas, unam carradam vini, X. agnas cum agnellis, V. oves sine agnellis, V. porcos, X. sol. denariorum, ad victum dari constituit, & insuper totam decimationem in *Astnederi*, & unam optimam familiam in oppido eodem, & alijs locis XVI. aratra usque ad exitum vitæ suæ ei permisit: filia vero ejus *Anna* totam decimationem in *Overonbeverungun* quatenus traditionem firmaret, concessit. *Hæc III. K. Febr. in Wiriesi* tali tenore facta sunt, ut si prædictæ decimationes cum concessis ab aliquo unquam auferrentur tam matri, quàm filia prædia sua restituerentur, & qui violenter his contraireret, divinæ ultioni in examine extremo subjaceret.

84. Quædam domna nomine *Dudica* nimio dolore affecta pro morte viri sui, quicquid proprietatis habuit in *Dorstedi* & in *Lanvvardeshusun* & in *Ebanhusun*, cum omnibus illuc pertinentibus exceptis XXX. agris, & una area filijs suis heredibus justissimis *Thiadrico* & *Widuloni* in proprium dedit. Quo facto illi prædicti pueri Dei ammonitione instincti pro salute corporum, & pro remedio animarum suarum ipsa prædia cum utriusque sexus mancipijs, & cæteris omnibus attinentijs in præsentia *Gerberti* Comitum, & aliorum multorum ad dominium *Patherbrunnensis* Ecclesiæ in proprium tradiderunt.

85. Alia quædam domna *Aldun* nomine dedit Episcopo III. mansos: Episcopus in nat. S. *Mariae* perpetuæ, virginis per *Ethelredun* presbyterum de *Gudulmun* unam libram argenti ad III. annos dedit, postea vero X. quoque solidos, ut omnino prædijs

dijis datis absisteret, per omnia dans ei II. libras argenti, auri vero unciam unam,

86. Item domna quædam *Geppæ* nomine de *Halrhorpe*, quicquid hereditatis in *Forsfi* habuit cum omnibus suis appenditijs consensu heredum suorum sine omni contradictione Ecclesiæ dedit, eique Episcopus *Meinwercus* misericordia motus XXV. libras denar. pro mercede tribuit.

87. Alia domna quædam nomine *Luiza* spe retributionis æternæ prædium quoddam dedit Ecclesiæ, & Episcopus *Meinwercus* dedit *Amulungo* & *Erphoni* Comitibus III. libras inter aurum & argentum, & VII. sol. denar. ut ipsi hæc darent *Luidbranno* & *Ekkikan* & *Haican* & *Rothwercu* heredibus illius, ut traditionem factam laudarent & firmarent.

88. In *Hemmedessun* prædium quoddam dedit *Euike* Patherbrunnensi Ecclesiæ, pro quo dedit Episcopus domnæ *Becelan* & filiabus ejus in *Herinordi* in præsentia *Bernhardi* Ducis, *Amulungi*, *Bernhardi*, *Ekkikonis* Comitum & aliorum multorum, III. uncias auri, ut omni contradictione deposita facta sinerent esse rata.

89. De *Embriki* domnæ *Ibican* dedit Episcopus X. malder decimationum, XXIV. modios brasij II. pernas & duo aratta decimationum.

90. Mulier quædam *Mirihilt* nomine quicquid hereditatis in *Hevingi* possedit per suum advocatū & heredem nomine *Anican* Episcopo & suo advocato in proprium tradidit, & ab Episcopo in præsentia *Dodiconis*, *Ymidi*, *Brun* Comitum XII. siclos nummorum & unam libram, quod est talentum, accepit.

91. Alia quædam mulier *Enike* nomine prædium unum in *Hardincborpa* per suum advocatum *Widkindum* Ecclesiæ contulit, & ipsum prædium in beneficium tali tenore, ut omni anno unum denarium inde solveret, ab Episcopo recepit, & insuper V. aratra ab eo accepit.

92. Item quædam mulier *Oda* nomine, quicquid hereditatis in *Sivwardessun* habuit, Ecclesiæ contulit & ab Episcopo in præsentia *Conradi, Amulungi, Erp. Thiedrici* Comitum XX. sol. denar. accepit.

93. Quædam sorores *Bosun, Cristina, Ebbican* nominatæ prædia sua in *Thesta, Sideßun, Uffanhusun, Effiberch, Ananroth, Walieressun, Suthem, Erpessun*, quæ hereditario jure possederunt per manum *Bernhardi Ducis* ad altare S. *Mariae*, sanctorumq; *Kiliani & Liborij* pro remedio animarum suarum dederunt, & ab Episcopo astantibus *Nitbingo, Ranvardo* Præpositis, *Haica* Decano, *Amulungo, Bernharo, Ekkika, Tamma, Benna, Uda, Herimanno* Comitibus, & Canonicis ac laicis quam pluribus unum martherinum pelliccum pro VI. Tal. unam zebelinam tunicam pro alijs VI. tal. & insuper inter aurum & argentum inter caballos XVIII. talenta pro mercede acceperunt.

94. Item mulier una *Wennikin* nomine assensu matris suæ *Hamoda* & advocati earum *Tadicani* XIII. agros & arcem unam in *Hilmeri* Ecclesiæ dedit, eiq; Episcopus II. boves, unam vaccam, duas libras lanæ, unum caballum tribuit.

95. Quædam item mulier *Oda*, cum consensu mar-
tris suæ *Becbtilda*, & filiorum suorum *Gerhardi* &
Thierbaldi unam familiam, & LX. agros in *Asope*
Ecclesiæ tradidit, eique Episcopus *Meinwercus* II.
talent. & dimidium tribuit, & ad finem vitæ suæ filio-
rumque ejus *G.* & *T.* unam domum cum XXX. agris
in *Patherbrunno* distribuit, & ad hæc omnia ei in
inventionem *S. Stephani* XXX. denarios auri, & unum
talent. denariorum dedit.

96. Alia quædam mulier *Hatbaburgis* nomine
omnem hereditatem suam contulit Ecclesiæ, quam
Atholfus miles Colonienf. Archiepiscopi cum uxore
sua nomine *Hicila* infringere & infirmare labo-
rans, ab Episcopo pro negotio proprio Romam ite-
ro XV. talenta & IV. mansos, cum XX. mancipijs
quorum unusquisque V. siclos argenti solvebat, de-
dit: Episcopo autem Roma reverso, prædictis in re-
conciliationem pelles martherinas tribuit, & sic tra-
ditionem factam pleniter & legaliter stabiliri optinuit.

97. Vir quidam de *Rangun* nomine *Alvericus*,
duo prædia in *Ufflan* & *Ricwardessun* proprietario
jure possedit, quæ venerabilis Episcopus gravi pecu-
nia ab eo acquisivit.

98. Comparavit quoque apud *Thiedricum* & su-
am uxorem *Geppan* in *Goslaria* duas familias in *Lan-
chel* per advocatum suum *Amulungun*, qui præsentem
Benna, *Udone* Comitibus & *Hecelino Calvo* VII. unc.
auri, & III. libras denariorum eis pro eis dedit.

99. Hæc quoque prædia sua instantia precando
comparando à subscriptis acquisivit, & Ecclesiæ uti-
litati-

litibus addidit: unum in *Anansie de Thiethardo* Diacono; in *Nedere de Valthardo, & Lammertbrun*, in *Scetbeke de Bandan & suo seruo Brunmanno*; in *Holthuson de Waliberto & Etheldago*; in *Ethelerdinghusun & Weni de Tiaza*; in *Atfrüheshem, & Hofissim de Ekkikan*; in *Rotbrachteffun de Bunican*; in *Heinhorpe, de Bechtiero*; in *Hodanhusun de Brendeke*; in *Ettedessun, & Hippanhusun, & Nedderi à domina Hian*, in *Holthuson & Emingaroth de Hillino*; in *Ricvvardessun de Etlican*: & alia nonnulla per quæ Pastoris idonei sollicitudinem debitam liquidò declaravit, memoriamque sui dignissimam posteris dereliquit. Quia ergo aliquibus tardiosum & onerosum, non autem Patherbrunnensi Ecclesiæ otiosum esset aut infructuosum, singulorum beneficia describere particulariter, qualis populi vovendi & offerendi integritate actionis, simplicitate intentionis, tranquillitate devotionis fuerit puritas; quanta Episcopi rectitudine actionis, affectu mutæ dilectionis, effectu congruæ retributionis, & omnis & ad omnes extiterit liberalitas, quæ in hæredum rationabili approbatione, testium probabili adstipulatione, advocatorum legali executione fuerit servata æquitas & auctoritas, perpendatur universaliter: quia, quo vicaria dilectionis relatione in alterutrum lætarentur affectu, quantum utrinque de Ecclesiæ gratularentur profectu, facilius à sapiente ejusmodi indicij poterit sufficienter æstimari, quam alieno ore & stylo convenienter narrari.

XXXIII. Cùm ergo, ut prædictum est, anno Domini. Incarnat. MXV. capellam in honorem S. *Benedicti* Episcopus inchoasset: tantò citius, quantò devotius eam consummavit, & in capite jejunii proximi anni, XVI. Kalend. Martij solenniter eam consecrans in dotem ejus domum unam in *Northurgnon* cum decima delegavit, de qua eidem Ecclesiolæ providentia luminaria, & infirmorum usibus administrari necessaria ordinavit. Domus autem infirmorum postea ita constructa est, ut unus murus utrumque, capellam & domum jungeret, & Sacerdos assistens altari per fenestram muri infirmum communicaret. Ipsa autem die Dedicacionis, per salutarem confessionis pœnitentiam, generalem absolutionis Episcopus populo tribuit indulgentiam: proponens eis in sermone ad exemplum pœnitentiæ, vitam pœnitentium & pauperum voluntariè. De fratribus autem, quos adduxerat unum *Sigehardum* nomine in Abbatem consecrans, alijs præposuit: & quosdam pueros *Ministerialium*, & civium suorum regulari norma inbuendos inibi contradidit, qui cum mundi contemptu & virtutum appetitu regulariter incederent, & odorem bonæ opinionis & sanctæ conversationis longè latecque in populos spargerent, de conversione eorum & conversatione non modicè Episcopus lætabatur: illum prosequens gratiarum actione, *de cujus munere venit, ut ei à fidelibus suis dignè & laudabiliter serviatur* Unde Monasterij fundamentis positis, & claustralibus officinis congruè dispositis, inchoata consummari acceleratè dedit instantius, quò ad alia inchoanda ferven-

ventius anhelabat. Terminum autem claustralem quieti & utilitati monasteriali congruum latè præfixit: & quicquid in gyro per circuitum Monasterij à via publica (quâ in urbem iter est rectum usque in coquinam Episcopi) adjacet, juri ipsius Ecclesiæ addixit. Areas autem versus Occidentem ex utraque parte *Patheræ* contiguas, diversis curiæ servitoribus & artificibus & ad mandatum pauperum in cœna Domini deputavit: & in cotidiani ministerij necessitatibus, in alimentorum yestimentorumque utilitatibus, non minus decenter quàm utiliter filijs suis prospicere curavit. Quoties autem claustrum introisset, relictis foris popularibus, assumptis gravibus & religiosis personis, quæ sciebant & sua tegere, & alieni non publicare, claustrum introivit. Et hoc deinceps faciendum, tam canonum traditione, quàm sua institutione mandavit.

XXXIV. Inter hæc opus Creatoris admirabile, in Episcopo quidem in honorem, in ejus matre verò in contumeliam factum contemplerur, & ineffabiles divitias bonitatis ejus pro modulo humanæ valetudinis admiremur & veneremur, qui sicut peccata patrum in filijs & nepotibus, peccata eorum proprijs cumulantibus, & longanimi patientiæ Dei ad augmentum suæ perditionis abutentibus, in tertiam & quartam generationem reddit: ita malitiæ paternæ expertes, tanquam ex sterquilinio pretiosam margaritam producit. Deum itaque Episcopus in omnibus, & super omnia diligens, proximo eandem dilectionem exemplis & monitis exhibuit, & ad viam salutis

lutis unumquemque informare, quantum temporum
 qualitati & personarum utilitati congruebat non
 destitit. Unde patre suo mortuo, matrem, ut
 secunda recusans matrimonia, sexagesimum vidualis
 continentiae fructum assequi niteretur, sedulè admo-
 nuit; exemplum sui ei proponens, qui *carnem suam*
crucifigens cum vitijs & concupiscentijs sponso ccele-
 sti, mente, actu, & habitu applicari maluit. Illa autem
 quæ carnis sunt sapiens, salutis suæ monita contemne-
 bat, *ingressa latam & spatiosam viam, quæ ducit ad mor-*
tem eo infelicius quò voluptuosius eam incedebat. In-
 famia denique suæ malitiæ & nequitiæ ubique nota
 & abominata, ad filium suum Episcopum in Pather-
 brunnon venit, & oblati ei bonis ad temporalis vitæ
 subsidia sibi delegatis, *Novam Domum* cum attinen-
 tijs ejus, quamdiu viveret, sibi ab eo concedi petijt.
 Ille autem veluti colubrum intra linum, pietatis intui-
 tu, suscipere renuens, & ne tacta pice ab ea inquinare-
 tur præcavens, consortium ejus vel commercium o-
 mnimodis recusavit, & se bonis ejus non indigere
 vel curare protestans, Deum verò, cui se suaque o-
 mnia devovisset, ampliora daturum affirmans, ab o-
 mni suo Episcopio vel allodio eam quantocius rece-
 dere mandavit. Quæ repulsa cum ignominia, majori
 adversus eum exarsit invidia: ad ejus interitum omnè
 fœmineo furore quærens aditum. Ad ejus itaque
 contumeliam & majorem invidiam, *Baldericum* Co-
 mitem licet hominem fortem, divitem & potentem,
 non tamen ejus matrimonio congruentem, maritum
 accepit: & ejus consilio, filium proprium, Comitem

Thiedericum, Episcopo quasi animam suam dilectum,
 eo in Longobardia cum rege *Heinrico* manente, VII.
 Idus Aprilis *Uplagè* urbe munitissima juxta *Eltene*
 sita, ab hominibus ejus, occidi præcepit. Et multa ne-
 fanda dictu, & relatu horrenda, quæ ullo modo potu-
 it excogitare & investigare, non erubuit probare &
 perpetrare. Jgitur *fama malum, quo non aliud veloci-*
us ullum, mobilitate viget, volat per populos, pavore
 & horrore pro innocentis nece concutit universos :
 rinniunt audientium præ immanitate sceleris aures :
 stupent omnes, à remotis & ignotis innocentia & mo-
 destia occisi auditur, in communi ab omnibus de par-
 ricida ultio expetitur. Amplius autem Episcopo post
 reditum Imperatoris cum principibus, non timore
 doloris, sed sinceritate Dei amoris & canonici ri-
 goris instante, illa maledicta per legales inducias cum
 suis fautoribus *Drotmanniam* vocatur, & majestatis
 rea, filijque proprii parricida morti adjudicatur. Qui-
 busdam autem inhumanitatem Episcopi erga ma-
 trem suam falsa compassione causantibus, & pro cor-
 rectione culpæ veniam & vitam postulantibus, Epi-
 scopus diu multumque restitit, & carnem quæ pecca-
 verat temporaliter puniendam, *ut spiritus salvaretur*
in die Domini asseruit. Tandem victus instantia po-
 stulantium vix acquievit, & accedens ad Imperatorem
 ejus judicio & arbitrio quomodo terminaretur, se-
 cundum quod honori imperij congrueret, & animæ
 ejus expediret, commisit. Consulentibus ergò, qui a-
 derant, prædia quædam in Saxonia, quæ hæreditario
 jure possederat, quæque ei ad temporalis vitæ subsi-
 dia

dia post mortem patris sui Episcopus concesserat, inter
 quæ principales sortes sunt istæ: *Immedeshuson*,
Walmontheim, *Hauerlon*, *Hukelhem*, *Mandelbiki*,
Goltzbiki, *Dodonhuson*, *Hokisneslevo*, *Wakereslevo*,
 cum manu *Balderici* Comitis mariti sui & advocati,
 cum consensu hæredum suorum, Imperatori potestatem
 stativè contradidit. Et sic interventu omnium, vitam
 carnis obtinuit, & æternam mortem animæ incurrit.
 Imperator autem prece & devotione admonitus Episcopi
 venerabilis dilecti sui nepotis, quem se sua
 que omnia divino servitio mancipare cognovit, eade-
 dem prædia cum suis appenditijs, quæ dari solent, vo-
 nominari valent utilitatum omnium atinentijs, et
 suæque Ecclesiæ, omnium hominum contradictione
 remota IV. Idus Januarij, anno Dom. Incar. MXXVI.
 Indictione XIII. in *Drotmannia* tribuit; regali auctoritate
 decernens, ut nulla persona, aliqua judiciaria
 potestate in eisdem prædijs se intromitteret, nisi ad-
 vocatus, quem ipse Episcopus, vel suorum quilibet
 successorum elegisset: & si quis hoc præceptum in-
 fringeret, C. libras auri persolveret, L. regiarum came-
 rarum, L. Patherbrunnensi Ecclesiæ. De his prædijs *Dro-*
donhuson & *Goltzbeke* Ecclesiæ novæ, quam summo
 studio construxit Episcopus contulit, cætera sibi ad
 majoris Ecclesiæ dominium retinuit.

XXXV. Plurimorum autem negotiorum gratia ibi
 demoratus, multis suis in vinea Domini cooperarijs
 tam ad constructionem novorum, quam ad reparati-
 onem collapsorum apud Imperatorem interventu
 usus fuit. Ipseque aliorum obtentu videlicet *Erchan-*
baldi

B. M E I N W E R C I. 81

baldi Magontinensis Archiepiscopi, Episcoporum quoque Henrici Wirciburgensis, Wiggeri Verdensis, Arnoldi Halverstadensis, Berenwardi Hildenesheimensis, Thiederici Mimigardevordensis, Hildivwardi Citicensis, Gregorij atque Azonis Romanorum, & aliorum multorum, Berneshusum, ab Unuvano Bre-mense Archiepiscopo Imperatori legaliter traditum, & comitatum in Haverga locisque prædictis situm, & ab eodem Imperatore, pro remedio animæ suæ, parentumque suorum, nec non tertij Ottonis bonæ memoriæ Imperatoris, dilectæque contectalis suæ Chuni-gunde Imperatricis Augustæ, eidem Episcopo Meinverco suæque Ecclesiæ ante quinquennium datum, quæ invasione quorundam erant turbata eis manentibus in Longobardia, XIX. Kal. Febr. ibidem in Drotmannia renovari & confirmari obtinuit.

XXXVI. *Baldericus quoque Comes prædictus, per consensum suæ contectalis Athela, petente Meinverco Episcopo, in præsentia Henrici Imperatoris, Archiepiscoporum quoque Meingoz Treverensis, Heriberti Coloniensis, Episcoporum etiam Athalbal-di Trajectensis, Thiederici Mimigardevordensis, Thietmari Osnebrugensis, Arnoldi Halverstadensis; Lai-corum quoque Bernhardi Ducis, Lindolfi, Thiederici, Wicmanni Comitum, & aliorum multorum, præ-dium quoddam in comitatu Udonis præfidis in Him-merveldun ei in proprium tradidit: quod ejusdem Episcopi advocatus nomine Herimannus ad Pather-brunnensis Ecclesiæ proprietatem suscepit.*

XXXVII. Eodem anno, magnæ molis grando venit, & plurimi fulmine interierunt. Episcopus vero secundum quod scriptum est, *flagellato pestilente sapiens sapientior erit*, aliorum interitum suæ correptionis æstimavit profectum, eò intentius anhelans ad æterna, quo sui cursus mutabilitate perpendit non sublitere terrena. Mater a. Episcopi existens ingrata de misericordia collata, iniquitati apposuit iniquitatem modis omnibus quærens alienare filio omnem hæreditatem. Quæ mentis velania fæmineo furore debachata, X manfos in monte *Lare* juxta *Heimbeberg* inferiori terra, Ecclesiæ S. *Viti* in *Eltene* quasi sui specie religionis contulit, & alia aliàs conferre disposuit, quæ sæcularium, timore Imperatoris & Episcopi (quibus cor unum & animam unam esse omnes sciebant,) accipere nemò ausus fuit. Quo celeri nuntio Episcopus comperto, velociter partes terræ inferioris adiit, eamque in monte *Lare* deprehendens, violentam fuga euadere, ad aquam *Enne* de monte fallentem comprehendit, & deteriorem qualibet creaturam protestans, quæ filios uterinos non solum occideret, verum etiam exhæredaret, capi eam fecit. Homines autem matris eius, parti dominæ suæ faventibus & X. manfos, quos S. *Vita* dederat, licitè eam dedisse & dare potuisse asserentibus, Episcopus nihil præter justitiam se exigere dixit; & eis ad suæ justitiæ ostensionem Reliquias Sanctorum expetentibus, ipse non renuit. Illic allatis Reliquiis de Ecclesia vicina *Rene* constructa in honore sanctæ *Cunera* in quibus jurati conlueverant, Episcopus eas abjecit: & prolatis de a
pothecia

pothecis suis Reliquijs sanctorum Apostolorum *Petri & Pauli, & S. Blasij*, super eas eos jurare fecit. Qui votis dominæ suæ temerarijs satisfacere volentes, VII. viri ad reliquias accesserunt, & manus ut jurarent apponentes, mox cælesti plaga percussi, quatuor ex eis oculos amiserunt, alijs tribus erectæ manus obriguerunt, & omnibus diebus vitæ eorum tali plaga multati permanserunt. Manifestam ergo virtutem Dei matri proponens, tandem aliquando eam respicere hortabatur, & se bonis beati *Viti* non indigere dicens, quæ ei dederat, rata fecit; ne ullam occasionem pereundi matri dedisse videretur.

XXXVIII. Quia ergo Deum intimè dilexit, plures ad eum exemplo suo attraxit. Qui de bonis sibi temporaliter collatis providere sibi studuerunt mansionem perpetuæ claritatis. Quidam denique liber homo, nomine *Cuono* lignorum suorum proprietatem in loco qui *Are* nomen habens, usque hodie *Cononbusc* dicitur, ei contulit: quoniam omnia quæ agebat à Deo prosperari & ab eo omnia ad divini cultus augmentum fieri veraciter intellexit. Item quidam in *Hellessem* molendini aquam, & alij alia, fideliter sperantes ea in futuro sibi reddi centuplicia.

XXXIX. Divertens inde Episcopus *Radinheim*, quoddam dorsale in cubiculo matris suæ suspensum dei jci, & suum pallium suspendi mandavit: & piè violentus ipsum dorsale occultè caballo impositum, novo suo monasterio *Patherbrunno* quantocius deferri imperavit. Ipsum autem dorsale ad nominis sui memoriam, pariterque in honorem *Balderici* Con-

tis quem duxerat mater ejus, fieri fecerat: picto in eo
 ob insigne virtutis ad monumentum posteritatis,
 quod draconem in loco quodam interfecerat. Post
 discessum igitur Episcopi mater ejus, unde proficere
 debuit, deterior efficitur, & famineo possessa furore,
 quicquid in prædijs vel rebus alijs habuit, distrahere
 non moratur. Denique villam in *Reinovic* cum at-
 tinentijs ejus, itemque Ecclesiam & villam in *Wic*,
 cum ipsius appendicijs *B. Heriberto Coloniensi Archi-*
episcopo ad monasterium, quod in *Tuiciensi castro* in
 honore sanctæ *Mariae* perpetuæ virginis construxit,
 vendidit: & manutergium altaris pretiosum serico
 contextum ei tradidit, & principali Ecclesiæ beati *Pe-*
tri Apostoli *emporium* in *Resse* cum sibi adjacentijs
 ut ibi sepeliretur, dedit: quæ Episcopus non solum
 non requisivit, verum facta grata habens, fratrum a-
 mator, devotionis eorum adjutor & cooperator fa-
 ctus, ea laudavit & stabilivit.

XL. *Baldericus* autem Comes cum se quasi inno-
 centem de nece innocentis humana fefelleret sapientia,
 cæpit quasi potens de inani gloriari potentia, cœ-
 catusque mundi divitijs, & captus amore nefariæ mu-
 lieris, sprevit mentis suæ fastu Deum altissimum, lar-
 gitorem divitiarum suarum & virium. Denique qua-
 dâ die in *Radinheim* de solario eminentiori qua qua-
 versus prospectans, & loci qualitatem situsque sui
 multiplicem utilitatem considerans, Cum inquit, *De-*
us omnia posse dicatur, quomodo me in tanta gloria sa-
 culari, in tanta omnigenarum rerum copia, ad inopiam
 redigere posse credatur? nam *Renus* præteriens abundan-
 ter

ter visui & usui delectabilia; saltus adjacens volucrum
 & bestiarum sufficienter necessaria administrat: & de
 tantis divitijs subjici posse inopijs, opinari, frivolū con-
 stat. Quam benè & congruè par convenit pari, dum
 vir talis mulieri jungitur tali! Cum igitur talibus &
 similibus voluptatibus & vanitatibus inservirent, & in
 sordibus positi merito suæ iniquitatis amplius sorde-
 rent, directis ad eos ab Imperatore duobus nobilibus
 viris, discedentes ex insidijs peremerunt, & sangui-
 ne innocentum vindictam à Deo expetente, justo ju-
 dicio publicis legibus damnati & proscripti, jus le-
 gemque omnem perdidierunt. Nam, qui Deum im-
 potentem, ut ad inopiam eum redigeret, æstimabat,
 profugus & nec servorum propriorum consortio vel
 colloquio usus, in aliena terra mendicando stipem
 petebat: & illa *Coloniam* divertens, habensque ali-
 quandiu de Ecclesia principali, itemque de Ecclesia
Tuiciensi præbendam, ibidem moritur, & ante Eccle-
 siam B. Petri sepelitur; sed tempestate adeò sæviente,
 ut totius civitatis interitum minaretur, effossa in
 Renum projicitur. Ipseque Renus sui inundatione
 & fluctuum collisione plurimis diebus ita efferebit,
 quasi se maledictam illam non posse ferre manifestè
 protestaretur. Mortua igitur matre sua hoc modo,
 Episcopus cum sorore sua, bona hæreditaria in infe-
 riori terra divisit, & illa partem suam sancto *Vito* in
Eltene conferente, ipse suam cœnobio quod in civi-
 tate *Patherbrunnensi*, ut prædictum est, inchoaverat,
 delegavit.

XLI. Anno autem Dominicæ Incarnationis M. XVII. *Meingo* Trevirensis Archiepiscopus obiit; & *Athelbero* Præpositus Monasterij S. Paulini Treveris ortus de *Lucelingeburch* vir potens & dives valde, habens inter alia bona hæreditaria Castella hæc, *Sarburg*, *Berencasdel*, *Rudiche*, ea spe & fiducia, qua soror ejus *Cunigunda* Regi nupta fuit, Episcopalis cathedra dignitatem affectavit & usurpavit. Imperator autem Christianissimus pro multorum salute, spretâ illius affinitate, ausibus temerarijs nulla ratione acquievit & varijs modis per Episcopatum debacchantem compescere non valens, Episcopatum *Popponi* viro venerabili secundum carnem nobili contulit, *Athelberoni* que dixit: *Talem virum debeo dirigere, qui tuæ vesaniæ valeat resistere.* *Poppo* autem Episcopatum adeptus, *Berencasdel* castellum à prædonibus *Athelberoni* defensum, destruxit; & aliud castellum cujusdam tyranni *Athelberti* quod dicitur *Sisira* ad terram similiter dejecit. Qui videlicet *Athelbertus* castellum Treveris quondam in honore sanctæ Crucis constructum possidebat, unde frequenter cum multitudine militum erumpens ad curiam Episcopi, quicquid ibi ad ejus obsequium parabatur violenter auferens abducebat. Cujus rei ignominia confusus Episcopus, videlicet quod hostem cotidianum sibi tam proximum ob munitionem castelli non posset debellare, multis ad amicos suos habitis querimonijs ad hujusmodi infamiam depellendam, consilium & auxilium cœpit inquirere. Erat autem in exercitu ejus eo tempore vir potens divitijs & viribus fortis *Sicke* nomine, qui promissit

promisit se tentaturum, si quo modo posset invenire hujus mali medicamentum. Episcopo sibi satis congratulante, egreditur ille occasionem nactus, quo modo periclitari subveniret. Quadam ergo die pergit ad portam castelli, pulsansque fores rogat sibi ab *Athelberto* ad refocillandum poculum mitti. Quod cum celeriter allatum ebibisset tanquam nimium sitis fervorem patiens, pincernam alloquitur dicens: *Domino tuo*, ait, *ex parte mea magnas gratiarum actiones nunciato: pariter & hac verba narrare curato, quod vita sospite, hoc poculum rependam sibi citissime grata voluntate.* Et his dictis abiit. Captato deinde oportuno tempore triginta hamas preparat, singulos milites electos, loricatedos, & galeatos, ensibusque præcinctos in singulis collocat, & desuper linteis opertos, funes quibus vectes ad portandum infererentur aptat. Deinde LX. viros nihilominus electos & plebeia veste amictos, ensibus eorum in hamis reconditis gestatores constituit, nulloque hominum hujus fraudis præter prædictos conscio, ipse *Sicko* cum his & alijs paucis militibus vallatus ad castellum tetendit, fores pullavit. Servo sciscitante, quis sit & quid velit? *dic Domino tuo*, ait, *me sibi vinum magna dilectionis gratia olim promissum deferre, quando ipsum non piguit mihi sitienti poculum dirigere.* Iussu ergo *Athelberti* illi sunt intromissi, & *Sicko* post alios intrans, jubet auferri linteorum velamina, rogat *Athelbertum* suscipere dilectionis munera. Portitores sicut erant docti, uno pariter momento omnia hamarum velamina dejicientes, gladios suos arripiunt, insidias de hamis exilientes

gladios stringunt, fortiter undique ferientes, ipsum *Athelbertum* occidunt, ceteros ædituos crudeliter mactantes, castellum in solitudinem redigunt. Sic Dei misericordia Episcopus à tyrannide *Athelbertonis* mirificè est liberatus, & *Sicko* pro victoria ab Episcopo beneficijs magnificè est illustratus. Simili modo per alios principes suos multa castella, partim vi partim dolo cepit, tyrannorumque insaniam diu impune debacchantem ex parte maxima refrenavit. Monasterijs sanè eorum violentia pæne exhaustis, prout potuit misericorditer succurrit, quibusdam non habitando, quibusdam ablata restituendo. Hic audiens Prophetam de Christo dicentem, *Et erit sepulchrum ejus gloriosum*, orationis causa Hierosolymam iit; & monachum quendam in Ecclesia beati Maximini sub Abbate *Richardo* peregrinum, & advenam nomine *Simeonem* comitem viæ assumpsit. Reversus autem Episcopus eundem monachum in turri, quæ antea *Porta Nigra* appellabatur, in festivitate S. Andreae Apostoli reclusit; ubi postmodum gloriosè mortuus & sepultus, multimoda signorum frequentia, in magna fidelium veneratione est habitus. Hic rogatus à quodam Danorum Comite *Ottone* Daniam venit, gentemque Danorum adhuc idolis fervientem, ad Christum convertit. Ubi incredulis repugnantibus chirothecam ferream jussit fieri, eamque igniri, qua manu sua vestita, nec læsa, lineoque panno cera infuso ad carnem indutus, fornacem candentem intravit, indeque panno combusto illæsus exiens, Christum Dei filium verum esse Deum hoc indicio

dicio declaravit. Hoc usque hodie apud Danos celebrifama vulgatur; à quibus & *Ansharinus* vocatur; quo nomine ejus memoria ab eis V. Idus Septemb. celebratur, sepulchrumque ejus Treveri à Danis frequentatur.

XLII. Anno prædicto, factus est celebris conventus principum, in loco qui dicitur *Liez go*, præsentate Imperatore *Heinrico*, cum Archiepiscopis *Erchanbaldo Magontienſe*, *Poppone Trevirenſe*, *Gerone Magetheburgenſe*, *Unrvano Bremense*: Episcopis quoque; *Arnoldo Halverſtadenſe*. *Eppone Bavenbergenſe*, *Thiederico Meiense*, *Heinrico Wirciburgenſe*, *Thiederico Mimigardevordenſe*, *Heinrico Parmenſe*, *Thiederico Mindenſe*, *Thiimmone Merſeburgenſe*, *Herico Havelbergenſe*, *Meinoverco Patherbrunnense*. Laicis etiam *Bernardo duce*, *Sigifrido atque Ezicone* Comitibus, cum alijs multis nobilibus, ad honorem & dignitatem Imperij plura neceſſaria diſponentibus. Ibi Imperator à domno *Meinoverco* Episcopo fundacionem novi monasterij ſingularis quodammodo ejus ſtudij audiens, & devotioni ejus congaudens, gratiarum actiones ei retulit, & prædium quoddam ſitum in pago *Heſſe Saxonico*, in comitatu *Herimanni Comitis* in villa *Nedere* nominata, cum mancipijs utriuſque ſexus, & omnibus quæ ullo modo inde provenire poſſent utenſilibus, quod quidam *Redialdus* nomine ad manus imperiales legaliter & capitulariter hæreditaverat, fratribus in eodem monasterio *Chriſto* ſervituris VI. Idus Julij contulit. Sequenti die ibidem ab hæredibus *Ekkhardi* Comitis, de Abbatia

batia *Helmvvordesbusan* querela habita, & diu multumque inter principes ventilata, tandem regno est adjudicata. Et quia nec in facultatibus nec *ministerialibus* regno servitio esse potuit, interventu & consulti Episcoporum & Principum prædictorum, Episcopo *Meinverco* suisque successoribus à Patherbrunnensi sede Episcopaliter *secundùm regulam S. Benedicti* regenda, & possidenda est collata.

XLIII. Ipso quoque anno Imperator rursus *Potianiam* cum exercitu intravit, Dei clementia, eà ac *Boëmia Moraviag*, subjecta, pro intuitu misericordiae ac pietatis conculcationem & destructionem *Mersburgensis* Ecclesiae miseratus, ob reverentiam *S. Laurentij*, in ædificijs, in ministerialibus, in secularibus possessionibus, in Ecclesiasticis ornamentis, in pristinum gradum Pontificalis dignitatis eam restauravit. Inter hæc, cum Episcopus tam regni necessitatibus, quam Ecclesiae commissæ utilitatibus solerter insisteret, fortuito *Corbetam* transivit, & recordatus *B. Stephani* Protomartyris eo loci patroni, pro se suisque omnibus in memoriam ejus, hostiam salutarem Domino Deo immolare eo divertit. Eadem autem Ecclesia in ripa fluvij *Wiseræ* sita, à *Lutheovico* filio *Karoli* Imperatoris Magni constructa, à beato vero *Badurado Patherbrunnensi* Episcopo est dedicata, temporum incrementis tam religionis quàm temporalis possessionis proficiens & succrescens augmentis: sed cum delicia rigorem exolvissent disciplinæ, *Meinvercus* Episcopus factus, ad eam venerat, ut secundùm canonicam auctoritatem corri-

corrigeret, quod irregulare inibi animadverterat. Sed expulsus cum grandi sua suorumque injuriâ, regem *Henricum* adiit, & ut Abbate *Wal* nomine de-
 posito alius nomine *Druthmarus*, per quem religio
 claustralis reformaretur, succederet obtinuit. Quod
 ut religiosus eum commendabilem, ita irreligiosus
 reddidit eum odibilem: adeo, ut durante odij & in-
 vidia livore, ejusdem Ecclesiæ cultos nomine *Boso*
 preparato altari stomachando accurrens, preparatu-
 ram deiceret, & secundum auctoritatem ejusdem
 loci & libertatem, divina celebrari nisi sua permissio-
 ne interdiceret. Quod Episcopus audiens, conven-
 tum intravit, & habito ad fratres verbo de Pralato-
 rum reverentia, de subjectorum inobedientia, ad sa-
 tisfactionem & injuriam facientem, & consentientes
 provocare humiliter curavit, dicens: *debere & dece-
 re eos honorem deferre sedi, in cuius consistrent. diocesi,
 cujus Præsides, etsi non caute interdum incederent, eo-
 rum enormitas devitanda, per vicaria esset arguenda,
 non autem potestas cathedra, qua non sacris locis propter
 personas, sed propter sacra loca personis conceditur, con-
 staret evertenda.* Qui cum ad eum audiendum segnio-
 res haberentur, pulpitum ascendit, & pauca pro re &
 tempore ad populum locutus, omnibus quæ facta
 fuerant innotuit: eumque qui injuriam irrogaverat
 ad satisfactionem publicè coram omnibus vocavit.
 Qui cum tertio vocatus non venisset, non vindictæ
 voto, sed prophetiæ præconio ei præcepit, *ut quocun-
 que die ipse de corpore exiret, ille secum ad tribunal Chri-
 sti, sibi responsurus de illata injuria, migraret.* O sancta
 anima!

anima! Opura conscientia! quæ adhuc carnis admixta velamine, animas ligabat coram divino examine. Episcopo autem taliter discedente, Abbas cum fratribus eum in civitatem *Patherbrunnensem* profectus, plenariam reconciliationem obtinuit: sed pro eo qui contumeliam fecerat, sæpè & multum rogatus, *decretum Dei* non posse immutari, perhibuit.

XLIV. Quia ergo constantiam ejus, quâ in justitia sua ut leo confusus est, audivimus; humilitatis pietatisque ejus insignia breviter audiamus. Curtes dominicales episcopi sui circumiens frequenter collapsa reparabat, reparata sui munimine firmabat solleter: sicut in acquirendis utilis, sic in conservandis fidelis. Duram antiquæ servitutis Litonum justitiam, per novam paternæ pietatis relevavit gratiam; constituens à villicis adminiculari eis in cibi potusque necessarijs, quod antea non fiebat, tempore messis. Quodam autem tempore ad curtem suam *Barghusen* venit, & experiri volens fidelitatem & dilectionem famulorum erga villicum, præcepit comitibus viæ suæ, ut super frumentum quod in domo tribulabatur eos quos propellerent: dicens, *servos si fideles essent, eos repellere; si non, quasi defectui villici congratulantes, eos finire.* Servis autem quasi ad obsequium Episcopi discurrentibus, equi frumentum tribulandum consumere & conculcare cœperunt. Unde servi infidelitatis & incuriositatis vitio multum incusati, jussu ejus gravissimè virgis sunt flagellati: quos postmodum ciborum copijs abundantissimè reficiens, de servanda villi-

villico suo fidelitate paternè admonuit. Veniensque sequenti anno, & exclusus ab introitu, gratias quasi de contemptu suo egit: & intrans occultè per superius ostium, matrem familias, quod operarij modica farinae sorbitiuncula alerentur, submurmurare audivit: & ut servitoribus ejusdem curiæ, duæ pernæ annuatim darentur, exceptis his quæ à villico dabantur, misericordia paternæ pietatis constituit. *Nihem* quoque veniens, hortum urticâ & crucâ aliisque herbis adopertum noxijs, excepto modico spatio in medio invenit. Et mox uxorem villici ambitiosis suis vestibus spoliari præcipiens, donec germen noxium quod in altum excreverat, terræ coæquaretur, per totum hortum eam trahi mandavit: quam tristem consuetis blanditijs consolans, solita liberalitate exhilaravit: sequentique anno omni diligentia & abundantia totum hortum excultum inveniens, majori gratiarum actione & munerum largitione eam remuneravit.

Ad aliam curtem quandam veniens, matrè familias cur pullis & gallinis careret culpavit: & penuriâ pastus eâ conquerente, mandavit ei ut fieri faceret quod ad pastum pullorum de loco ad locum per curiam moveri per temporum intervalla provideret. Quo facto, veniente iterum ad eandem curtem Episcopo, abundantibus pullis qui creverant de pastu minorum vermiculorum, gratias egit, & de cætero devotiorem eam obsecrans fieri, laboris ejus studium donis & bonis suis recompensavit.

Quodam

Quodam tempore in adventu Domini quando porcos dare solent villici, stans in lobio domus Episcopalis, mulierem quandam cum filio suo unico porcum sequentem & amarissimè vidit flentem: & mox accersitâ eâ caussastanti fletus studiosè ab ea inquisivit. Illa autem viro suo mortuo se humano adjutorio destitutam conquerente, & porcum illum de pane quem filius suus mendicando petijisset, violentiâ villici de *Enenhus* quo pertinebat, pavisse asserente, Episcopus graviter ingemuit: & pectus proprijs manibus tundens, ----- lacrymis ita fatur obortis:

Vae tibi miserrime Meinverce Episcopo! Quomodo infelices homines questus sui gratia animam tuam demergunt ad Tartara? Sciens ergo scriptum: Domino faeneratur, qui pauperi miseretur; vocato villico, mansum viduæ ei resignavit, & ab ejus magisterio cum filio suo eam absolvens, de sua eleemosyna eos sustentari omni vitæ suæ tempore mandavit.

Facta in diebus ejus fame valida, missis nuntijs frumentum comparari fecit in *Colonia*, & duas naves onustas ad inferiorem terram deferri, & dispensatione villicorum super *Velve* in *Testerbant* taliter mandavit erogari, ut una pars proprijs, alia familiæ indigentij, secundum numerum domesticorum distribuatur: tertiâ ad proventum seminis, quarta mendicis erogaretur. Quod Episcopi mandatum villicus super *Velve* devotè peragere studuit. Ille vero in *Testerbant* partem pauperibus ordinatam fraudari perniciosè non timuit. Quod Episcopus audiens, non fraudato sed fraudanti vehementer condoluit: & quia

&, quia nemo successorum suorum honorem predecessorum post quartam generationem habiturus esset, prædixit.

XLV. Quodam tempore officinas monasterij sui novi, more solito circumiens, fratribus ad capitulum confedentibus, coquinam intravit, & servis fortuito vacantem inveniens, invento frusto panis in olas igni appositas trusit, nullius autem pinguedinis vel admixtionis speciem præter aquam & cibum animadvertens simplicem, tempore loquendi Conventum introivit, & causatus filiorum suorum, & fratrum atridum cibum, quæ in coquina vidisset & fecisset, retulit. Abbate autem ob virtutum custodiam servandam asserente parsimoniam, respondit venerabilis Episcopus; *ut si se religiosus esse vel videri vellet, cavittam propriam severus, erga subditorum benignus existeret*: Evangelicis & Apostolicis documentis propositis, quomodo laborans agricola mercede operis sui dignus esset. Et data auctoritate, quomodo Dominus Ecclesiæ claves B. Petro Apostolo traderit, & Ecclesia tantam habens potestatem, generali synodo, Monachis, quoniam olei copiam non haberent, non carniū quadrupedum esum, sed carniū cognatum adipem indulserit; advocatis villicis, porcos dari ordinavit, de quorum sagimine & pinguedine cibum fratrum parari mandavit. Ecce quomodo *diligentibus Deum omnia in bonum cooperantur, & regnum Dei & justitiam ejus rigore claustralis disciplina in capitulo quærentibus, exterioris vitæ necessaria adjunctantur.* Laudabilis sanè pij pastoris erga
OVES

oves creditas tam benignus affectus, imitabilis quoque diligentibus Deum in religione & executione claustralis disciplinae profectus.

XLVI. Probare autem volens Episcopus dispositionis suae observantiam, quadam die indutus cappalaicali, coquinam iterum fratrum introivit, & quasi advena ignotus, de situ, statu, habitu Monasticae conversationis, claustralis religionis, cotidianae refectio- nis curiosè quaeritans; beatam vitam, quantum ad Deum, inibi duci, miseram verò, quantum ad corporalis indigentiae usum agi, à coco audivit. Unde festinus ad cubiculum rediens, Abbatem advocari velociter mandavit, & de segni dispositionum suarum executione eum graviter incusans, novem pernas optimas secum ad claustrum deferri mandavit.

XLVII. Succensus autem igne divini amoris, nihil subterfugit terreni laboris, quin pro subje- torum salute Ecclesiaeque suae utilitate insisteret omni- bus modis & horis: affectans denique imaginem caelestium, sprevit speciem terrestrium; nec pro Chris- to humiliari, nec pro ipso erubescens injuriari. *Minor namque in oculis suis factus, sibi se, subje- torum se delitatem, singulorum spem & devotionem in Deum ex- periri voluit per se: assumensq; cujusdam mercatoris cum mercibus habitum, circumbar sedulus explorator episcopatum. Quia verò juxta Salvatoris sententiam, nihil opertum quod non reveletur, citò hoc quibusdam propalatur: de quibus villicus de Balhorn uxori suae hoc innovit, & quid in adventu Episcopi diceret vel- ageret, docuit. Episcopus autem ubique veniens, & di-*

versa à diversis accipiens, Balhorn quoque venit, & matrem familias suppliciter salutans, ei de mercibus suis quæque concupiscibilia comparanda obtulit. Quæ quasi vehementer inflammata adversus eum, ilicò advocavit virum, & seductorem quendam advenisse, sibi que cum mercibus suis proclamat instituisse, ut cum rebus creditis infidelitate sua exhibitæ domino, cum temporali dispendio animæ subjacerent periculo.

XLVIII. Recordatus autē Episcopus voti sui, quod Romæ sancto voverat *Alexi*, Monasterium cum congregatione in honore ejus, in loco, qui *Sulithe* dicitur, ædificare disposuit: sed timens humanæ mutabilitatis incertitudinem, interim ei perspicui operis capellam in introitu urbis, juxta novum Monasterium construxit; eamque decimo tertio Kal. Febr. consecrans provisioni ejusdem Monasterij deputavit, & in commemoratione beati *Alexis*, tali jure misericordie dotavit & insignivit: ut quicumque forensi lege convictus, & sententia damnationis addictus, capellam contigisset, addicta pœna obnoxius non esset. Juxta principale quoque Monasterium, capellam quandam, capellæ in honore sanctæ *Mariæ* perpetuæ virginis à *Geroldo Caroli Magni Imperatoris consanguineo* & signifero contiguam, per Græcos operarios construxit, eamque in honore sancti *Bartholomæi Apostoli* dedicavit. In plerisque parochijs misericorditer subvenit populis in difficultate longissimi Ecclesiarum itineris, sive parochiis novis in divisione aliarum factis, sive capellis in eis constructis. Inter quos populo de *Sudburgnon*, ad Parochias.

am forensis Ecclesiæ in *Patherbrunnensi* civitate pertinenti Ecclesiam construere concessit, eaque super terram pertinentem ad curiam ab eo Monasterio suo novo attributam fundata, banno Episcopali ad jus majoris Ecclesiæ conservato, eidem Monasterio proprietario jure eam possidendam delegavit: ubi postmodum à beatæ memoriæ *Wolfgango* Ecclesia lapidea constructâ, Episcopus *Rotho* successor Episcopi *Meinwercki*, anno Domin. Incarn. MXLIII. XVII. Kal. Novembris in honore *S. Galli* confessoris Christi eam dedicavit.

XLIX. In *Herivordia* basilicam *S. Mariae*, quæ vocatur *ad Crucem*, dedicavit: quam ipsa unica spes mortalium ad singulare inibi miserorum refugium sibi construi mandavit. Siquidem Ecclesia *Herivordensis*, sicut Ecclesia *Corbeiensis*, in Episcopatu *Patherbrunnensi* sita, à *Luthuvico* filio *Caroli Magni* constructa, & à beato *Badurado Patherbrunnensi Episcopo* constat dedicata, quæ omni pristini honoris & decoris ornatu tam Ungariorum devastatione, quam *Thietmari* fratris *Bernardi* ducis Saxonie inualione spoliata, propemodum fuerat destituta.

L. Cuidam itaque fame & nuditate afflictio patenti, in die natalis sanctorum martyrum *Gervasij* & *Protasij* ad præfatum *Herivordense* Monasterium propter auditam inibi Sanctimonialium munificentiam ire volenti, ipsa piissima virgo *Maria* facie ad faciem apparens, Abbatissæ & sororibus eiusdem Monasterij nuntiare mandavit, ut mutata pristina vita, tantum spiritali insisterent exercitio, quantum

temporali instabant adificio: dicens, se per hoc sedem suam reuisuram, & invocantes se perpetua tuitione custodituram: adjiciens, se locum in quo ei apparuit ad sui nominis venerationem, & Christianorum praelegisse intercessionem: ut, si quis eam ibi fideliter quaesierit, inueniat, & quod iuste petierit se adeptum gaudeat. Paupere autem tantam visionem indicare trepidante, & ad suae legationis veritatem confirmandam signum aliquod suppliciter expetente: *Hoc erit tibi signum*, ait Virgo piissima, quod nullius illata pena, ne cicatricis quidem ullius aliqua te contingat molestia. Quo ad majus veritatis indicium, aliud adhuc expetente signum: *Pracide*, ait Dei genitrix, *baculum, & faciens inde crucis signaculum, pone, ubi meorum statum cognoveris esse pedum; & si non credunt verbo signi prioris, credant ostensioni sequentis: quia quocumque tempore ad locum hunc veniunt, me super eandem quam factururus es crucem, in columba specie sedentem videbunt.* Abbatissa ergo nomine *Godesti*, cum sororibus hoc nuntio accepto, Episcopus *Meinvercus* cum vicinis proximorum Monasteriorum clericis accersitur; consulti omnium jejunijs & orationibus à Deo res inquiritur, nuntius iudicio aquae ferrique igniti examinatus, securus declaratur: columba in loco ostenso inquisita, super crucem sedere invenitur: & maxima omnium devotione, & veneratione basilica fabricatur & dedicatur, & nomen *Ad Crucem* sortitur.

LI. Murum quoque in circuitu urbis in civitate *Patherbrunnensi* construxit. Domum Episcopalem à fundamentis crexit: & non solum ipsius civitatis

mœnia restaurare & innovare curavit, sed & quicquid in alijs suæ provisionis locis dirutum vel veteranum invenit, destruere, renovare, meliorare festinavit.

III. Studiorum multiplicia sub eo floruerunt exercitia : & bonæ indolis juvenes & pueri strenuè instituebantur *normâ Regulari*, proficientes haud segniter in claustrali disciplina, omniumque litterarum doctrina. Claruit hoc sub ipsius sororio *Imado* Episcopo, sub quo in *Patherbrunnensi* Ecclesia publica floruerunt studia: quando ibi *Musici* fuerunt & *Dialectici*, enituerunt *Rhetorici* clarique *Grammatici*; quando *Magistri artium* exercebant *trivium*, quibus omne studium erat circa *quadrivium* : Ubi *Mathematici* claverunt & *Astronomici*, habebantur *Physici* atque *Geometrici*: Viguit *Horatius*, magnus & *Virgilius*, *Crispus* ac *Salustius*, & *Urbanus Staius*: Ludusque fuit omnibus infudare versibus, & dictaminibus jocundisque cantibus. Quorum in scriptura & pictura jugis instantia, claret multipliciter hodierna experientia; dum studium nobilem clericorum usu perpenditur utilium librorum. Praefatus quoque *Imadus* Episcopus tempore suæ pueritiæ tanto disciplinæ claustralis rigore ibidem est nutritus, ut nunquam patrem suum videre extra conventum specialiter, vel ei colloqui fuerit permissus: dicente Episcopo, *pueris & adolescentes cum districtione debere erudiri, & non nocivis blandimentis deliniri: quoniam audacia & ferocia nutrimenta eis ministrarent blandimenta*. Adolescebant quoque secum in tyrones militiæ caelestis.

Anno Archiepiscopus Coloniensis, Frithericus Monasteriensis, & per plures alij strenui postmodum in vinea Domini operarij.

LIII. Thesaurum Ecclesiasticum & ornatum, sub prædecessore suo ignis depopulatione confligratum, multipliciter innovavit: & inter alia magnificentiæ suæ dona spectabilia, tabula preciosissimi auri & tribus calicibus æquæ auri examinati & optimi, *Gazophyiacium* Ecclesiæ tam decenter quàm & utiliter ampliavit & decoravit. Coronâ spectabilis magnitudinis & magnifici operis faciem templi ornavit, exteriorique ornatu, & tanto taliq̃ Ecclesiasticæ dignitatis & utilitatis apparatu, interioris hominis habitum, Dei & proximi dilectione condecoratum, mirificè declaravit.

LIV. Quem in sanctorum plurimorum devota veneratione amplius illustrans, diem sancti *Bonifacij* & sociorum ejus celebrari per totum Episcopatum *Patherbrunnensem*, annua observantia instituit. Festiva celebritate Natalem sanctorum septem fratrum venerari disposuit. *S. Alexem* magna devotione coluit. *S. Longinum* Martyrem, qui lancea latus Salvatoris in cruce pendentis aperuit, cum alijs plurimis, quos longum est singulariter prosequi, in mira veneratione habuit.

LV. Largissimarum eleëmofynarum ejus, quas in domo regia, omni vitæ suæ tempore cotidiana devotione exhibuit, eadem domus testis extitit, quæ anno Domin. Incarn. MLVIII. omni civitate *Patherbrunnensi* cœlesti judicio, incendio depopulata, sola
 H 3 super-

superstes, cum una domo forensi fuit. Quam humilis, liberalis & munificus; quantum cum his qui oderant pacem fuerit pacificus, ex alijs ejus operibus pendatur: ne hujus rei vera relatio, plus favorem intendisse, quam virtutes ejus commendasse videatur. Canonorum inopiæ usque ad tempora sua albo pane in cotidiana præbenda carentium, de bannis parochiarum, quos successor ejus *Rorho* præposituræ ejusdem causa negotij attribuit, subvenire disposuit: sed cum nulla re apud eos elaborare potuisset, ut beneficia Ecclesiastica æqualiter inter eos dividerentur, huic intentioni superfedit. Unde virtus in eo non inveniens quod argueret, invidia comes alienæ felicitatis habuit quod reprehenderet: quæ virtutes morum non sui dignitate, sed verborum urbanitate perfitans, occasione, ex negligentia *Misæ*, ut dictum est, accepta, idiotam cum vocavit: & duplicitas favoralis arrogantię irridens simplicitatem ejus benivolentiæ, qua pro temporum qualitate infirmis condescendit. (*Lacte rigans parvos, pane cibans solidos*) joculariter appellavit. Contra quæ superfluum est verborum exaggeratione plura argumentari in beati viri commendationem, cum ejus scientia operum efficacia claruerit, & benivolentia multis via salutis fuerit. Quod cum luce clarius ex relatis possit videri, amplius ex referendis *Illius mores, studium, data, velle, labores*, onerosum non sit intueri. Tendens itaque vir totus ex virtutibus, semper ad meliora, invigilavit Ecclesiæ commissæ profectibus omni cura: sperans se pro compassione proximi, perventurum ad dilectionem Dei.

Episco-

LVI. Episcopatus ergo ejus anno nono, Dom. Incarn. MXIIX. *Berenwardus Hildenesheimensis Episcopus*, tempore quadragesimali synodum in *Goslaria* habuit; in qua præfidente Imperatore cum Episcopis, cæterisque regni primoribus, *Godescalcum Ekkhardi* Comitis filium, & *Gertrudem* filiam Comitis *Ekkhardi* separavit. Proxima itaque octava Idus Aprilis solemnij sacrosanctæ Dominicæ Resurrectionis Episcopus *Meinwercus Patherbrunna* celebratis, ad Imperatorem *Noviomago* perrexit; & in *Dominica*, qua tunc *Alba* deponebantur, videlicet Idibus Aprilis, interventu *Chunigunde* Imperatricis, & Archiepiscoporum *Popponis Treverensis*, *Erchanbaldi Magontiensis*; Episcoporum quoque, *Everhardi Bavenbergensis*, *Athelbaldi Trajectensis*; item *Popponis Abbatis Vultensis*; *Godefridi*, *Bernhardi ducum*, *Becelini Comitis*, prædium *Siburghuson* in comitatu *Udonis Comitis*, in pago *Hemmerfeldun* situm obtinuit.

LVII. Anno proximo, Imperator cum exercitu contra *Bernhardum* Ducem Saxonix, ad castellum *Scalkaburg* perrexit; ibique mediante domno *Meinwerc* Episcopo, cum amicis suis in pace omnia constituit.

LVIII. Septimo decimo autem Kalend. April. Imperator *Goslariam* veniens, interventu ac petitione *Chunigunde* Imperatricis, & Episcoporum *Adalbaldi Trajectensis*, *Meinwerci Patherbrunnensis*, *Everhardi Bavenbergensis*, & *Godefridi Ducis*, Abbatiam *Lisbernsensem* sitam in pago *Driene*, in comitatu

Herimanni Comitis, *Thiederico Mimirgardo* *verdensis* Ecclesie Episcopo, suisque successoribus tali modo contulit; ut ipsius Ecclesie Episcopi in prædicto loco imperiali auctoritate exinde servitiū Dei ordinandi penes divinum amorem atq; timorem, liberam facultatem haberent: & de Advocatis, in prædicto loco secundum voluntatem eorum advocatiam in ipsorum militia, juxta quod illis melius visum fuerit, ad utilitatem ipsius *Lisbernensis* Ecclesie agerent & ordinarent.

LIX. Eodem loco & anno, proxima XIII. Kalendis Aprilis, sabbato ante Palmas, interventu *Chunnigundis* Imperatricis, Episcoporum quoque *Geronis*, *Urvuvani*, *Arnoldi*, *Dietrici*, *Hiltivardi*, & *Erici*; optimatumque regni, *Bernhardi* Ducis, *Sigisfridi*, *Herimanni*, *Ekkibardi* Comitum consilij ventilatione, Abbatiam *Sceldiça*, sitam in pago *Wessaga* in comitatu *Fritherici* Comitis, Episcopo *Alexandro* dedit.

LX. In proximo Pascha, domnus *Apostolicus Benedictus* ab Imperatore & universis Principibus *Bavarenbergæ* gloriosissime susceptus, secundum sponsonem suam, ipsius Ecclesie novellam plantationem visitavit: & octavo Kal. Maij, Basilicam in honore *S. Stephani Protomartyris* consecrans, pretiosissimis reliquijs, quæ ibi cōservantur, adornavit. Ubi inter missarum solemnias, ad operationem quadraginta Episcoporum, & unanimi consensu principum, Episcopatum illum ab omni sæculari potestate liberum esse constituit, & cuncta, quæ Pontificali dignitati & utilitati congruebant

B. M E I N W E R C I. 105

gruebant, præsentia suæ autoritate & privilegij sui attestatione, Bannique sui firmitate, roboravit. Episcopus ergò *Meinwercus* gaudij sui in Domino de Ecclesiæ commissa promotione Apostolicum partificem fore cupiens, quanta bona Imperator ei contulisset, innotuit: & ut ejus interventu, ampliora percipere mereretur, suppliciter expetiit. Cui annuens paterna pietatis devotio, fuit ei apud Imperatorem precum suarum obtentu non minimo adminiculo; uti postmodum magnarum rerum approbavit larga exhibitio.

LXI. Post hæc, quarta Kalend. Julij ipsius anni, *Heimeradus sanctus presbyter* in monte *Hafungo*, in quo beneplacitum fuit altissimo habitare eum, ad Christum migravit; & Episc. *Meinwercus* morte ejus audita, animam ejus Mislarum eleemosynarumque celebri commemoratione Deo commendavit.

LXII. Sequenti anno, post Natale Domini, Imperator, commoto exercitu comitem quendam *Ottonem sæculi dignitate non minimum præpollentem*, in castro quod dicitur *Hammerstein*, (situm supra *Renilitus*,) obsedit: quoniam idem comes Episcopatum *Maguntinum* multa infestatione sæpius pervagans, ferro & igne devastavit; odio magno contra ejusdem civitatis Præsulem vehementer inflammatus, quoniam ab illo propter illicitum connubium iudicio Concilij generalis fuerat anathematizatus. Cum ergo querimonia ejusdem Præsulis Imperator excitatus, in prædicto castro illum obsideret: venerabili *Heriberto* *Coloniensis Ecclesiæ Archiepiscopo*, de-

mandavit, ut ipse in auxilium sibi, cum suis festinus veniret. At ille immensis febribus tunc fatigatus, quod imperabatur implere non valuit; & propter hoc commotus Imperator, exosa eum imperij sui tempora habere credidit: antiqua namque suspicione scandalizatus, quoniam, ut prædictum est, in humano prædecessoris ejus corpore deditus, electioni ejus non interfuit; invidis, qui nunquam deerunt si sint quibus persuadeatur, occasionem sancto derogandi nactis, plus justo aurem præbuit, & responso ejus accepto, cum magno furore, *Si inquit, ipse ad me dedignatur venire, ego illum quia egrotat, habeo visitare.* Atque cum hac iracundia mox ubi hostem expugnavit, Coloniam properavit, imminentibus nimiumque sese ingerentibus invidis, qui satis ardentem furoris ejus ignem magis ac magis perflabāt linguis malignis, detrahentes innocenti vito Dei. Ipsa autem nocte, qua Imperator Coloniam ingressus, officiosissimè à viro Dei fuerat susceptus, cum se sopori dedisset, vidit in somnis quendam quasi venerabilem virum Pontificali veste ornatum sic eum alloquentem: *Cave, inquit, ô Imperator, ne post hac pecces in conservum meum Heribertum: scito illum virum Deo esse acceptum, in quem si quid admisseris, tu sine dubio portabis judicium.* Nimirum gratia Dei misericordis taliter præmonendo Imperatorem, ignorantia ejus pepercit: quia videlicet in eo quod ejusmodi virum suspectum habebat, non malitia sed ignorantia peccabat. Siquidem ejusdem Imperatoris animam timor Domini possidebat, neque scienter disponere aut judicare quicquā cupiebat, per quod cælestis offen-

deretur Majestas. Denique cum aliquid de regni negotijs disponere aut judicare intenderet, dispositiones omnes sive judicia sua, precibus & eleemosynis præveniebat: quatenus mens ejus & actus cœlesti regimine gubernaretur, ne quando exorbitaret agendo, vel judicando, quod divinis legibus contraireret.

LXIII. Mane ergo facto cum Imperator mente mutatus, virum Dei ad se vocasset, & id quod cœlitus evenerat, quod superno respectu Rex compunctus fuerat, vir sanctus ignoraret, ac proinde lachrymosis oculis apud illum querelam depromeret, causas requirens, propter quas sibi tam diu infestus existeret; repente Imperator exsurrexit, & virum Dei amplexatus in oscula illius ruit. Ille admirans hæc, pariter consolationis ab eodem dicta suscepit: *Ex quo inquit ad Regni fastigium; Deo donante, conscendi, detrabentium linguis nimium credulus, fateor, venerande pater, te exosum habui: & hanc odij trabem in oculo gestans, & ideo nihil videns, iniquum de te iudicium habui, tuamque justitiam, immo Dei gratiam in te fulgentem videre non merui. Porro, te tacente, cœlum clamat super te, tuamq, causam defendit apud me: nam ipse, qui de Sanctis suis curam habet, semper & habuit, sicut scriptum est: Non reliquit hominem nocere eis, & corripuit pro eis Reges: nolite tangere Christos meos, & in Prophetis meis nolite malignari Psal. 104. Ipse me pro te corripuit, ut sciam quod inter electos ejus computatus sis. Indulge ergo, precor te, quod in te malignavi sum, vel quod te servum Dei tangere deliberavi:*
quia

quia peccatum meum cognosco, nec amplius addam ad
 versari tue sanctitati. His dictis, semel, iterum & ter-
 tio sanctum Pontificem deosculatus est, triplicem
 nimirum nectens dilectionis nodum, de quo Sapiens
 loquitur: *Funiculus triplex difficilerumpitur.* Nec
 moratus, virum Dei jam amicus, amicum prope se
 residere fecit. Hæc videntes adversarij, in fugam versi
 sunt: cæteri verò fideles benedixerunt Dominum.

LXIV. Nec contentus hac satisfactione religio-
 sus Rex, adhuc de divino judicio erat sollicitus: &
 præterita reconciliatione non contentus, nocte se-
 quenti, finitis matutinorum solemnij, assumpto uno
 ex Clericis, cubiculum Pontificis adiit, sed non ibi
 quiescentem, verum in proximo *S. Joannis* oratorio
 vigilantem, ut solebat, & orationibus insistentem re-
 perit. Protinus abjecta chlamyde solo stratus, ante
 pedes ejus, in spiritu humilitatis, & in animo contri-
 to se suscipi postulat, & ea potestate, quam sacerdo-
 tibus suis Dominus contulit, veniam sibi dari cure-
 torum, quæ in eum commiserat. Nec moratus or-
 minipotentis Dei famulus, Imperatorem à terra pro-
 stratum sublevat, & secundum fidem regis, culpæ ven-
 niam relaxat. Erat autem hoc servo Domini initium
 sempiternæ consolationis, quippe qui de ista valle lac-
 chrymarum protinus ascensurus erat ad gaudium di-
 vine visionis. Etenim idem vir Domini revelante sibi
 spiritu hoc prænosceus, ait in illo secreto inter cætera
 ad eundem Imperatorem: *Noveris certissimè, quia
 post discessum tuum, quo nunc separandi sumus, nostrum
 invicem facies in hoc saculo nequaquam videbimus.*

Et magis Imperator corde compunctus, iterum in amplexus & oscula episcopi ruit: flens pariter & cuncta penè membra manus & oculos, collū quoq; fixis demulcens osculis. Hoc factō, clam ad cubiculum redijt, mœstam reportans memoriā prophetiæ beati viri, quam & postmodum transitu ejus subsequente veram fuisse comperit, & ipse ut audierat ore proprio denarravit.

LXV. Venerabilis autem Episcopus *Meinverci* de reconciliatione mutæ dilectionis, quam inter eos reformare sapè laboraverat, non modicè lætabatur; & ut peccata sua quæ in sanctum virum, licet ignoranter, commiserat, misericordiæ operibus plenariè coram Deo dilueret, Imperatorem hortabatur. Imperator ergò Christianissimus, eruditus omni scientia litterarum, & per seipsum expedire sibi intelligens, & consulenti libenter obaudiens, per interventum ac indefessum servitium ipsius Episcopi *Meinverci* pro redemptione animæ suæ, dilectæque conjugis suæ *Cunigunde* Imperatricis, quandam regij juris curtem *Triburi* nominatam, in pago Saxonico *Westfalia* sitam, in *Comitatu Herimanni Comitis*, cum omnibus appenditijs, servis & ancillis, liberis quoque cum tali servitio & censu qualem regi perfolvebant & agebant, & cæteris omnibus ad eundem locum pertinentibus, ad Abbatiam in *Patherbrunno* à prædicto Episcopo inchoatam & stabilitam, ibidem in *Colonia* XI. Kal. Martij testamentaria autoritate dedit: & inde divertens *Bavenberge*, quadragesimam ibidem celebravit. Sic Dei miseratione in *Patherbrun-*
nensi

nens cœnobio, crescente religione crevit & census ipsius Ecclesiæ, formam dans posteris normam rectissimam, ut & pro cunctis animæ & corpori necessariis patri caelesti, scienti quid nobis necesse sit, devotè servietur: ne dum religio parit divitias, divitiæ religionem destruant, & sic ambo pereant, discretè caveatur.

LXVI. Proximo ergò XVII. Kal. April, beatus *Heribertus* Colonienfis Archiepiscop. mortalem vitam in angelicam mutavit, & in locum eius *Piligrinus* regius Capellanus subintravit.

LXVII. Eadem verò nocte, qua *S. Heribertus* post emeritam vitæ hujus militiam, supernum donativum accepturus ad caelos migravit, *Eppo* vir memorabilis Bavenbergensis Ecclesiæ Episcopus, præclaris moribus, & non contemnendis florens virtutibus, hujusmodi visionem vidit. Ingrediebatur quasi quoddam magnum splendidumque Capitolium; & ecce illic residebat innumerabilis concio personarum venerabilium, Episcoporum, Abbatum, Regum atque Imperatorum, cæterorumque cujuscunque ordinis virorum illustrium, secundum suum quique ordinem vestiti, & omnes pulchri ac reverendi, quasi ad agendum generale concilium congregati. Porro in medio confidentium, loco evidenti sella posita videbatur Episcopalis, sessorem nondum habens, verum tamen ad hoc parata, ut in illa resideret aliquis. Ut ergo tantæ amplitudinis locum, tamque venerandæ multitudinis conventum introspicere vidit, admiratione pariter & timore compressus, nequaquam introire præsumpsit, cum ergo ita staret stupefactus, ecce

B. M E I N W E R C I. III

ecce unus de illo sancto senatu, tantoque quasi Patri-
 ciorum cœtu surgens, & usque ad eum pro foribus
 stantem procedens, (quem & ipse, ut sibi videbatur,
 dudū noverat,) apprehensum manu introduxit:& ut
 super sedem vacantem resideret, annuit. Ille veritus
 hoc facere recusavit, sciens eandem sellam viro reve-
 rentiæ majoris & dignitatis amplioris positam. Nec
 mora, qui conventus ejusdem primatum tenere vide-
 batur, duobus ex eodem confessu venerabilibus Epi-
 scopis præcepto edixit, ut foras exeuntes eum, quem
 primum invenirent stantem & paratum introduce-
 rent, & in sede illa media, quoniam sessioni ejus
 præparata fuisset, dignè collocarent. Fecerunt illi ut
 imperatum fuerat: & ecce quem adducebant, dom-
 nus *Heribertus* Colonienſium Archiepiſcopus erat,
 sacro redimitus ornatu, tanquam in die solemni ad ce-
 lebranda missarum solemnia. Eum in illa sede medi-
 um sedere fecerunt. Verumtamen unum ornatui
 ejus, scilicet baltheus, deesse videbatur. Cum ergo
 tanti Principes confidentes illum vidissent, balthe-
 umque illi deesse animadvertissent, quasi vehementi
 admiratione concitati, sciscitabantur, quisnam ille
 esset, qui tanti Pontificis ornatum diminuere præ-
 sumpsisset? Ad hoc ipso tacente, prælocutus est unus
 de primoribus, dixitque: quod is esset Imperator
Henricus. Hanc visionem Episcopus Imperatori man-
 nè narravit, ipseque Imperator non incredulus visio-
 ni, recordatus verborū ultimæ colloquutionis Episco-
 pi respondit: *Si baltheo caruit me prædone sanctus ille
 & venerandus vir, Domino adjuvante, meque operanz
 dante,*

dante, rapina hac restituetur illi. Igitur Imperialent
manum largius extendens, dona Christi Ecclesijs
pauperibusque distribuit, sacrisque missarum solemnijs
psalmis & orationibus transitum beati Præfatis
celebrari edixit, cui ipse balneum sustulisset, id est
quem viventem longè minus quàm decuerat hono-
rasset.

LXVIII. Inter innumera ergo quæ pro animæ
jus remedio liberaliter erogavit, interventu domini
Benedicti Papæ patris sui spiritualis, *Cunigunde* Imper-
ratrix, *Erchanbaldi Magontini Archiepiscopi*: Episcopo-
rum quoque *Everhardi Bavenbergenfis*, *Engel-
berti Frigifinensis*, quandam curtem *Hammonstide* di-
ctam, sitam in pago *Rittegâ* in Comitatu *Udonis* Comi-
tus, ibidem in *Bavenberge* in sabbato Paschalis ebdor-
madæ, IX. videlicet Kal. Maij, in Festo *S. Georgij* Mar-
tyris, Episcopo *Meinverco* Imperator tribuit, ob-
juge suum & indefessum servitium: ut ipse nullius
æmuli opprobrijs subjaceret, quin plus omnibus ser-
viens, præmia honoresque plures acciperet, exem-
plisque sui emolumenti alios ad suum fidele serviti-
um Imperator provocaret. Hanc curtem quidam
Comes nomine *Godiza* proprietario jure possidens,
eum omnibus appenditijs ad eundem locum perti-
nentibus, cum consensu conjugis suæ *Addila*, ac soror-
is suæ hæredis justissimæ, ipsi Imperatori in propri-
um ea ratione tradiderat, ut prædictus locus in bene-
ficij usum, & insuper centum mansi cum familijs,
quamdiu viverent, sibi concederentur. Quo factis
Imperator divino admonitus instinctu assiduita-
teque

B. M E I N W E R C I. 113

reque servitij venerabilis *Meinwercki* Episcopi non multo post, prædictorum interventu, pro remedio animæ suæ, cum chirographo ipsum prædium in proprietatem & dominium Patherbrunnensis Ecclesiæ, ut dictum est, eo pacto dedit, ut si prædicta domina *Addile* eum superviveret, & quisquam ei prædictum beneficium abtraheret, vel aliquid incommodi faceret, Episcopus beneficium ex substantia Patherbrunnensis Ecclesiæ restitueret, & si ipse id recusaret & renueret, illa domina potestativè sua reciperet. Episcopus autem *Meinwerckus* manuscriptum hoc de *Hammenside* in præsentia *Thiederici Mimigardesfordensis* Episcopi, *Lindolfi*, *Udonis*, *Hiddonis*, *Acca* Comitum, & aliorum multorum legi fecit, omnemque inferendæ inquietudinis occasionem in futurum pastorali vigilantia solerter præmunivit.

LXIX. Post hæc Kalendis Junij Episcopus cum Imperatore *Confunga* venit, ubi interventu *Geronis*, *Maagetheburgensis* Archiepiscopi, *Dodiconis*q; Comitum de *Wartberge*, quandam Regiæ proprietatis forestam in comitatu ejusdem Comitum *Dodiconis* sitam obtinuit. Hæc forestis initium sumit de *Rothalmingabusun*, rectoq; tramite protenditur in *Wisaram* fluvium: sicque ascensum ducit in fluvium qui vocatur *Fulda*; inde verò servat continuatim sui ascensus tenorem juxta eundem fluvium *Fulda* usque in rivum, qui dicitur *Crumelbecke*, nec non ad oppidum, quod *Holtbusun* vocatur, viam tendit; simul graditur in *Othilambam* & *Riginberishuson*, atque ad *Rothiereshuson*, mox pergit ad *Kikillabusun* atque ad *Beverbiki*; sicque

sicque protenditur in viam, quæ ducitur ad *Wulfrodeskifiscun*; itemque in alteram viam, quæ extenditur ad *Gunneshurin*, & ad viam *Monneshusun*: sicq; gressando circuit quandam viam, quæ pervenit usque ad prædictum oppidum *Roibalmingahusun*.

LXX. Ipso quoque anno *Erchanbaldo* venerabili *Magontensis* Ecclesiæ Archiepiscopo episcopatus sui anno nono mortuo, *Aribo* regius *Capellanus* successit, qui inspirante Dei gratia, inter alia suæ devotionis & dilectionis erga Deum indicia, super montem qui dicitur *Hafungun*, in honore sanctorum Apostolorum *Petri & Pauli*, & in commemoratione *beati Heimeradi* supradicti Monasterium construxit.

LXXI. Comite quoque *Dodicone de Wartberg* eodem anno IV. Kalen. Septemb. mortuo, *Episcopus Imperatorem* post Natale Domini *Patherbrunno* invitavit: & Comitatum, quem idem *Dodico* comes dum vixit, tenuit, situm in locis *Hessiga Neigernitterga* XIII. Kal. Martij ab eo impetravit. *Dodico* quoque *Kalendarum Martiarum* proximarum, alium quendam Comitatum in *Immedeshuson*, interventus *Benedicti Papa*, *Cunigunda Imperatricis Augusta*, *Erverhardi Bavenbergensis Ecclesiæ Episcopi*, *Pulgeri ejusdem Ecclesiæ Præpositi*, regijq; *Cancellarij* obtinuit, quem situm in locis *Sorathveld*, *Sinuthvelt*, *Altmungga*, *Treveresga*, *Burclann*, *Liudolfus* Comes dum vixit tenuit: ea ratione, ut nec ipse *Meinovercus* Episcopus, nec aliquis successorum suorum, ullam potestatem haberet alicui suo militi, vel extraneo eundem

Comit

B. M E I N W E R C I. 115

Comitatum in beneficium dandi, sed Ministerialis ipsius Ecclesiæ qui pro tempore fuerit, præsit prædicto Comitatu, ac de ejus utilitatibus provideat, ad restaurationem constructionis ipsius Ecclesiæ, ut inde muri releventur, recta reparentur; & quicquid opportunum fuerit ad corporalem formam ipsius domus Domini, ibi inde administretur.

LXXII. Ingens terræ motus III. Idus Maij in partibus Baioariæ eodem anno contigit. Quidam verò propinquorum *Dodiconis* Comitis *Bern* nomine, traditionem, quam idem Comes & frater ejus Comes *Sigebodo* in bonis hæreditarijs, ad *Patherbrunnensem* Ecclesiam hortatu & rogatu venerabilis *Meinwerci* ipsius Ecclesiæ Episcopi fecerant, infirmare judicio sæculari attentavit: & multis concilijs habitis ad ultimum in Natali *S. Damasi* Papæ in *Ermensesverethe*, in præsentia *Heinrici* Imperatoris, *Aribonis* *Magontini* Archiepiscopi, & Episcoporum *Wizelini* *Strazeburgensis*, *Adalaldi* *Trajetensis*, *Udonis*, *Herimanni* Comitum, & aliorum multorum, omni querela postposita, plenaria reconciliatione pacatus, cessavit; & octoginta tres libras ab Episcopo accepit; in *Ganderesheim* XX. uncias auri; XLVI. libras argenti; unum pallium pro III. libris; & XXX. equas; astantibus *Wizelino* Episcopo prædicto, *Rainwardo*, qui Advocatus fuit, *Udone*, *Sigfrido*, *Exzikonæ*, *Lindolfo*, *Becelino* de *Suevan* Comitibus; *Conone* filio Ducis *Otonis*, ejusque milite *Zeizulfo*, & alijs multis. In capite autem *Jejunij* proximi anni, præsentibus, *Udone*, *Bennone*, *Sifra-*

I 2 do Co-

de Comitibus, alijsq; plurimis cum *Rainuuardo* Ad
vöcato dedit Episcopus *Meinuardo* militi *Ber-*
nis, duas uncias auri, & duas libras argenti: datisque
omnibus promissis, exceptis duobus talentis.

LXXIII. Eodem anno *Thiedericus Mimmigard-*
wordenfis Episcopus obiit, & *Sigifridus Parthenopol-*
itanus Abbas ei succedens, X. annis eidem Ecclesie
laudabiliter præfuit. *Thiedericus* quoque *Minden-*
præful præsentem vitam finivit, post quem *Albericus*
ejusdem Ecclesie Præpositus electus: sed morte præ-
ventus, nec consecrationem accepit, nec in cathedram
peruenit. *Sigibertus* verò Episcopatum obtinuit
it. Piæ memoriæ etiam *Berenwardus Hildeneshe-*
mensis Episcopus XII. Kalend. Decembr. ad Christum
migravit, in cuius locum domnum *Godhardus*
Altahensem prius Abbatem sancta Ecclesia sibi suis
que utiliter subrogavit. Anno dehinc succedente *Ger-*
Pathenopolitanus Archiepiscopus ab hac vita decessit,
cui *Hunfridus Wirciburgensis* Ecclesie Præpositus
successit. *Thietmarus* piæ memoriæ *Osnabruggensis*
Episcopus ad Christum migravit, & in sedem ejus
subintravit *Moncherus*.

LXXIV. *Arnoldus* quoque *Halverstadtensis* Ep-
iscopus moritur, & *Brantoch* quondam *Fulden-*
Abbas substituitur. *Bernardus* similiter *Haldenbur-*
gensis Episcopus sustollitur, post quem *Kernholdus*
subinfertur.

LXXV. Ipso anno *Aribo* *Magontinensis* Archie-
piscopus in Pentecoste Imperatorem *Magontin-*
invitavit, ubi & concilium generale coadunavit, in
quo

S. M E I N W E R C I. 117

quo Episcoporum consilio plura quæ deviaerant
 correxit : præcipue tamen *Ottonem* Comitem præ-
 dictum de *Hamerstein*, & *Irmingardam* illicitè com-
 manentes reparare disposuit, quod tamen perficere
 non potuit ; quia ille se partim regali timore, partim
 Episcopali commotione utcumque correxit. Illa
 verò publicè hannos prævaricans, ibidem jus legem-
 que omnem funditus perdidit.

LXXVI. Proxima III. Idus Augusti ipsius an-
 ni, prædictus *Aribo Magontina sedis Archiepiscopus*
 Synodum in *Salingenstad* coadunavit ; in qua, præ-
 sentibus Episcopis, *Burghardo Wormatiense*, *We-*
rinhardo Argentino, *Brunone Augustense*, *Everhardo*
Bavenbergense, *Meginhardo Wircebursense*, com-
 muni eorum consilio atque consensu, multimodam
 divinatorum officiorum, atq; synodaliū legum dis-
 fensionem composuit, & disparilitatem singularium
 consuetudinum honesta consensione in unum rede-
 git. Inconueniens quippe sancto conventui visum
 est, quod membra capiti discordarent, & ulla diver-
 sitas esset in unius corporis compagine : ideoq; pro-
 pter lamentabiles diffensiones, communi decreto
 concilij hæc capitula sancita sunt, hoc ordine.

Cap. 1. Ut XIII. dies omnes Christiani ante festi-
 vitatem S. Joannis Baptistæ, in abstinentia sint carnis,
 & sagiminis, nisi infirmitate impediēte, aut alicuius
 festi sollemnitate, que in illo Episcopo celebris habetur,
 intercedente. Et ante Natale Domini similiter, & in vi-
 gilia Epiphaniæ, & in omnium vigilijs Apostolorum,
 & in vigilia Assumptionis S. Mariæ, & in vigilia S.

Laurentij, nec non etiam in vigilia omnium Sanctorum: adicientes praedictis vigilijs unam horam refectio-
nis, excepta infirmitate, & nisi aliquis sit, qui proprio
voto majori abstinentia uti velit.

Cap. 2. De incerto autem jejunio quatuor tempo-
rum, hanc consuetudinem statuimus: ut si Kalenda
Mart. in IIII. feria, sive antea evenerint, eadem cele-
bretur. Sin autem Kalenda Mart. in V. feriam, aut
VI. aut sabbatum dividuntur, in sequentem ebdoma-
dam jejunium differatur. Simili quoque modo si Kalen-
da Junij in IIII. feriam, aut antea evenerint, in sequen-
te ebdomada jejunium celebretur. Et si in V. feria aut
VI. aut sabbato contigerint, jejunium in tertiam & quar-
tam ebdomadam referretur. Et hoc sciendum est: quod si
quando jejunium mensis Junij in vigilia Pentecostes
secundum praedictam regulam evenerit, non ibi cele-
brandū erit, sed in ipsa ebdomada solemniter Pentecoste;
tunc propter solemnitatem S. Spiritus diaconi Dalmate-
cis induantur, & alleluja cantetur; & stectamus genua
non dicatur. Eodem modo de Septembris jejunio consti-
tutum est, ut si Kal. Septembris in IIII. feria evenerint,
aut antea, jejunium in III. ebdomada celebretur; & si VI.
aut VII. aut sabbato contigerint, in IIII. ebdomada erit.
In Decembre vero illud observandum erit, ut proximo
sabbato ante vigiliam Nativitatis Domini celebretur
jejunium; quia si vigilia in sabbato evenerit, simul je-
junium & vigiliam celebrare non convenit.

Cap. 3. De legitimis autem conjugijs ita visum est,
quod nullus Christianus uxorem ducere debeat ab ad-
ventu Domini usq; in Octavas Epiphaniae; & à Septu-
agesima

agesima usq; in Octavas Pasche; nec in supra notatis
XIV diebus ante festivitatem S Joannis Baptista, ne-
que in praeiatis jejuniorum diebus, sive in omnium so-
lemnium dierum precedentibus noctibus,

Cap. 4. Decretum est etiam in eodem Concilio, ut
Presbyter aliquis post Galli cantum bibens situs no-
ctibus, proximo die missam non celebret; biennialibus
similiter, nisi cogat nec suas.

Cap. 5. Conquestum est etiam in eodem S. Concilio,
de quibusdam stultissimis Presbyteris, ut quando incen-
dium videant, corporale Dominico corpore consecra-
tum, ad extinguendum incendium temeraria presump-
tione in ignem projiciant. Ideoq; decretum est sub ana-
thematis interdictione, ne ulterius fiat.

Cap. 6. Interrogatum est ibidem, si duo in adulte-
rio inculpati fuerint, & unus profiteretur, & alter ne-
garet, quid inde agendum esset? Decretum est autem
a S. Concilio; ut ille, qui negaverit, probabili judicio
se expurget; & qui confessus fuerit, digne paeniten-
tiam agat.

Cap. 7. Decretum est etiam in eodem Concilio, ut ne-
mo gladium in Ecclesiam portet, regali tantum excepto.

Cap. 8. Statuit etiam S Synodus, ut mala consue-
tudo, quae apud omnes penè jam inolevit, omnino pro-
hibeatur; hoc est, quod colloquia sua in atrio alicujus
Ecclesiae constituunt habenda; & tunc ea in ipsa maxi-
mè exercent Ecclesia, ubi orationes & divina tantum si-
eri aequum est officia.

Cap. 9. Quidam etiam laicorum, & maximè ma-
trona habent in consuetudine, ut per singulos dies audi-
ant E-

ant Evangelium, In principio erat verbum, & Missas peculiare, hoc est, de S. Trinitate, aut de S. Michaële; & ideo sancitum est in eodem Concilio, ut hoc ulterius non fiat, nisi suo tempore, & nisi aliquis fidelium pro reverentia S. Trinitatis velit audire, non pro aliqua divinatione; & si voluerint ut sibi Missæ canerentur, de eodem die audiant Missas; vel pro salute vivorum, aut pro defunctis.

Cap. 10. Quidam etiam generationem consanguinitatis ita volunt numerare, ut frater & soror sint primi. Hoc autem statuit S. Synodus, sicut etiam ab antiquis Patribus decretum est, ut ita non esset: Sed ut nepos & neptis, id est, filius fratris, ac filia sororis primi habeantur.

Cap. 11. Staturum est etiam, ut aedificia laicorum, quæ Ecclesiis adjuncta sunt, auferantur: & nulla in atrio Ecclesie ponantur, nisi tantum Presbyterorum.

Cap. 12. Item decretum est, ut nullus laicorum alicui Presbytero suam commendet Ecclesiam, præter consensum Episcopi: sed eum prius mittat suo Episcopo, vel ejus Vicario, ut probetur, si scientia, ætate, & moribus talis sit, ut sibi populus Dei commendetur.

Cap. 13. Statuit quoque S. Synodus, si duo de adultério accusati fuerint, & ambo negaverint; & orant sibi concedi, ut alter illorum utrosque divino purget iudicio; si unus in hoc deciderit, ut ambo rei habeantur.

Cap. 14. Decretum est etiam, ut omnes bannitum jejunium in quocunq; Episcopo celebratur, diligentissime observent: & si quis illarum octo interdictarum rerum aliquam redimere voluerit, unum pauperem prout sua facultas erit, eadem die reficiat.

Cap. 15. Decrevit quoque S. Synodus, ut nullus Romanam eat, nisi cum licentia sui Episcopi, vel ejus Vicarij.

Cap. 16. Et illud sub anathemate preceptum est, ut nullus Presbyterorum cuiquam pœnitenti carinam dividere præsumat; si infirmitas non intervenerit.

Cap. 17. Quia multi tanta falluntur mentis sue stultitiâ, ut in aliquo capitali crimine inculpatis, pœnitentiâ à Sacerdotibus suis suscipere nolunt, in hoc maxime confisi, ut Romam euntibus Apostolicus omnia sibi dimittat peccata: sancto visum est Concilio, ut talis indulgentia illis non proficiat, sed prius juxta modum delicti pœnitentiâ sibi datam à suis Sacerdotibus adimpleant, & tunc Romam ire si velint, ab Episcopo proprio licentiam & litteras ad Apostolicum ex hisdem rebus deferendas accipiant.

Cap. 18. Decretum est etiam in eodem Concilio, ut omnis pœnitens, dum carinam suam jejunit, de loco ad locum non migret; sed permaneat ubi suam acceperit pœnitentiâ; ut proprius Sacerdos sibi præbeat testimonium. Si autem ibi propter hostiles insidias jejunit non poterit; suus Sacerdos eum confratrum suorum aliqui, ubi pacificè possit jejunitare, diligentissimè commendat.

Cap. 19. In eodem quoque Concilio decretum est; ut nullus Presbyterorum quemquam, nisi jussu Episcopi in Ecclesiam introducere præsumat, cui pro aliquo delicto ingredi non liceat.

Hæc quidem Synodi hujus decreta, temporis, ut dictum est, necessitate exigente sic ordinata; sed in dispositione jejunitij quatuor temporum, salva auctoritate non

bene considerata. Unde Romana Ecclesia supra fundamentum divinae dispositionis rationabiliter ordinata, & contra novitatum ad inventiones rationi & auctoritati contrarias, magisterio Petri in omnibus & de omnibus pleniter informata, hanc de Jejunio quatuor temporum constitutionem refutavit: utpote, quam auctoritati sanctorum Patrum contraire, & rationi legitime Lunationis non convenire manifestè recognovit. Leonamque primus, in ordine Pontificum quadragesimus septimus, cuius auctoritate congregatum & confirmatum est sanctum Calcedonenſe Concilium, & Gregorius junior in ordine Pontificum nonagesimus, jejunium vernale in Quadragesima, & jejunium aſtivale in Pentecoſte celebrari inſtituerunt. in quibus beatus Gelafius Papa in ordine Pontificum quadragesimus nonus, ordines feciſſe & fieri inſtituiſſe, in decretis ſuis invenitur. Ipa quoque quadrageſima cum in Februario plerumque occurrat, ſicuti in decem annis cyclo decennovales, videlicet ſexto decimo, quinto, decimo tertio, ſecundo, decimo, decimo octavo, ſeptimo, decimo quinto, quarto, duodecimo, ſepe contingit: in quo ſcilicet Februario, Patres reverendi ſanctitate & Apoſtolica auctoritate precipui, Simplicius, Gelafius, Symmachus, Felix, ordinationes feciſſe leguntur: contra rationem quadrageſimalis Lunationis concilium hoc de jejunio vernale in Kalendis Martij diſpoſuiſſe conſtat: cum ſabbatum XII. lectionum vernalis jejunij, aliquando decimo ſexto Kalendis Martij, aliquando decimo tertio Aprilis occurrat. Concordia quoque officiorum, ſummopere ſervanda in jejunio aſtivali, con-

fundende.

funderetur: cum cantus quadragesimalis cum orationibus suis, lectionibus de Spiritu sancto in Pentecoste proprie adjungeretur. Unde Gregorius Papa ejusdem nominis septimus, qui & Hildebrandus Monachus, ejusmodi varietatem & confusionem, secundum Apostolica norma consuetudinem informare cupiens, anno ab Incarnat. Domini MLXXIIX. Indictione prima, habita Romæ Synodo in Ecclesia Domini Salvatoris, que dicitur Constantiniana, presentibus Archiepiscopis & Episcopis numero ferè centum, cum innumerabili diversorum ordinum multitudine, inter cetera Canonica executionis negotia, que renovando confirmavit, & confirmando innovavit, jejunium quod Martio ascribitur, omni anno in prima ebdomada Quadragesima secundum lunationis observationem, sicut & Pasche celebrari disposuit, sicut prædecessores suos constituisse, claruit. jejunium æstivale infra ebdomadam Pentecostes, jejunium autem autumnale, juxta statuta sanctorum Patrum Leonis & Gelasij, & aliorum plurimorum in septimo mense debemus celebrare: & secundum Ecclesiasticam consuetudinem in tertio sabbato Septembris jejunare. Hoc observato, ut si Kalende Septembris, secunda, tertia, vel quarta feria intrant, in tertia ebdomada: si quinta, sexta feria, vel sabbato intrant, in quarta ebdomada celebretur. Hec minus capacibus enucleata, ingenio sagacibus non sint ingratis, que cum antiquitatis notitia conferant eis studij florentis exercitia.

LXXVII. Episcopus autem Meinwercus Monasterium inchoatum accelerans consummare, sanctuario,

Etuario testudinato, Imperatorem in Nativitate Domini *Patherbrunno* invitavit: & sperans eum Imperiali magnificentia, aliqua daturum prædia, in præsentia ejus hoc dedicare proposuit; ex inopinato autem sanctuarium, casum ipsius Ecclesiæ futurum præsignans, cecidit: & ita Episcopo domi forisque negotiis regni multipliciter occupato, Monasterium hoc ultique ad annum Dominicæ Incarn. *MXXXI.* in dedicatum permansit.

LXXVIII. Invitatus autem Imperator adventum suum denuntiavit Episcopo, præcipiens necessaria suo præparari balneo. Episcopus autem, per omnes curtes suas Dominicales, agnas fœtas occidi faciens, de velleribus agnorum infra uterum earum inventorum, pelles fieri mandavit, quibus pallio novo adoperatis, & gulis martherinis in circuitu ornatis, Imperatorem post balneum vigiliæ vestivit. Magnates autem regni, qui plures aderant, accedentes, pallium consideraverunt, & rem ut suspicati erant, deprehendentes, Imperatori innotuerunt. Qui advocato Episcopo, *cur pelles ovinas sibi dedisset?* inquisivit, & honoris & amoris ignarum, dignitatisque Romani Imperij eum oblitum proclamavit. Episcopus autem optimum genus indumenti cuiq; ordini, conditioni & dignitati conveniens, se dedisse asserens, mercatores advocavit; eosque per gratiam suam hac de re contestatus, eorum testimonio, quæ dixerat vera approbavit. Et accedens ad Imperatorem, *Ego, inquit Heinricæ, pro corpore tuo mortali vestiendo, pauperem B. Mariæ semper Virginis Episcopatum à te mihi collatum,*

*rum, devastavi: Canonicos ejus, villicos ac mendicos, de
velleribus ovium occisorum fovendos, de lactis eorum
copia cibiq; varij alimonia alendos fraudavi & spolia-
vi, cujus mali coram Deo reus tu eris, si non velociter &
plenier Ecclesia ablata restitueris. At Imperator arri-
dens, Ego, inquit, si quem defraudavi, vel mei causa de-
fraudatum novi, reddam quadruplum; & sic pro hu-
jus damni restitutione, contulit ei prædium in *Steni*.*

LXXIX. Cantatis autem vesperis in sacris vigilijs,
misit Imperator scyphum suum mirifici operis cum
ficera Episcopo, commendans & præcipiens nuntio,
ut non rediret visurus faciem suam sine scypho. Epi-
scopus autem, condigna gratiarum actione missa
suscipiens, diutina & varia verborum altercatione &
dilatione cum ferente habita, scyphum non reddidit,
egressoque tandem eo, obseratis firmiter post eum
januis, ascitisque aurificibus suis, *Brunhardo* & filio
ejus *Erphone*, ipsa nocte Nativitatis Domini, calicem
de scypho fieri jussit. Matutinorum autem solemnij
apud Monasterium novum, Imperatore præsentem,
celebratis, inter Evangelium subsequenter Missæ ma-
tutinæ, Episcopus perfectum calicem consecravit: &
ut in præsentem divina mysteria in eo celebrarentur, mi-
nistris tradi mandavit. Capellanus autem Imperatoris
ad eam Missam subdiaconi functus officio, epigram-
mata calicis legit, & lecta Imperatori ad legendum ob-
tulit: quibus ab Imperatore quoq; lectis, ad Episco-
pum accessit, & furti eum reum arguens, *Deum rapi-
nam illam odio habere in holocausto, dixit: Ego, inquam
Episcopus, non rapinam, sed avaritiam tua vanitatis,*
culti

*cultui mancipavi divinitatis. Tu ad augmentum tui
 perditionis, aufer Deo, si audes, oblationem meam devotio-
 nis. Ego, inquit Imperator, Deo mancipata non aufer-
 ram, sed qua mea sunt ei suppliciter offeram: tu de tuis
 justis laboribus honora Dominum, dignatum in hac no-
 cte pro salute nasci omnium. Mox ergo, inchoato of-
 fertorio, Imperator calicem ad altare solemniter ob-
 tulit; animæque ejus & corpori imprecatus Episco-
 pus prospera, non modicas gratiarum actiones retur-
 lit. Ad offeritorium autem Missæ de luce, Episcopus
 ab Imperatore instantè Curtem regalem *Erveie* exi-
 gens, oblationem ejus suscipere recusavit; Imperatricis
 autem suscipiens, sibi apud Imperatorem eam fore
 auxilio pro obtinendo *Erveie* obsecravit. Deus au-
 tem omnipotens, in cujus manu sunt corda Regum
 meritis Episcopi, cujus devotio complacuit sibi, con-
 vertit in bonum cor Imperatoris, qui sciens se in die
 injuriam ab Episcopo habiturum, ascitis primo dilu-
 culo Notarijs, occultè fieri fecit de *Erveie* privilegi-
 um. Ad offeritorium igitur principalis missæ Impe-
 rator, frequenti Principum stipatus caterva, Deo
 oblaturus divinis debitum beneficijs, qui se pro hu-
 mano debito Deo Patri obtulit in ara crucis, ad Epi-
 scopum venit; sed ille averso vultu & manu, repetitis
 vocibus instantè *Erveie* expetijt. Imperator autem
 congrua reverentia, & disciplina repulsam sui dissi-
 mulans, præcedentem Episcopum sequebatur, & ut
 oblationem suam suscipere dignaretur, humiliter
 precabatur. Diu autem uno præcedente, altero sub-
 sequente, Imperatrix Christianissima, interventu ma-
 gnatum*

B. M E I N W E R C I. 127

gnatum regni, qui ad hoc spectaculum gratulabundi
astabant accessit, & ut petitioni non nisi quæ Dei es-
sent quærentis satisfaceret, Imperatorem suppliciter
petiit. Qui diu multumque renisus, tandem Episcopi
perseverantia, Imperatricis Primatumque coactus
instantia, privilegium protulit, & accedens ad altare
B. Dei genitricis & perpetuæ Virgini Maria, sanctisque
Kiliano & Liborio, & altanti Meinverco Episcopo
suisque successoribus, curtem Ervete sitam in pago
Westalon, legaliter obtulit. Episcopus autem gau-
dio repletus ineffabili, Rex omnium Sanctorum, ex-
clamat, retribuatur tibi. Et Imperator averso vultu, oc-
culte submurmurans; Tu, inquit, odium Dei omniumq;
Sanctorum ejus habeas, qui me bonis concessis cum de-
trimento regni spoliare non cessas. Episcopus autem
privilegium cum manu in altum exaltans, Beatus es,
ait, Heinricæ, & bene tibi erit, cui pro hac oblatione
colum patebit, cujus anima cum Sanctis sempiterna pos-
sidebit gaudia. Videte, ait, omnes populi, considerate fi-
deles universi, talis oblatio peccatorum fit abolitio; hoc
sacrificium Deo acceptabile, animabus fit propitiabile.
Hoc quicq; fideles pro posse sua facultatis imitari studeant,
ut pro temporalibus aeterna, pro transitorijs mansura ob-
tinere valeant. Universi autem magnis vocibus Dei col-
laudabant magnalia, gaudentes super omnibus, quæ
audierant & viderant, eidem Ecclesiæ collatis donariis.
LXXX. Quarto autem Nonas Januarii cryptam
in novo suo Monasterio in honore S. Stephani Pro-
tomaryris consecravit, & lapidem quendam altaris,
spectabilis magnitudinis à B. Leone Papa consecra-
tum.

tum, de Ecclesia *Thietmelle* allatum in ea collocavit, & adorandas ejusdem Protomartyris reliquias cum alijs multorum Sanctorum in eo reposuit.

LXXXI. Varijs autem modis & temporibus, Ecclesie commissa prospiciens Episcopus, oportunè importunè Imperatori institit, & nunc gratuito oblata cum gratiarum actione suscipere, nunc negatè violèntus præripere non destitit. Quodam denique tempore Imperator in Ecclesia principali missam auditurus, regali præparatura altare fecit ornari, monens suos, Episcopi solitam invasionem cautius præcaveri. Episcopus autem eandem missam celebrans, post *Agnus Dei*, pulpitum ascendit, & differentiam inter Imperij potestatem, & Sacerdotij asserens dignitatem, res divini juris non esse humani honoris; & divino cultui consecratum, ad jus pertinere Sacerdotum, Canonica auctoritate ostendit. Unde Ecclesiastica ornamenta, & sacerdotalia indumenta, super quæ & per quæ ea hora & Ecclesia divina celebrata erant Sacramenta, ejusdem Ecclesie proprietati & utilitati, Pontificali auctoritate & banno confirmavit; & omnes suæ Canonice auctoritati reniti præsumentes, cum suis fautoribus, à liminibus sanctæ Ecclesie, Apostolica auctoritate anathematizatos sequestravit.

LXXXII. Episcopus autem quoddam Imperatoris tegmen egregium præcipui decoris & mirifici operis pallium, sæpenumero obtinere desiderans, effectum caruit, donec quadam die Imperatori pluribus intento illud fortuito rapuit. Imperator verò Episcopum

Episcopum de rapinæ inculans vitio, talionem debitum suo se tempore redditurum perhibuit: ille verò pallium hoc convenientius in templo Domini pendere, quàm sua membra mortalia tegere affirmans, minas ejus se vili pendere asseruit. Sciens autem Imperator, Episcopum secularibus negotijs multipliciter occupatum, tam in Latinitatis locutione, quàm in lectione, barbarissimi vitia non semel incurrere, de missali in quadam collecta pro defunctis, *Fa, de famulis & famulabus*, cum Capellano suo delevit, & Episcopum pro requie animarum patris sui & matris missam celebrare rogavit. Episcopus igitur ex improviso missam celebrare accelerans, ut scriptum reperit, *mulis & mulabus* dixit: sed errorem recognoscens, repetitis verbis quod malè dixerat, correxit. Post missam insultans Imperator Pontifici, *Ego, inquit, patri meo & matri, non malis & mulabus meis missam celebrari rogavi. At ille, per matrem, ait, Domini, tu more solito iterum illuisti mihi, & non quoquo modo, verum in Dei nostri servitio; Cujus ero vindex, en promittit meus index. Namq; sibi factum non pertransibit inultum. Illicò Canonicis in Capitolium principalis Ecclesiæ convocatis, Capellanum Imperatoris hujus rei conscium, durissimè verberibus castigari jussit, castigatumque novis vestibus indutum ad Imperatorem nuntiaturum quæ facta fuerant remisit.*

LXXXIII. Miratus autem Imperator multiplicem Episcopi erga cultum Dei devotionem, experiri proposuit, si synceriter ex Deo esset, ejus intentionem :

nem: & ascitis Notarijs scribi fecit litteris aureis in scedulis, *Meinverce Episcopo dissonne domus tua, morieris enim quinta die.* Episcopo autem in domo hyemali ad mensam confedente, de superiori æstivali domo per postes scedula per hujus rei consciam occultè dimissa ante Episcopum corruit. Ipseque eam acceptâ & perlecta, usu corporeæ fragilitatis primo stupens inhorruit. Deinde ad naturæ necessaria iturus, alias per loca dispersas invenit, & certissimæ suæ vocationis indices credens, Deo gratias egit; & ascito suo Vicedomno, omnia quæ in pecunia vel diversarum escarum copia habuit, Ecclesijs & pauperibus erogari præcepit. Vix autem quibusdam viribus indumentis sepulturæ suæ retentis, expeditus à curis omnibus, horam vocationis suæ gaudens expectabat, & precum laudumque insiltens hostijs, vigilijs & jejunijs dies noctibus continuabat. Itaque transacta die quinta, cum in crypta solo prostratus usque in mediam noctem exitum suum præstolando nihil corporalis molestiæ sensisset, tandem in se reversus esurire cœpit: & Imperatoris suspicatus, ut revera erat, machinamenta, ad cubiculum redijt, & cibarijs de foro mutuo allatis corpus jejunijs & vigilijs attenuatum cibo somnoque refecit. Mane facto Imperatore cum principibus quasi de resuscitatione Lazari gratulante, & prolixiora vivendi spatia ad exemplum & provectum aliorum à Deo sibi concessa affirmante; Episcopus antequam Missarum solemnitate initiaret, pauca pro re & tempore ad populum locutus, Episcopalem irrisionem & rerum Ecclesiæ distractionem

Atractionem omnibus innotuit, & ejus rei auctores
 & fautores Apostolica auctoritate anathematizatos
 à sanctæ Ecclesiæ gremio, omniumque fidelium con-
 sortio, usque ad condignam satisfactionem segrega-
 vit. Imperatore protinus cum Imperatrice cæteris-
 que facti illius conscijs monasterium egrediente, &
 excessum humanæ levitatis humiliter recognoscentes;
 discalceatus, & cilicio indutus adventum Episcopi
 ante fores monasterij publicè pœnitens expectavit.
 Et post missarum solemniam egressuro Episcopo in
 animo contrito & spiritu humilitatis prostratus, ab-
 solutionem anathematis interventu qui aderant, cum
 suis difficulter impetravit. Imperialem igitur largi-
 us extendens Imperator manum in opus misericor-
 diæ, distracta multipliciter restituit, & deinceps cor-
 detenus Episcopo unitus, ad omnia quæ tam in pro-
 prijs quàm in conservorū & coëpiscoporum suorum
 necessitatibus expetisset, benignissimè annuit. Ad-
 miraretur ergo & veneretur à fidelibus, ut meretur, E-
 piscopalis auctoritas, & Imperialis, & commende-
 tur in eis commendanda vitæ sinceritas, & merito-
 rum tanta sublimitas.

LXXXIV. Devotissimus igitur Imperator, circa
 memoratum locum *Patherbrunnon* multis donis pi-
 issima largitate celebratis, quasi spiritu quodammo-
 do præcognoscens se eo amplius non venturum, er-
 ga Deum & eundem locum dilectumq; sibi Episco-
 pum suæ dilectionis indicia non minima dereliquit.
 Interventu namque venerabilis *Cunigunda* Impera-
 tricis assiduè moneatis, atq; incessabiliter ei in me-
 moriam

moriam revocantis, quod Episcopus *Meinvercus* plus cæteris fidelibus suis jugi devotione in servitute regia sudasset, contulit ei prædium quoddam *Hoensile* dictum, in pago *Westfalon* situm, in comitatu *Bernhardi* Comitis, quod Episcopus Ecclesiæ suæ novæ mox tribuit cum omnibus ejusdem prædij appenditijs. Die quoque eadem aliud prædium dictum *Steini*, situm in pago *Westfalon* in Comitatu *Bernhardi* Comitis, ei Imperator dedit; quod sibi suisque successoribus ad majoris Ecclesiæ dominium Episcopus retinuit.

LXXXV. Ipso die, videlicet XVIII. Kal. Februarij, Ecclesiam ab Episcopo noviter constructam Imperator ab omni seculari violenti exactione vel invasione stabilivit & communivit, Imperialis edicti auctoritate decernens, ut nulla persona quemlibet Abbatem ipsius Ecclesiæ cum suis fratribus super bonis concessis vel concedendis, inquietare, molestare, aut divestire præsumat, aut aliqua judiciaria potestate se intromittat; excepto advocato ab Abbate & fratribus in defensore electo: adjiciens hoc in præcepto, ut si quis hoc infringeret C. libras auri componeret, L. regia camera L. eidem Ecclesiæ.

LXXXVI. Monasterio quoque *Confunga* nominato, in honore sancti Salvatoris, sanctæ quæ ejus Genitricis, nec non victoriosissimæ Crucis, atque beati Petri Apostolorum principis constructo, quoddam prædium regij juris *Hardinchusun* dictum, pro remedio animæ suæ dilectæque conjugis suæ *Cunigunde* Imperatricis *Augultæ*, nec non pro animabus fidelium

um suorum, quorum corpora ibi requiescunt *Erpho-
nis* Comitis, atque *Cononis* eadem die ibidem in *Pa-
therbrunno* contulit, ea videlicet ratione, ut venerabi-
lis ejusdem Ecclesiæ Abbatissa *Outa* nomine, sibi que
post hinc succedentes, proprietario ipsum jure possi-
derent. Tali similique studio regis devotionis, pro-
fecit S. Ecclesia augmento sacre religionis, & in suo
statu vigente capite, viguerunt in suo profectu mem-
bra Ecclesiæ.

LXXXVII. Illius quoque temporis Episcopi sa-
pientia & scientia præditi, subjectorum profectibus
continuè erant dediti, secundas Imperij partes sanctè
& justè adjuvantes, sacerdotij rigorem nullatenus re-
laxantes. Inter quos vitæ merito eminebant *Trevi-
rensis* Metropolis, ex qua primum sonus Evangelicæ
prædicationis intonuit partibus Teutonicis, *Mein-
go* & *Poppo*; *Coloniensis* quoque *Heribertus* & *Piligri-
nus*; *Maguntiensis* Ecclesia *Willigisus* & *Erchanbaldus*,
Aribo & *Bardo*; *Burchardus* *Wormatiensis* studio suo
in collectione Canonum in Ecclesia laudabilis; *Traje-
ctensis* *Ansfridus* & *Athalbaldus*; *Mimigarde vorden-
sis* decor *Thiedericus* & *Sigisfridus*; *Osnebruggensis*
Thietmarus; *Hildonesheimensis* *Berenvardus* & *Go-
dhardus*; *Mindensis* *Sibertus* & *Bruno*; *Werinbarius*
Argentinae civitatis: *Meinhardus* & *Bruno* *Wircebur-
gensis*; *Parthenopolitanae* *Gero*, & *Hunfridus*; *Bremensis*
Unuvvanus, & alij quam plures pontificij dignitate
venerabiles, sanctitate incomparabiles: quorum me-
ritis adèd illo in tempore floruit Ecclesia, ut non sit
hodie aliqua quæ nobis ejus temporis non portendat
suorum

suorum meritorum insignia. Hi ut *Cherubin, virtutum suarum alas alter ad alterum concutiebat, &* in laude Dei orbem terræ commoventes, meritorum qualitatibus tanquam discreti vultibus, & in corporalibus & in spiritualibus oculati ante & retro, tam in prosperis, quam in adversis populum commissum strenuè gubernabant. Tales erant Episcopi *Meinvercum* contemporales. Per hos Dominus triumphato mundi principe, propagavit Ecclesiam suo sacro redemptam sanguine. Hi *Meinvercum* pro vitæ suæ innocentia magna venerabantur reverentia, cui tam in Ecclesia quàm in curia magnam pariebat dignitatem temporalium rerum opulentia. Porro *Meinvercum* digniores & proveciores inter eos filiali reverentia venerabatur ut patres, coætaneos & juniores amplectebatur ut fratres; majorum admonitione & institutionem humiliter percipiens, eandemq; similibus & junioribus salubriter impertiens. Mira ei ad omnes karitas, inastimabilis morum & verborum suavitas, ut amorem Dei in eo interius ferventer flagrantem quodammodo intelligeres per gratiam exterius coruscantem. Erant quoque tunc monachi quaque versus religiosi, in vigilijs, orationibus & divinis meditationibus studiosi, præsentia contenti, cogitatione & omni aviditate cœlestia desiderantes.

LXXXIX. Postquam autem tali Imperatore tantarum virtutum haud segni executore mundus non erat dignus, ipseque pro consummatis gloriosissimè hujus vitæ laboribus cœlesti bravio erat donandus

Gravina

Gruona decumbens, cum totius Christianitatis inestimabili mœnore, anno vitæ suæ LI, Regni XXII, imperij X. Dominicæ Incarnationis ClO XXIV est defunctus, & Bavenberge translatus, in Ecclesia BB. Apostolorum Petri & Pauli honorificè est sepultus, tumulusque ejus tali Epitaphio insignitus:

Henric Augustus virtutum germine justus,

Hæc servat cujus viscera putris humus.

Splendor erat legum, speculum, lux gemmaq; Regū;

Ad cœlos abiit, non moriens obiit.

Idibus in ternis vexantem pondera carnis,

Julius æthereo sumpsit imperio.

Abbatissa pia (quod reddat sancta Maria,)

Hildegarda sibi iusserat hoc fieri.

XC. Episcopus autem, obitu ejus audito, per totam civitatem Patherbrunnensem, omnemq; Episcopatum, transitum ejus agi sollenniter mandavit; & pro animæ ejus remedio elemosynas non minimas tam in alimentis, quam in vestimentis, pauperibus erogavit. Quamvis autem gauderet de patrono præmisso, doluit de solatio amisso; transfixusque doloris nimij gladio, non potuit imperare sibi, quin doleret corde & animo. Et Imperator quidem perceptis laborum suorum præmijs, inter cives cælestis Hierusalem, gaudio æternæ claritatis ineffabiliter tripudiabat: Episcopus autem ut congregata à luporum incursione conservaret, & pro acquirendis alijs operam daret, inter cives Babiloniæ aliquandiu commorari habebat.

XCI. Post obitum igitur Imperatoris soli Saxones in quodam castello quod Werla dicitur convenerunt;

& tam de Regis electione, quam aliarum rerum necessaria dispositione, tractare cœperunt. Ibi dominus *Memmervicus* Episcopus, & *Thietmarus* frater Ducis Saxonie *Bernhardi*, quicquid injuriarũ vel controversiarum de Abbacia *Helmwardeshusun*, aut alijs rebus ad invicem habuerunt, penitus dimiserunt: & intervenientibus *Sigfrido* avunculo ejus, *Herimanno de Westfalan*, *Bennone*, *Amulungo* Comitibus, alijsque præsentibus, plenariè reconciliati; hujusque reconciliationis testes litteris sunt mandati.

XCII. Beneficium quoque domnæ *Addile de Hammonstide* concessum, Imperatore mortuo mox ad eum redijt locum, ex quo prius fuerat acceptum. Episcopus autem ut sapiens semper sapienter fecit, & ex substantia Ecclesiæ, beneficium domnæ *Addile* secundum velle ejus, ut Imperator constituerat, restituit, concedens ei ad terminum vitæ suæ *Lindulbungaroth*, *Haverlaen* & *Dalheim* cum LXXX familijs. Hoc insuper constituens, ut non solum corporæ utilitatis, & necessitatis remunerationem, sed cum dies vitæ ejus extremus venisset, saluberrimam animæ suæ experiretur commemorationem: ita ut à fratribus die XXX. obitus ejus, omnibusque anniversarijs, Missæ & Psalmodiæ celebrentur, & elemosynæ, sicut in anniversarijs ejusdem Ecclesiæ Episcoporum pauperibus erogentur, & fratres ibi Deo servientes duo & duo quatuor panes, duos triticeos, duos siligineos, vel avenæ. X. carnes, unam amphorâ cervisiæ, unam eminam plenam medonis accipiant. Scholastici vero duo & duo, duos panes & quatuor carnes.

carnes, & unam eminam plenam cervisia inter se dividant. Hæc in præsentia *Sifridi, Udonis, Bennonis, Comitum, Wiric, Lindvrig, Wiclini, Huvike villicorum*, & aliorum multorum sunt facta, & ad memoriale perpetuum litterarum serie firmata. O Episcopum idoneum, de Ecclesiæ commissa profectu in tantum sollicitum! qui & corporibus utiliter prospicere, & animabus salubriter novit consulere.

XCIII. Principibus autem pro electione Regis dissidentibus, octo ebdomadibus solum regni vacavit, & sic *Conradus*, unus ex regni primoribus, sed regno antea per rebellionem adversus, faventibus sibi *Aribone Magontienſe Archiepiscopo, Everbaro Bavenbergense An. Dom. Incarn. MXXIV*, ab U. C. MDCCCLXXV, octogesimo quinto loco ab Augusto, VI. Idus Sept. illud obtinuit, & *Magontia Regiæ consecrationis dominium accepit*. Proxima Idus Septembris facto iterum conventu Principum, præſente *Meinoverco* Episcopo, in loco qui *Hirtveldun* dicitur, *meritis sanctissimæ Idæ insigni, Hildigunda Abbatiſſæ de Geſike*, cum *Bernhardo* nepote suo & advocato, prædia *Vilſi, Vesperdun, Hoddingabusun*, quæ olim à *Sigebodone* & à sua uxore *Embilan* pro quadam emendatione *Patherbrunnensi* Ecclesiæ tradita fuerant, infirmare voluit. Sed in præsentia *Bernhardi Ducis Saxonie, Herimanni Comitum, & filiorum ejus Heinrichi, Conradi, Athelberti, Bernardi, Comitum quoque Ekkike de Aslan, Erph. Amulungi, Thiederici Fresonia, Widkindi, Ekkike, Tiammatra-*

trisque ejus *Esici*, & aliorum multorum, justo iudicio convicta, ab omni executione penitus cessavit.

XCIV. Conrado igitur Rege in regno confirmato & corroborato : mutato regno, mutatis etiam, ut solet, amicis & consiliarijs, per suggestionem *Archiepiscopi* *Magontini* Archiepiscopi, Comitatum quondam *Dodiconis* Comitis, quem prædecessor suus Imperatori ali munificentia *Patherbrunnensi* Ecclesie de deratione ab ea tulit, & in jus *Magontina* Ecclesie, rudis adhuc in regno, injusto persuasus consilio, irrationabiliter transtulit, & transmavit. Venerabilis autem *Mentovicus* Episcopus Imperatorum devotissimus servitor & amator, *Martha* sedulus, satagens obsequijs non cessavit, non quievit suo tempore supplicando serviendo, quoadusque idem Rex Imperator factus omnipotentis Dei, in cujus manu corda Regum sunt in stinctu, fideliumque suorum interventu, ablata restituit, & alia quam plura regali magnificentia ei tribuit. Sciens itaque Episcopus, æquum esse serviri Regibus & Dominis, *Ut Christi famulis ad verum proficit honorem, Dilexisse bonos & tolerasse malos*, ad Regem se contulit, & dilata sapienter interim omni querelâ, obsequio amicitiam, benivolentiâ novi Principis gratiam adipisci proposuit. Rex autem tantæ dignitatis & nobilitatis virum debita veneratione suscipiens, amoris & honoris congrua exhibitione eum tenuit: profectusq; Romam secundo electionis suæ anno, in negotijs tam privatis quam publicis fidelem & utilem viæ comitem habuit.

Eodem

XCIV. Eodem anno MXXXVI. in natali S. *Matthæi* Apostoli *Aribo Magontinus Archiepiscopus* in *Selinganstad* concilium generale XII. Episcoporum concivit, in quo beatae memoriae *Godhardum* Hildenesheimensis Ecclesiae Episcopum super *Gandinsheimens* parochia publicè convenit: quam tamen synodum unanimitas fratrum in futurum annum in praesentiam Regis comperendinavit.

XCVI. Rege autem in *Longobardia* manente, *Wolfgangus Patriarcha Aquilegensis* ei obviam venit, imprecatusque novo Regi prospera, Episcopum *Meinvercum* consanguineum suum salutavit. Episcopo autem ad constructionem Monasteriorum reliquias Sanctorum expetente, Patriarcha gratanter annuit; & corpus S. *Felicis*, qui sub *Diocletiano* Imperatore, *Heronio* Praeside, cum *Hilario* Episcopo & *Taciano* diacono post equuleum, atque alia tormenta, cum *Largo* & *Dionysio* Martyrium consummavit, postmodum misit.

XCVII. Rex autem natalis Domini festum *Iporeæ* initiavit. Inde ad limina Apostolorum tendens, feria III. ante cenam Domini Romam felici prosperitate gaudens intravit, & in sancto die Resurrectionis Domini cum *Gislâ* Regina coronam Imperialis honoris à beato *Ioanne Apostolorum Vicario* gloriose percepit. Imperator autem ab Apostolico de Ecclesijs Dei meliorandis propagandisq; admonitus salubriter obaudivit, & perpendens hoc se multum posse juvare, ad divini honoris & gloriae majestatem, Ecclesias intra Imperij sui contiguum constitutas sublimare,

mare, & de rebus suis ditare: pariterque sciens ad Imperialis potentia dignitatem pertinere, bene sibi domini vel militiae servientibus condignam servitutis remunerationem exhibere, interventu *Gisle* Imperatricis suae conlectalis, & filij sui *Heinrici*, *Brunonis* Augustensis Episcopi, *Herimanni* Marchionis, fratrisque ejus *Ekkibardi*, quandam curtem ad jus Imperiale pertinentem *Erveo* dictam, in pago *Engere*, Comitatu *Marcwardi* Comitum sitam, cum omnibus appenditiis, & universis utilitatibus quae inde provenire poterunt attinentijs, cum banno & mercato etiam, quod apud eandem curtem solet haberi, domino *Meinwerc*, qui saepe & multum frequenter, & fideliter sibi servierat, ibidem in Roma, sabbato sancto Paschalis ebdomadae, VII. videlicet Idus Aprilis decessit. Proxima die Dominica regressus, ac pervasus circumquaque potestativè ea regione, in pace repatriavit, & nativitatem *S. Joannis Baptistae* novus Imperator in *Imbrioli* celebravit. Ubi in bona senectute defuncto *Heinrico Duce* *Baioariae*, fratre Imperatricis *Cunigunda*, filio suo *Heinrico* eundem ducatum Principum delectu commendavit.

XCVIII. Imperatore ergo reverso, ipso anno facta est generalis synodus *Francauovordi* Episcoporum XXI, in qua praesidente Imperatore, beatus *Geodehardus Hildenesheimensis Episcopus* dicecesum suam super *Gandenesheimensi* parochia, canonica synodali quae censura, judicio VII. Episcoporum contra *Arnobonem* Magontinum retinuit. In eadem synodo domina *Sophia* Nonnas suas, cogente synodali decreto ab Ar-

ab Archiepiscopo recepit: & *Gebhardus* juvenis frater Imperatoris ibidem arma deponens, Clericalem tonsuram invitus accepit.

XCIX. Proximo anno *Heinricus* filius Imperatoris unctio *Pilgrini Coloniensis Archiepiscopi Aquigrani Rex factus*. Ipso anno *Aribo Magontinus Archiepiscopus* in *Gezlerbi* synodum generalem cum suis Suffraganeis Episcopis habuit, in qua inter cætera Ecclesiastica negotia, quidam homo ingenuus de homicidio *Sigisfridi Comitis* inculatus, candenti ferro se expurgavit, & ex decreto synodi post duas noctes illæsus apparuit.

C. Eodem etiam anno *Misaco* Sclavorum Princeps, Orientales partes Saxonie cum exercitu violenter invasit, & incendijs ac deprædationibus peractis, virorum & mulierum, parvulorumque innumerabilem multitudinem, miserabili & inaudita mortificatione, trucidavit.

Cl. Episcopo autē sedulò domi forisq; Imperatori obsequente, Imperator ei ad omnia quæ expetisset favor, & inter cætera quæ rationabiliter expetitus liberaliter aſuit, XIII. Kal. Sept. in *Walabuson* talia bona, qualia ab ipso vel ab ullo antecessorū suorum Regū, Imperatorum, seu cæterorum hominum *Pætherbrunnensi* Ecclesiæ collata sunt in Abbatijs, in Comitibus, in forestis, in telonijs, in monetis, in mercatis, in bannis, in immunitatibus, in omni districtu, in prædijs majoribus & minoribus, in mancipijs utriusque sexus, sive in omnibus pertinentijs ad hoc jus ac legaliter aspicientibus, interventu suæ conjugis

Gisla Imperatricis, & amantissimæ prolis Heinrici Regis, imperiali præcepto stabilivit & confirmavit ut nullus temerario ausu aliqua de rebus Ecclesiæ auferre, aut sine præfati Episcopi Meinverci suorumque successorum permissione se intromittere præsumat. Sed ejusdem Ecclesiæ provisor tali jure ac lego, quali Archiepiscopi & cæteri Episcopi res ad suum Episcopium possident, omnium hominum contradictione remota, bona concessa vel concedenda possit acceperit possideat.

CII. Decimo octavo Kal. Octobr. sequentis anni, qui fuit post obitum Heinrici Imperatoris sextus, facto in *Hiruveldun* conventu principum, Episcopus *Meinvercus* aderat, ibique veniens *Brun* Comes cum uxore sua *Ida*, infirmare voluit traditionem quam in prædijs *Sudesburch, Betanun, Wallensted* fecerat. Episcopus autem quasi sapiens tanta prædia perdere nolens, domnæ *Idæ* usque ad exitum vitæ suæ LXXX. aratra in reconciliationem dedit, & astantibus legitimum que huic rei testimonium perhibentibus *Bernardo* duce, *Hermanno* Comite, & filiis ejus *Henrico, Conrado, Athalberto, Bernardo*; Comitibus quoque *Eckika de Aslan, Bernardo, Erphone, Theodorico Fresonia, Widukindo, Eckika, Amulungo*, & fratre ejus *Ecberto*, legali jure hæc firmata obtinuit hoc fideliter decernens, ut si aliquis aratra domnæ *Idæ* concessa auferret, illa omnia prædia sua sine contradictione reciperet.

CIII. Nobilis quoque quidam *Hathamarus* nomine, prædium quoddam in loco *Liemoneshus* die
cto

cto, hereditario jure possedit, quod cuidam *Haoldo* seniori suo promissionibus illius illectus, absque voluntate heredis legitimi tradidit: postea *Hathamarius* imperante Domino obiit, & prædium ei matris sue injustè abstractum, prædictus *Hathaldus* suæ concubinæ, filia videlicet *Bernardi* Comitis, quasi pro dotis causa donavit. *Hathaldo* quoque post longum tempus mortuo, *Berthilt* mater *Hathamari* in præsentiam *Conradi* Imperatoris ejulando venit, suumque prædium injustè sibi ablatum multum conquerens, regali clementia sibi restitui suppliciter petit. Imperator verò misericordia motus, vi impatienti benignè condoluit, & interventu *Gisle* Imperatricis, consilioque *Udonis*, *Hermannii*, *Eckihardi* Comitum, aliorumque multorum eidem *Berthildi* prædium injustè ablatum potestativè restituit: *Berthildis* verò memor salutis aeternæ ipsum prædium per advocatum suum *Reinbertum*, cum consensu & voluntate uxoris suæ *Modunne*, justissimæ hæredis suæ, Ecclesie *Patherbrunnensi* in proprium tradidit: eique Episcopus *Meinwercus* quandam decimationem in villa *Thesli* ad terminum vitæ suæ concessit. Huic rei *Herimannus*, *Udo*, *Eckihardus* Comites, & alij plures testimonium legitimum dabant: & insuper omnes majores & nobiles, qui eo tempore in *Lacni* vivebant.

CIV. Pauper quoque quidam *Daja* nomine, ad Imperatorem veniens, se cum matre sua prædiorum *Uflan* & *Ricvvardessun*, quæ Episcopus ab *Americo de Ragun* gravi pecunia comparaverat, legitimum per-

perhibuit heredem. Episcopus autem pro amore
Christi eidem *Daja* unum equum, & V solidos, unum
laneum pannum, ad reconciliationem dedit: & pre-
sentibus *Hunfrido Magetobergensi* Archiepiscopo
Cadologo Episcopo, *Lutgero*, *Burchardo*, *Alverico* Co-
mitibus V aratra ad X. solidos denariorum, in benefi-
cium usque ad exitum vitæ suæ ei concessit.

CV. Anno autem Dom. Incarn. MXXX. *Conradus*
Imperator difficili, periculosoque itinere regio-
nem *Hungariorum* pervasit, & devotè sibi Episco-
po ubique obsequente, interventu *Gisle* Imperatri-
cis filiique ejus *Henrici Regis*, Kal. Junii in *Mers-*
burg, quondam *Bernardi* Comitis prædium *Patber-*
dictum cum X. mansis circa eundem montem adja-
centibus, in pago *Niterga*, in comitatu *Haholdi* Co-
mitis situm, testamentaria auctoritate ei contulit,
quod ideo hæreditario jure in Imperialem potestatem
successit, quia idem Comes *Bernardus* spurius
(quod vulgò *Wanbûrtich* dicunt) fuit. Episcopus
autem pro collatis gratias non minimas egit, & vi-
dens se laborem suum non in vanum consumere, ma-
gis ac magis pro obtinendis alijs insudare cœpit. Mi-
randa autem in tantæ dignitatis & nobilitatis viro
continua servitutis & laboris pro Ecclesiæ communi-
sæ profectu instantia; ac notanda & laudanda in eo
maximè amoris Dei flagrantia, digna sanè Episco-
pali dignitatis, quæ propter Deum majori se sub-
dens, Dominum in potestate eminentiori, quæ ab
eo est, venerari novit: digna quoq; Imperialis ma-
jestatis, qui laboris & amoris sibi exhibiti negotia cle-
sescivit.

CVI. Ubique ergò fidus & individuus comes Imperatori Episcopus existens, proximo anno secum *Alstede* venit, & prædia quæ habuerunt *Bernardus* & uxor ejus *Hazeka*, in locis *Alstlaan* & *Eltinun* in pago *Paterga*, in comitatu *Amulungi* Comititis, XIII. Kalend. Feb. ab eo obtinuit. Post hoc *Goslariam* diuertit XI. Kalend. Martij, ubi prædia *Bennanhusun*, *Walaborch*, *Dadanborch* sita in pagis *Weriga*, & *Tilithi* in Comitatu *Widkindi* Comititis ei Imperator contulit. Ibidem die eodem, interventu *Gisla* Imperatricis, & filij sui *Henrici* Regis, & jure servitium Episcopi sapissimè & fideliter impensum sibi, prædium *Heinhuson*, *Winidun*, *Winditirvoderod*, *Aldenrhorps*, *Rurbercessun*, *Smidereffun*, *Illisa*, *Hamereffun*, situm in pago *Anga* in comitatu *Conradi* Comititis, cum attinentibus: *Haiconem* & *Ricardum* etiam cum suis omnibus Imperator *Patherbrunnensis* Ecclesie tradidit.

CVII. His actis, quidam vir *Wittilo* nomine Imperatoris *Conradi* serenitatem adiit, humiliter exorans ut prædium *Sannanabiki* dictum, situm in istis villis *Hornan*, *Frotinctorp*, *Winesbiki*, *Rasseri*, *Knocheabusun*, *Buckinhusun*, *Bennapibuson*, *Scuni*, *Berchem*, *Homan*, *Holtbuson* sua, uxorisque suæ *Oda*, filiaque eorum *Cæcilia*, nec non *Gerburch*, filijque ejus *Odonis* petitione, ac collaudatione, ad suam Imperialem manum accipere curaret, & prædium *Zuerezi* quod Regiæ fuit proprietatis, illorum è contra ditioni subjugaret. Quorum desiderio Imperator primatum suorum satisfaciens consilio, id quod illorum erat

ad suas manus recepit, & in illorum jus hoc quod fuit
 erat juris amicabiliter remisit. His omnibus ita trans-
 actis, prædictum prædium *Sannanabiki* quod tunc
 Regiæ judicabatur esse proprietatis, in Comitatu
Widikini Comitis in pago *Wettiga*, interventu
Gisla Imperatricis, *Heinrici Regis* dilectæ suæ prolis
 nec non *Herimanni Marchionis*, *Meinoverco* Epi-
 scopo suisq; successoribus ad utilitatem *Patherbrun-*
nenfis Ecclesiæ III Non. Aug. in proprium Impera-
 tor tradidit: recordatum se dicens, non in hoc tantum
 sed in alijs, sibi adhuc, Deo volente, ab eo tradendis
 prædijs, quòd suum assiduum servitium devotius, &
 ceteris Pontificibus frequentius, non quasi uno, sed se-
 rè in omni tempore anni habuerit. Magnæ devotio-
 nis & fidelitatis servitium, tam evidens Imperialis
 majestatis habens testimonium!

CVIII. Tempore autem autumnali Imperator
 Slavos cum parva Saxonum manu invasit, & *Missa-*
conem diu sibi resistentem, *Lutizi* cum aliquot urbi-
 bus & præda, quæ prioribus annis in Saxoniam para-
 bus facta fuerat, restituere pacemque juramento fice-
 mare coëgit.

CIX. Monasterio autem, quod in Occidentali
 parte *Patherbrunnensis* suburbij Episcopus inchoa-
 verat, pleniter & decenter, cum omnibus claustra-
 libus officinis consummato, ab Imperatore hoc de-
 dicandi & consummandi licentiam petijt & accepit:
 regressusque dedicationi attinentia cum summa ab-
 undantia præparari præcepit. Misso autem à *Wolff-*
gango Patriarcha Aquilegiensi corpore *S. Felicis* cum
 duobus

duobus pallijs, v. Non. Octob. Episcopus in eodem Monasterio cum maxima Cleri, totiusque civitatis populi frequentia illud excepit. Et experiri volens Salutis ipsius auxilio, si sibi suoq; succurrere posset populo, rogam maximum in medio claustrisubdivo fieri præcepit, in quem cum tertio corpus mississet, totiensque in favillam redactus ignis extinctus fuisset, cum maxima omnium exultatione, & laudum jubilatione corpus manibus proprijs excipiens, super principale altare detulit, & omnium venerationi solemnem sanctum illum deinceps haberi instituit.

CX. Oblationis ergo quam pro spe suæ salutis & incolumitatis, pro remedio animæ suæ, omniumque parentum suorum Deo offerre disposuit, testes & cooperatores idoneos adhibuit; ascitisque *Hunfrido* Archiepisc. Pathenopolitano, & Episcopis bonæ memoriæ *Godehardo* Hildenesheimensi, *Siberto* Mindonense, *Sigifrido* Monasteriense, aliisque quatuor, eos nuptijs suis festivis interesse petiit. Magontinus autem Archiepisc. *Aribo* eodem anno Romanam profectus orationis causa, in reditu, VIII. Idus April. obierat, & *Bardo Werthenensis Abbas*, qui Imperatricis machinamento subintraverat, quique ante paucos menses *Arnoldo à Herveldensi* regimine deposito successerat, varijs negotijs occupatus secundum desiderium Episcopi interesse non poterat. Solennitate ergo omnium Sanctorum Kal. Nov. in civitate *Patherbrunnensi* cum prædictis Episcopis, & innumerabili multitudine promiscuæ ætatis & dignitatis festivè celebrata, sequenti die Episcopis præsentibus

fentibus & sua auctoritate faventibus, Monasterium
 suum in honore *B. Mariae perpetua Virginis, sanctorumque Apostolorum Petri & Pauli, atque omnium Sanctorum*, devotissimè consecravit; & in dotem ejus prædia hæc solenniter delegans, *Wuhun, Gelondorph, Merebeke cum Ecclesia, Rimi, Driburi, Goltbeke, Dodenhuson, Waldmanninckhuson, Havergo, Nedere, Balhornon cum decima, Lessele cum decima, Wanbeche, Hoënsle, in Radincheim* curtem cum familia, cum capella & decima super dimidiam villam. In *Putten* curtem cum familia, Ecclesiâ, & decima super omnem parochiam; Capellam in *Voribusen* ad eandem Ecclesiam pertinentem. In *Teſterbant* curtem cum tota familia. Matrem Ecclesiarum, in *Tirion*, cum quatuor Capellis adjacentibus. *Niuvela, Helve, Hasten, Gamberem* cum decimis earum. *Burgnon*, item *Burgnon, Andepo*; cum omnibus suis pertinentiis, & ceteris omnibus quæ quomodocumque donari possunt utilitatibus, in mandiburdium & tuitionem omnipotentis Dei, omniumque Sanctorum commisit; admonens & contestans sub nomine Domini nostri Jesu Christi, ut nullus successorum suorum, sive alia aliqua persona magna vel parva, contra Ecclesias Dei scyvens foris aut intus, eidem Monasterio, rebusque sibi concessis, seu cedendis, aliquam violentiam seu rapinam tulla temeritate inferre, vel de præfato Monasterio aliqua auferre vel minuere, de thesauris vel prædiis vel manachis ibidem constitutis, vel constituendis, vim aliquam sive molestiam irrogare præsumat. Ecclesiam

stiam quoque in *Haldinghuson* cum banno Episcopali & tribus capellis pertinentibus eidem Monasterio delegavit: & ne quid Ecclesiasticæ dignitatis aut temporalis in aliquo ei deesset, solerter prospicere curavit.

CXI. Iste est autem ornatus quem eidem Monasterio tradidit, quemque frater *Andreas* consignante Abbate *Sigebardo* in custodiam recepit. Tabula ante principale altare argentea; Calix aureus VIII marcarum examinati auri LXXII lapidum decoratus ornatus; Calix fusilis argenteus XXX marcarum, in quo opere passio S. Stephani protomartyris continebatur; Calix argenteus minor XXII marcarum; Calices minores diversæ qualitatis & quantitatis purissimi argenti VI. Cruces argenteæ duæ cum baculis. Candelabra duo, tertiam dimidiam marcæ examinati argenti habentia; Coppa argentea; Ampulla argenteæ V. Dalmaticæ V. Casula XIV. Stola auro texta VII, ex quibus una habuit XXVII tintinnabula, alia XXI, adjunctis cingulorum, & mappularum pertinentijs. Item alia VII. Stola, Subtilia III, Cappe XXV, Pallia coccinea XII, Coopertoria altaris varij generis VI, Mappula coccinea IX, Offertoriola coccinea duo, Dorsalia lanea V, Choralia V, Cortina V. Bancalia VII, tapetia XIII, Albe L, cum super humeralibus suis & Zonis: Coopertorium analogij coccineum, lapides crystallinos XXXIII, Coronam argenteam ante principale altare continentem in festis præcipuis XII, candelas in honore omnium Apostolorum: Aliam coronam eq, argenteam in medio Monasterij continentem candelas in me-

moriā LXXII Christi discipulorum, & alia multa, ac diversa ad Ecclesiasticum apparatus pertinentia.

CXII. Liberam quoq; potestatem Abbatem eligendi secundum timorem Dei ad regularis auctoritatis firmamentum, sua Episcopali concessione ejusdem Ecclesiæ filijs stabilivit, & confirmavit: ita ut damnationem & ultionem in vaforibus Ecclesiarum à Deo prædestinatam incurrat, quicumque in hac re per aliquam violentiam, vel per malignum consilium obstiterit, & suam traditionem & constitutionem atque licentiam liberalem infringere, vel permutare quolibet ingenio tentaverit.

CXIII. Super his atque alijs Monasterij utilitatibus facto testamento, ipse pijsimus pater & ceteri Episcopi præsentis, sibi in confirmatione singillatim ad pulpitem succedentes, sua illud pontificali auctoritate & bano terribili ac formidabili stabilire, firmare, & roborare curaverunt: ut videlicet si quis contra hujus testamenti seriem cœnobio ipsi quodlibet dispendium sive injuriam irrogare tentaverit, omnipotentis Dei, Sanctorumque ejus iram atque offensam incurrat; & in die judicij, si non emendaverit, divino maledicto subjaceat: *Itē maledicti in ignem æternum, qui preparatus est diabolo & angelis ejus.*

CXIV. Constituit autem non census vel debiti, sed inviolabilis causa dilectionis, ut Abbas prænominati Monasterij omni anno in Dedicatione Ecclesiæ suæ, Episcopum, si præsens est, Canonicosque suos ad convivium invitet: nihilque aliud aliquid præter quod karitas dictaverit, aliquando persolvere cogatur.

tur. Hanc traditionem Comes *Amulonus* summus matris Ecclesie *Advocatus* manu sua de altari suscepit & Regie potestatis banno in comitatu suo stabilivit. Super his presentium atque futurorum orationes sibi apud Deum Episcopus prodesse observavit, ut ipse sibi mercedem in die iudicii restituat, pro cuius amore se incepisse dixit, & perfecisse. De prædijs autem eidem Ecclesie collatis, *Wirhun, Rime, Merebeche, Goltbeke, Dotenhuson, Walmanninhuson, Havergo, Wanbiche*, & bona in inferiori terra hereditario jure possederat: *Nedere* verò & *Driburi*, ac *Hoensle* Imperator *Heinricus* ei ad ipsum Monasterium dederat; *Gelantorph* quoque ut prædictum est, à domna *Godruna* & filio ejus *Hodan* obtinuerat. *Lessete* verò quædam nobilis mulier ad ipsum Monasterium dedit: de quo Episcopus cœnam fratribus provideri dispositione Cellerarij instituit. Decimas autem super curtes infra Episcopatum suum constitutas eidem Monasterio delegatas ei concessit, & super mansos attinentes, quòd prius solverant, solvi permisit: nolens maculare alterius juris imminutione, tanta à se constructum devotione. *Ab omni autem hostilicio & secularium exactionum negotio, ipsum Monasterium liberum, & immune esse constituit*: & ad innuendam futuris & prædia ipsius transcuris tam constructis devotionem, quam constructi in crucis trophæo speciem & defensionem, per omnia prædia eò pertinentia, crucem sive in portis, seu alijs eminentioribus locis figi præcepit.

CXV. Monasterio ergo hoc, anno Dom. Incarn. MXXXI. Indictione XIV, IV. Nonas Novembris, ut dictum est, solenniter consecrato, post festum proximum natalis Domini, Episcopus Imperatorem *Patherbrunnon* invitavit, ubi interventu *Gisla* Imperatricis, suæque amantissimæ prolis *Heinrici* Regis, & *Egilberti* Frisingensis Episcopi, quæ eidem Monasterio in quibuscunque rebus Episcopus contulerat, imperiali præcepto Imperator stabiliens, XVII. Kal. Feb. confirmavit & corroboravit: eo videlicet tenore, ut sub plenissima immunitatis tuitione hæc consistant, & sub imperialis auctoritatis defensione præfatæ Ecclesiæ fratres ea possideant: ita, ut nullus iudex publicus, vel quislibet aliqua iudiciaria potestate præditus, loca vel possessiones eidem Ecclesiæ concessas vel concedendas ad causas iudicario more audiendas, vel freda, tributa exigenda, mansiones, vel paratas faciendas, aut fidejussores tollendos, aut homines ipsorum, tam litos, quam & ingenuos super terram eorum commanentes, contrarationem distringendos, ullo unquam tempore ingredi audeat, nec ulla publicas functiones aut redhibitiones, vel illicitas occasiones requirere, vel exigere ullo modo præsumat: sed prænominate Ecclesiæ Abbas cum suo advocato, quem communiter fratrum suorum consilio in defensorem elegerit, causas rerum agendarum sagaciter providens, & sapienter disponens, suis suorumque fratrum utilitatibus, in omnibus fideliter & utiliter prospiciat. Hominibus autem liberis, eidem Ecclesiæ callatis, qui Saxonice dicuntur *Malmman*, eandem regiæ auctoritatis defensionem concedent.

*cedens, quicquid fiscus regius de eis consecui debuit eodem Monasterio contulit; quæ Episcopus diversis u-
sibus assignans, censum horum Lessete solventium, ad provisionem luminis in dormitorio deputavit.*

CXVI. Taliter vir Dei spe caelestium bonorum animatus, & consilio ac auxilio Christianissimi regis *Henrici* ejusdem nominis secundi, Imperatoris primi, venerabilisque *Cunigunda* Imperatricis in omnibus adjutus & confortatus, Monasterium hoc, ubi novissimam tubam expectare disposuit, monastica vitæ amore maxima devotione inchoavit, & Episcopatus sui anno XXIII, Regni *Conradi* ejusdem nominis secundi septimo, Imperij quarto, ut dictum est, consummavit, & ad alia construenda licentiam ab eodem Imperatore petijt & impetravit.

CXVII. Imperator autem à civitate *Paiberbrunnensi* cum Episcopo divertens, *Hiltivwardeshusun* venit, ubi primo mane sequentis diei, scilicet Kal. Februarij, interventu *Gisle* Imperatricis, & filij sui *Henrici* regis, & præfati *Egilberti Frisingensis Episcopi*, & ob frequens devotumque servitium suum, quandam regie proprietatis curtem *Gardenebiki* nominatam in pago *Lacni* in comitatu *Herimanni Comitis steam*, cum omni sua integritate, vel quicquid prædij habuit in villis *Huvinadal*, *Moldugavel*, *Liudeloveshuson* situm in eodem pago, & in comitatu ipsius Comitis, cum omnibus attinentibus Episcopo dedit, ut ipse fidelis suus, sive longè sive prope esset, suæ devotissimæ servitutis eum non immemorem esse recognosceret. Tale testimonium suæ servitutis & fidelitatis

veraciter decuit eum, qui in omnibus & super omnia sinceriter dilexit Deum.

CXVIII. Imperator autem à *Hiltivwardeshusen* progressus, *Fridislare* tetendit, ubi benivolentia eorumque instantia interpellatus, Comitatum *Herimanni* Comitis situm in istis tribus pagis, *Angaria*, *Netega*, *Hessaga*, eodem die ei contulit.

CXIX. Tempore verò autumnali Saxoniam ingressus, *Magetheburg* devenit, ubi interventu *Godefridi* Imperatricis, & carissimi sibi filij *Heinrici* Regis, Ecclesiæque commissæ sibi VI mancipia, quorum hæc sunt nomina *Thiethart Presbyter*, *Luiza*, *Hergrim*, *Ethilier*, *Athalvart*, *Wicburg*, cum omnibus eorum substantijs dono suæ magnificentia X Kalend. Septemb. delegavit. Beata & beatificanda æterna memoria dantis & accipientis anima, qui cum Christo Domino sempiterna possideant gaudia.

CXX. Episcopus ergò pro obtinenda cœlesti Hierusalem Ecclesiæ ad similitudinem sanctæ Hierosolymitanæ Ecclesiæ facere disponens, *Winonem* Abbatem de *Helmwardeshusen*, quem de Monachis civitatis suæ ibi præposuerat, ad se accersivit: eumque Hierosolymam mittens, mensuras ejusdem Ecclesiæ & sancti sepulchri deferri sibi mandavit.

CXXI. Nactus autem oportunitatem temporis comitatum *Dodiconis* Comitis ab eodẽ Imperatore ablatum per suggestionem Maguntini Præfulis, eodem Præfule mortuo, opportunè, importunè ceperat requirere: timens si perditam negligeret, se ante Deum in acquirendis alijs parum proficere. Imperator autem

autem multimoda ejus erga Deum comperta devoti-
one, justis ejus desiderijs gratuito in omnibus annu-
it; & quærens oportunum tempus voluntati ejus
satisfaciendi, proximo anno III. Idus Maij *Novioma-*
go, prædium in *Marsvelde* in pago *Rittega*, in Comita-
tu Udonis Comitis situm, interventu *Gisle* Imperatri-
cis, & dilecti filij sui *Henrici Regis*, ob servitium
suum secundum votum suum sapissimè sibi impen-
sum, cum omnibus attinentibus & mancipijs utrius-
que sexus, quorum hæc sunt nomina, *Wiga* & uxor
ejus *Olika*, & filius ejus *Albern*, & soror ejus *Aethe-*
linth, *Volclach*, & filius ejus *Buna*, & soror ejus *Gele*,
alia quoque tria mancipia, sub eadem præcepta au-
toritate, quorum hæc sunt nomina, *Emma*, *Sicca*,
Verthubrcht, interim ei contulit: Et sic subsequen-
te III. Nonas Augusti totum Comitatum *Dodico-*
nis Comitis situm in locis *Hesse*, *Nutergo*, *Netgo*,
Bobteresge, quem tunc *Bernardus Comes* possedit, in
Limburg-*Patherbrunnensi* Ecclesiæ reddidit: & præ-
cavens, ne aliqua disceptatio postmodum fieret, Co-
mitatum qui situs est in *Cluzinga* Maguntino contu-
lit: hoc decernens, ut si quis diabolica suasionem sedu-
ctus hæc infregerit, sciat se odium Dei Sanctorumque
ejus habiturum, & mille libras auri puri compositu-
rum: medietatem regie camera, & medietatem *Pa-*
therbrunnensi Ecclesiæ.

CXXII. Reverso autem *Winone* Abbate de *Hie-*
rosolymis, & mensuras ejusdem Ecclesiæ, & sepul-
chri sancti reliquias deferente, cæpit Episcopus ad
similitudinem ejus Ecclesiam in honore S. Dei Geni-
tricis

*triciſ & perpetua Virginis Mariae, ac beatorum Apoſtolorum Petri & Andreae, extra Patherbronnentem civitatem in Orientali parte conſtrueret, in qua Canonicos Deo ſervientes congregavit, quibus victum & veſtitum de bonis propriis miniſtravit. Celeriter autem conſtructa Eccleſia, ſentiens diem mortis ſibi imminere, Archiepiſcopos *Bardonem Magontinum Herimannum Colonienſem, & Brunonem Episcopum Wirceburgenſem* aſcivit, eorumque teſtimonio anno Dom. Incarn. MXXXVI, Indiſt. IV, VIII Kal. Junij eam dedicavit. In ipſa autem die ſanctificationis Eccleſiæ benedictione peracta ante Miſſarum ſolemnia, ſermone ad populum finito, more aliarum Eccleſiarum Deo conſecrarum, eam dotavit; dantei curtem unam in *Theldun*, quam ex hæreditate paterna poſſedit; duas precariè acquiſitas, unam in *Walſtubi*, alteram in *Aſbiki*, & unum *Vorewverck* in *Aſſſſki*, unam curtem in *Valle*. Quia verò de prædijs in confinio tantum non habebat, ut ſufficere poſſet ad uſus Eccleſiæ ac Deo ſervientium in ea, conſilio fratrum ſuorum accepto decimas ſubſcriptas de dominicalibus curtibus ad Episcopatum pertinentibus, eidem Eccleſiæ dedit. Quarum prima eſt. *Enenhus*, & XIII. *Vorewverc* ad eam pertinentes, *Seidinath, Bennidisla, Colſtidi, Dedinghuſon, Heddighuſon, Dalhenghilari, Hilimari, Suafharon, Berghuſon, Brochhuſon, Balhornon, Patherbrunnon; Suheim & tres Vorewverc* ad eam pertinentes: *Kyrcthorpe, Holtheim, Sivvardaſſan; Nigenhuſ,* & quatuor *Vorewverc* ad eam pertinentes: *Ilafan, Aſcha, Bruch, Tuna. Bekir**

num, & quatuor *Voreuvec* ad eam pertinentes: *Henghi*, *Elinere*, *Brochuson*, *Aslan*, *Berghuson*, & quinque *Voreuvec* ad eam pertinentes: *Vralanchuson*, *Meginehuson*, *Burghuson*, *Hepin*, *Ikamannincthorpe*, *Bikesethon*, & tres *Voreuvec* ad eam pertinentes: *Hisi*, *Unrecasson*, *Ekama*. *Helagankyrca*, & duo *Voreuvec* ad eam pertinentes: *Aldanthorpe*, *Barclingthorpe*. *Luthithe*, & duo *Voreuvec* ad eam pertinentes: *Dadenbrocke*, *Breca*. *Heginhuson*, & quatuor *Voreuvec* ad eam pertinentes: *Rothbehtusson*, *Berga*, *Holtisminni* duo. *Aginhuson*, & sex *Voreuvec* ad eam pertinentes: *Sandenebike*, *Homa*, *Saftincthorpe*, *Stenhem*, *Hardincthorpe*, *La*. *Nihem*, & quatuor *Voreuvec* ad eam pertinentes: *Malrede*, *Lieverincthorpe*, *Pummassan*, *Baddanhuson*. *Hiristalli*, & quinque *Voreuvec* ad eam pertinentes: *Wirigisi*, *Thesli*, *Brecal*, *Hemmadasson*, *Buffasson*. *Dasburg*, & duo *Voreuvec* ad eam pertinentes: *Dasburg*, *Astnedere*. *Wardburg*, & tria *Voreuvec* ad eam pertinentes, unum in ipsa villa, *Westnederi*, *Astdagasson*. *Culite* & tres *Voreuvec* ad eam pertinentes: unum in ipsa villa, *Vorsti*, *Rothun*. *Hirisvithuhuson*, & tres *Voreuvec* ad eam pertinentes: *Aslan*, *Bilinhuson*, *Terinchuson*. *Kurbike*, & quatuor *Voreuvec* ad eam pertinentes: *Dalovic*, *Anasi*, item *Anasi*, *Lenghivelde*, *Vilisi*, & unum *Voreuvec* ad eam pertinens: *Vernethi*. *Ashiki*, quæ est juxta *Hursti*.
 Iphis autem villicis qui domos has prædictas inhabitabant, vel his qui post eos ponendi sunt, nihil omnino nisi XV. jugera pro vestitu prætermisit: alia vero omnia

omnia, quæ laboraverint in agro vel nutrierint in domibus, tam propria sua quæ habent, aut postea Deo annuente possessuri sunt, quàm ad Episcopalem potestatem pertinentia, quadrupeda sive pennata, more solito absque ulla contradictione addecimari constituit. Ut autem nulla ex his prætermitteret, quæ sibi à Deo data essent, dedit & decimam in *Sinithi* super armenta sua, & super examina apum fideliter Deo & Domino nostro *Iesu Christo*, sanctoque Spiritui offerens vota sua. Constituit autem, ut si quis eorum qui videntur his omnibus præesse, præsumptuose hanc traditionem per malam voluntatem aut propter nequitiam cordis sui irritaverit, & secundum ejus dispositionem decimam non dederit: dicens, se justè non daturum, & hoc à procuratore fratrum, vel ab ipso Præposito loci, vel quod majus est, à communi fratrum querimonia proclamatum fuerit; si *Ministerialis* hujus rei rector est, juramento se in Reliquiis purgabit; si *Lito*, judicio ferri igniti, synodali sententia se liberabit. Ne autem alicui successorum suorum non bonæ voluntatis viro, neque amorem Dei in corde suo retinenti, mensæ suæ stipendia Episcopus diminuisse videatur, sciat cum has decimas & de hæreditarijs & de acquisitis bonis centies restituisse. Ponebat etiam terminum, ut unaquæquæ; solet habere Ecclesia, audiente Clero universo, & confitenti coram omni populo congregato, hæc omnia sine ulla contradictione posse fieri. In primis villam hanc, quæ dicitur *Aspithara*; aliam, quæ vocatur *Hildelinghuson*; Illam quæ vocatur *Hassuihehuson*; Quartam *Habenfili*, quæ vulgari

vulgari verbo dicitur *Quadin*; Quintam *Asbetinchen-
son*. Super hæc omnia cum non possent habere ullam
utilitatem sylvarum, potestate Episcopali dedit eis in
Berwidistla & in *marcbijs Thurnithorum, Renghiltin-
husorum, Huldeltinhusorum, Aspetharorum*, in una-
quaque ebdomada pondera VI. plaustrorum. Dedit
quoque ad honorem & utilitatem Ecclesiæ ejusdem,
partem *Sunderæ* suæ in Orientali plaga viæ, quæ vadit
ad urbem *Parherbrunno* usque in *Asbetinchen-
son*. Harum rerum privilegium proprijs manibus sigilla-
tum ejusdem Ecclesiæ filijs dedit, ut testimonio scri-
pturarum veritas approbetur, si quando tribulatio
vel contradictio rerum prædictarum ab aliquo facta
fuerit, *anathemate cum Juda proditore ferendum de-
cernens, quicumq; successorum suorum, aut consangui-
neorum, seu posterorum eorum, à quibus precario par-
tem quandam acquiserat, hæc infringere tentaverit.*

CXXII. Talia viri Dei pro spe æternitatis opera,
hæc circa civitatem sibi commissam dilectionis indi-
cia! qui si vixisset, in civitatem honoris & decoris e-
am in regno promovisset. Nam sicut in occidentali,
& orientali parte civitatis congregationes servorum
Dei construxerat, ita in australi parte in *Campo*, in a-
quilonali *Sulithe*, in modum crucis construere dispo-
suerat: ut sicut ab eo de nimia paupertate tam hæ-
reditaria traditione, quàm jugi instantia & servitio à
regibus, alijsque fidelibus acquisitione fuerat ditata
& promota, ita à Crucifixo servientibus, & eam ora-
tionum suarum armis defendentibus, contra omnia
inimici jacula esset munita & insignita.

CXI. Feria itaque tertia ante Ascensionem Domini, hac dedicatione peracta, sollemnitateq; Ascensionis Domini celebrata, coepit aliquantulum infirmis sentiensq; diem suae vocationis instare, precibus & elemosynis continuè coepit operam dare. Erant autem duae capellæ ad domum Episcopalem, una in transitu, una super columnas facta in honore SS. Primi & Feliciani ante Ecclesiam principalem. In hanc ante altare hora diei prima, in Vigilia Pentecostes, Nonis Junii se deferri mandavit; & Dominici corporis & sanguinis perceptione munitus, sublatisq; ad cœlû manibus & oculis, hora diei tertia, ea inquam hora, qua Spiritus sanctus super Apostolos in lingvis igneis descenderat, quiq; in ejus mente gratuitam mansionem habuerat, inter verba orationis animam suam in manus Patris commendavit. Dies ille à sabbato, cujus vespera in prima luce sabbati, (cujus sacratissima nox tã semper floret gaudio præteritæ Christi Resurrectionis, quam expectatione venturi, ut creditur, eadẽ nocte judicis) eo aũo quinquagesimus habebatur: qui numerus tam decalogi legalis, quam gratiæ spiritualis indulgẽtia ac remissione sacer habetur ac prædicatur. Aũs hic verus Jubilæus Episcopo extitit, quo absoluto originali & actuali debito, *libertati gloria filiorum Dei* restitui meruit. Eadẽ autem die & hora, quã Episcopus ex hac vita migravit, *Beso* Corbejenfis Ecclesiæ Monachus cum raderetur in claustro sanus & incolumis, intuentibus, alloquens alloquentes, repente expiravit & non irritandû Spiritum sanctum in cordibus fidelium habitantem, exemplo sui terribiliter declaravit.

B. M E I N W E R C I. 161

Corpus autem Episcopi in Ecclesiam beatorum Apostolorum Petri & Pauli delatum, ibidem ut ipse vivens disposuerat, sepelitur: ubi quid apud Deum, promerueris, fideliter deposcens salubriter experitur. Tanta autem omnium generum escarum abundantia in Episcopi reperta est substantia, ut speciali quadam magnificentia pauperibus de omni provincia accurrentibus septem noctibus erogaretur elemosyna. Beatus vero Godehardus Hildenesheimensis Episcopus, per revelationem obitu ejus agnito, animam ejus divinae pietati attentius commendavit, & hora diei III. dispensatore ejus prandium paratum nunciante, ipse ut parata paratis ad prandium apponeret, mandavit: dicens se nuntium quendam accepturum, & ante prandium missarum solemniam celebraturum. Mox veniente nuntio obitus Episcopi, hostiam salutarē Domino pro animae ejus remedio immolavit, regressusq; ad prandium, accepta ambabus manibus simillā apposita, O beate, inquit, Meinwerce Episcope, quomodo te lata tua similia in morte communi non liberavit? Et ego, inquit, quamdiu superstes fuero, de albo pane non gustabo: & biennio, exceptis quatuor ebdomadibus & tribus diebus, quo supervixit, complevit quod dixit. Ecce virum probabilem, perfectis per omnia imitabilem, in quo habet monachus quod admiretur, clericus & laicus, quod imitetur, omnis deniq; fidelis anima quod veneretur. Omni ergo praeceandus gloria, digna posterorū veneretur memoria: sitq; memor memorum apud Iesum Christum Dominum: cui est honor & gloria per omnia saeculorum saecula, Amen.